

Strategie rozvoje regionu Hranicko 2014-2020

(Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území
místní akční skupiny MAS Hranicko na období 2014 – 2020)

Pracovní verze k 29. 8. 2014

Obsah

1. Základní informace o MAS.....	4
1.1 Orgány MAS Hranicko	5
1.2 Historie MAS.....	6
1.3 Zkušenosti s rozvojem území	7
1.4 Tým pro přípravu a zpracování strategie	8
1.5 Zapojení veřejnosti do přípravy strategie	11
2. Analytická část.....	14
2.1 Důvod výběru daného území.	14
2.2 Jednotné či specifické prvky území	16
2.3 Současný stav území regionu	17
2.3.1 Obyvatelstvo.....	19
2.3.2 Technická infrastruktura	23
2.3.3 Doprava	27
2.3.4 Vybavenost obcí a služeb	32
2.3.5 Bydlení.....	34
2.3.6 Životní prostředí	37
2.3.7 Kultura a sport.....	44
2.3.8 Zdravotnictví.....	48
2.3.9 Sociální oblast.....	49
2.3.10 Geografická charakteristika.....	53
2.3.11 Přírodní prostředí	54
2.3.12 Ekonomické prostředí	57
2.3.13 Trh práce a jeho vybrané ukazatele	62
2.3.14 Vzdělávání, školství.....	66
2.3.16 Bezpečnost	70
2.3.17 Turistický ruch	74

2.4 Vyhodnocení rozvojových potřeb území.....	79
2.4.1 Územní plánování.....	79
2.4.2 Potenciální rozvojová území.....	80
2.4.3 Lokální aktéři zapojení do rozvoje území.....	82
3. SWOT analýza regionu Hranicko	86
4. Zmapování strategií, jejichž realizace se odehrává na území regionu Hranicko	90
5. Stanovení cílů a jejich prioritizace.....	94
5.1 Vize regionu Hranicko v roce 2020.....	94
5.2 Stanovení strategických a specifických cílů a jejich vzájemné návaznosti a provázanosti	95
Priorita 1. Rozvoj malého a středního podnikání, podpora zaměstnanosti a vzdělávání	95
Priorita 2. Rozvoj komunitního života a kvalitní trávení volného času	96
Priorita 3. Podpora sociálního začleňování, kvalitní sociální služby.....	97
Priorita 4. Veřejná infrastruktura a komunikace.....	98
Priorita 5. Zlepšování stavu životního prostředí.....	99
Priorita 6. Rozvoj cestovního ruchu.....	100
Zdroje	102
Seznam obrázků	104
Seznam tabulek.....	105

1. Základní informace o MAS

Název: MAS Hranicko z. s.

Adresa: Tř. 1. máje 2063, 753 01 Hranice

E-mail: ropa@egionhranicko.cz

Telefon: +420 581 601 716

Právní subjektivita: spolek

Založena: v roce 2006

Kontaktní osoba: Mgr. František Kopecký, manažer MAS, tel.: 773583020

Rozvojové partnerství Regionu Hranicko (od 2. 9. 2014 MAS Hranicko z. s.) je organizací typu "místní akční skupina" (MAS), která působí na území správního obvodu ORP Hranice, jmenovitě tedy na území obcí Bělotín, Býškovice, Černotín, Dolní Těšice, Horní Těšice, Horní Újezd, Hrabůvka, Hranice, Hustopeče nad Bečvou, Jindřichov, Klokočí, Malhotice, Milenov, Milotice nad Bečvou, Olšovec, Opatovice, Paršovice, Partutovice, Polom, Potštát, Provodovice, Rakov, Radíkov, Rouské, Skalička, Střítež nad Ludinou, Špičky, Teplice nad Bečvou, Ústí, Všechnovice a Zámrsky.

MAS Hranicko je regionálním sdružením 17 podnikatelů, z toho: 7 fyzických osob podnikajících v oblasti zemědělství, 4 FO podnikající v dalších oblastech, 3 právnické osoby podnikající v zemědělství a 3 PO v jiných oblastech, 13 nestátních neziskových organizací, 9 obcí, 2 dobrovolných svazků obcí a 4 fyzických osob nepodnikajících. Ti se odhodlali svými aktivitami a projekty přispět k naplňování principů udržitelného rozvoje obsažených ve Strategii rozvoje Regionu Hranicko. Ta stanovuje priority, do kterých byla v letech 2007 - 2013 soustředěna realizace projektů. Díky této koncentraci úsilí a nápadů je výsledkem vyšší dopad rozvoje (vyšší přidaná hodnota). Hlavním nástrojem naplňování tohoto cíle byla v letech 2007 - 2013 realizace Strategického plánu LEADER "Měníme Hranicko", který s přispěním prostředků Evropské Unie a státního rozpočtu ČR umožňoval realizaci a finanční podporu rozvojových projektů na Hranicku.

MAS Hranicko je místem spolupráce lidí pracujících v různých oborech a institucích v sektoru veřejném či soukromém. Vytváří prostor pro trvalou výměnu informací a zkušeností, podněcuje přirozený proces učení prostřednictvím komunikace, zvyšování znalosti o regionu, ale i vzdělávání podnikatelů, spolků a zástupců veřejné správy v oblastech projektového

řízení a financování projektů. „Prolomení“ bariér tradičně oddělených sektorů přinese nové i novátorské myšlenky (inovace), které budou zvyšovat bohatství Hranicka.

1.1 Orgány MAS Hranicko

Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem sdružení. Členem Valné hromady je každý člen sdružení. Členové sdružení, kteří jsou právníckými osobami, vykonávají svá práva na valné hromadě pověřenou osobou. Valná hromada rozhoduje o nejdůležitějších otázkách sdružení, jako jsou přijetí základních programových dokumentů sdružení, schvalování plánu činnosti sdružení na nadcházející období, schvalování zprávy o činnosti sdružení a ročního rozpočtu, volba členů Výboru partnerství, volba předsedy a místopředsedy sdružení.

Výbor partnerství

Výbor partnerství je výkonným orgánem sdružení a má 13 členů, kteří jsou voleni Valnou hromadou. Do působnosti Výboru partnerství patří zejména: svolávání Valné hromady, věcné, organizační a administrativní zajištění jeho průběhu, sestavování návrhu rozpočtu a návrhu roční účetní uzávěrky sdružení, zpracovávání zpráv o činnosti sdružení, zřizování komisí, popř. jiných pracovních a iniciativních skupin, výklad stanov sdružení, rozhoduje o nákupu, využití a prodeji majetku sdružení.

Předseda a místopředseda

Předseda a místopředseda sdružení jsou statutárními orgány sdružení a se souhlasem Výboru partnerství činí jménem sdružení právní úkony. Zastupují sdružení navenek. Předsedu a místopředsedu sdružení volí Valná hromada. Oba se pak z titulu své funkce stávají členy Výboru partnerství.

Předsedou sdružení se na Valné hromadě dne 16. listopadu 2010 stal Vojtěch Skácel, který je členem MAS jako fyzická osoba, místopředsedou byl zvolen Ing. Filip Konečný, zástupce TJ Skiklub Hranice.

Kontrolní komise

Kontrolní komise má právo nahlížet do všech písemností sdružení. Ve své práci Kontrolní komise odpovídá Valné hromadě. Kontrolní komise sleduje a kontrola veškeré činnosti sdružení zejména s důrazem na hospodaření, účelné vynakládání prostředků a ochrany majetku ve vlastnictví sdružení, hodnocení projektů a programů realizovaných sdružením, předkládání zpráv o kontrole Valné hromadě, a to minimálně jedenkrát ročně, projednávání stížností členů. Člen Kontrolní komise nemůže být členem Výboru partnerství ani zaměstnancem sdružení.

Výběrová komise

Výběrová komise má za úkol revizi kontroly kritérií přijatelnosti prováděné manažerem MAS, hodnocení registrovaných žádostí o podporu podle preferenčních kritérií a určení pořadí projektů. Při své činnosti respektuje názor a doporučení poradních skupin MAS (poradní skupina zemědělství, revitalizace obcí, cestovní ruch, mládež a ženy). Při své činnosti se řídí Statutem Výběrové komise. Výběrová komise má pro rok 2012 na základě rozhodnutí Valné hromady z 15. 12. 2011 13 členů.

Management MAS

Management MAS zabezpečuje výkonné a administrativní zázemí pro činnost sdružení. Jako manažer MAS pracuje od června 2008 Mgr. František Kopecký, finanční manažerkou je Lucie Machová, od září 2014 nastupuje jako asistentka MAS Ing. Zuzana Zajícová.

1.2 Historie MAS

První kroky k založení Rozvojového partnerství byly učiněny v březnu roku 2005, kdy po oslovení významných aktérů rozvoje regionu došlo k prvním schůzkám. Postupně se začala vytvářet zpočátku neformální skupina zástupců obcí, podnikatelů, spolků a zájmových sdružení jako poradní skupina pro zavádění principů udržitelného rozvoje v rámci mezinárodního projektu INNOREF (Inovace a efektivní využívání místních zdrojů, zdroj: Interreg IIIC). Skupina se stala hybatelem regionální mezisektorové spolupráce a dohlížela na aktualizaci a spolupráci na implementaci Strategie rozvoje regionu Hranicko. Díky cílené

propagaci, aktivitě členů platformy i díky řadě schůzek, neformálních diskusí, školení a workshopů se základna postupně rozšiřovala.

Na přelomu let 2005 a 2006 bylo rozhodnuto o formalizaci skupiny s cílem najít a využít dotačních zdrojů na její aktivity. MAS Rozvojové partnerství Regionu Hranicko byla oficiálně zaregistrována dne 6. 1. 2006, téhož dne jí bylo přiděleno IČ. V únoru roku 2006 byla svolána ustavující valná hromada občanského sdružení (účast 32 osob). Souběžně s přípravou právní subjektivity byl připraven první záměr, se kterým MAS úspěšně vstoupila do programu LEADER ČR 2006. Díky tomu získalo neocenitelnou zkušenost z přípravy programu, přípravy a realizace veřejných výzev, vzdělávacích seminářů, výběru podpořených projektů a v neposlední řadě z konzultace a komunikace s potenciálními žadateli. Získané zkušenosti MAS plně zúročila při přípravě tohoto SPL. Na počátku roku 2007 se MAS zapojila do Národní sítě MAS ČR a zahájila přípravy na realizaci SPL na období 2007 – 2013. V roce 2008 uspěla v 1. kole výběru Strategických plánů LEADER v rámci IV. osy PRV ČR (umístila se dokonce na 9. místě), díky tomu realizovala na Hranicku v letech 2008-2013 samostatný dotační Program LEADER „Měníme Hranicko“.

1.3 Zkušenosti s rozvojem území

Program LEADER „Měníme Hranicko“ v letech 2008 – 2013 podpořil 81 projektů v objemu cca 45.000.000 Kč, poslední projekty ukončí svou realizaci do konce roku 2014. Program se prioritně zaměřil na oblasti zemědělství, lesnictví, rozvoje obcí a cestovní ruch, doplňkově též na podporu mikropodniků. Dotace získali zemědělci, výrobci potravin, lesní hospodáři, obce, spolky, podnikatelé v cestovním ruchu i v jiných oborech. Program přispíval na budování a rekonstrukce hřišť, vyletišť, kulturních sálů, spolkových místností, penzionů a sportovišť, provozních a průmyslových budov a dílen včetně zázemí, pomáhal s nákupem vybavení, technologií, zemědělských a lesnických strojů.

MAS Hranicko také v uvedeném období realizovala či ještě realizuje 7 vlastních Projektů spolupráce. Díky tomu např. provozuje sadu mobilního vybavení (podium, 5 velkých stanů, stánky, pivní sety) které poskytuje pořadatelům kulturních a sportovních akcí, vytvořila databázi nevyužitých prostor či podpořila rozvoj ovocnářství. V posledních letech se v celkem 4 projektech zaměřuje na budování, propagaci a síťování venkovských muzeí (MAS jich

provozuje už 7: Býškovice, Běloutín, Skalička, Horní Újezd, Všechnovice, Potštát a Hustopeče nad Bečvou, více na www.regionhranicko.cz/muzea), spolupracuje i s dalšími expozicemi na Hranicku.

S městem Hranice spolupořádáme pravidelný Farmářský trh regionu Hranicko, s Mikroregionem Hranicko spolupořádáme každoroční Den s regionem Hranicko. Stáli jsme u zrodu značky kvality MORAVSKÁ BRÁNA – regionální produkt®. Jsme členy Spolku pro obnovu venkova ČR a Národní sítě MAS ČR. Manažer MAS Mgr. František Kopecký je členem výboru Krajského sdružení NS MAS ČR Olomouckého kraje a náhradníkem v celorepublikovém Výboru NS MAS ČR. Je členem pracovní skupiny LEADER při NS MAS ČR, která se po celé uplynulé období intenzivně zabývala úpravami pravidel IV. osy PRV. MAS Hranicko na podzim 2013 hostila pátý ročník Národní konference VENKOV 2013, Kopecký byl přímo ředitelem konference. MAS má zkušenosti také s pořádáním seminářů a studijních cest pro Celostátní síť pro venkov. MAS Hranicko úzce spolupracuje s dalšími rozvojovými subjekty, které se také podílejí na vzniku této strategie: Mikroregion Hranicko, DSO mikroregionu Záhoran, město Hranice a Hranická rozvojová agentura. Dokladem je i složení zpracovatelského týmu a strategického výboru pro vznik strategie. Jejich zástupci (viz následující kapitola) přinášejí do týmu zkušenosti a odborné kompetence, takže jsme schopni strategii připravovat převážně vlastními silami.

MAS Hranicko se umístila ve všech třech hodnoceních místních akčních skupin ze strany Ministerstva zemědělství vždy v kategorii A a patří tak mezi nejlépe fungující MAS v České republice.

1.4 Tým pro přípravu a zpracování strategie

Strategie je připravována komunitním způsobem (viz podrobněji následující kapitola), na jejím vzniku se ovšem nejvíce podílí tyto subjekty:

- MAS Hranicko, nositel a hlavní koordinátor SCLLD
- Mikroregion Hranicko, DSO mikroregionu Záhoran, město Hranice, Hranická rozvojová agentura – spolupracující subjekty, které vyslaly své zástupce do týmů tvořících strategii.

Na přípravě strategie se dle dohody výše zmíněných subjektů zásadně podílí dva týmy osob s rozdělenými kompetencemi:

Řešitelský tým složený z místních odborníků, který má na starosti tvorbu analýz, formulaci strategické části na základě podnětů z řad pracovních skupin, veřejnosti či členů strategického výboru.

Strategický výbor složený ze zástupců rozhodovacích orgánů zapojených subjektů, jeho role je přijímat zásadní rozhodnutí, schvalovat jednotlivé milníky, fáze a výstupy v rámci tvorby strategie.

Další významnou platformou jsou tři pracovní skupiny, každá složená z cca 20 osob, které mají vztah či odborné kompetence k dané oblasti. Pracovní skupiny formulovaly SWOT analýzu, cíle, opatření i aktivity strategie:

PS Životní prostředí, technická a dopravní infrastruktura

PS Obyvatelstvo a sociální infrastruktura

PS Ekonomický rozvoj

O jejich zapojení podrobněji pojednává následující kapitola

Členové řešitelského týmu a jejich odborné kompetence

- Mgr. František Kopecký - hlavní koordinátor přípravy SCLLD, manažer MAS, předpokládaný hlavní manažer realizace SCLLD, zkušený tvůrce a realizátor projektů, organizátor akcí, facilitátor, spolutvůrce SPL „Měníme Hranicko“

MAS Hranicko

- Lucie Machová, finanční manažerka MAS, od roku 2009 řízení finanční části dotačního Programu LEADER, tvorba Žádostí o proplacení, kontroly projektů, organizační zajištění jednání, zápisy

Hranická rozvojová agentura

- Ing. Marcela Tomášová, projektová a finanční manažerka, manažerka Mikroregionu Hranicko
- Bc. Olga Vilímková, projektová manažerka
- Michaela Škrobánková, ředitelka

- Ing. Pavla Bíbrlíková, projektová manažerka

Mikroregion Záhoran

- Ing. Pavla Krbálková, manažerka

Město Hranice

- Ing. Zuzana Popová, projektová manažerka MěÚ Hranice

Všechny výše uvedené osoby mohou nabídnout zkušenosti s tvorbou, administrací a řízením projektů, tvorbou strategických plánů, realizací zadávacích řízení, facilitací, organizováním různých akcí, jednání, seminářů apod.

Hranická rozvojová agentura se od svého vzniku v roce 2007 podílela na tvorbě nejméně 10 rozvojových plánů obcí (včetně Plánu rozvoje města Hranice na období 2014-2020), spoluvytvářela Strategii rozvoje cestovního ruchu regionu Hranicko, Komunitní plán sociálních služeb, je regionálním koordinátorem značky MORAVSKÁ BRÁNA regionální produkt®, zajišťuje destinační management turistické lokality Hranicko, je koordinátorem aktivit na Cyklostezce Bečva. Pro klienty zajišťuje služby v oblasti dotací, zadávacích řízení.

Spoluřešitelé

- Ing. Zuzana Zajícová, asistentka MAS
- Bc. Tomáš Václavík, student oboru Regionální rozvoj, Mendelova univerzita v Brně
- Žaneta Rosová, DiS, asistentka Hranické rozvojové agentury
- Pavla Králová, studentka oboru Účetnictví a daně na VŠB-TU Ostrava
- Jakub Vlasák, student VŠ

Strategický výbor

Mikroregion Hranicko

- Ing. Václav Vomáčka, MSc., BBS., tajemník Úřadu městyse Hustopeče nad Bečvou
- Mgr. Marta Koubková, starostka obce Polom

Mikroregion Záhoran

- Radovan Mikuš, starosta obce Všechnovice

MAS Hranicko

- Jana Černá, zástupkyně TJ SPV Střítež nad Ludinou

- Ing. Filip Konečný, MBA, člen středního managementu fy CEMENT Hranice a.s., předseda spolku SKI KLUB Hranice
- Ing. František Maršálek, předseda Zemědělského družstva Partutovice

Město Hranice

- Mgr. Pavla Tvrdoňová, místostarostka města Hranice

1.5 Zapojení veřejnosti do přípravy strategie

Pro získání informací a názorů o problémech a potřebách obyvatel žijících na Hranicku, za účelem přípravy Strategie rozvoje regionu Hranicko 2014 – 2020, byly vytvořeny celkem 4 dotazníky. Na tvorbě a realizaci dotazníků se podíleli 3 organizace – Mikroregion Hranicko, Rozvojové partnerství Regionu Hranicko a Hranická rozvojová agentura. V období od 1. 12. 2012 do 31. 1. 2013 proběhlo anonymní šetření jednak mezi obyvateli regionu Hranicko a poté mezi provozovateli služeb a atraktivit v cestovním ruchu na Hranicku. V období 1. 2. 2013 – 31. 3. 2013 byly anonymně zjišťovány také názory podnikatelských subjektů ve sledovaném území. Všechny tři dotazníky byly distribuovány jak v papírové podobě, tak především v elektronické podobě pomocí on-line dotazníku přístupného na internetu.

Dotazník pro **provozovatele služeb a atraktivit v cestovním ruchu** se zaměřoval na zjišťování obecných problémů, délky působení, zaměření klientely apod. Celkem se zúčastnilo 17 subjektů z oblasti cestovního ruchu. Největší zastoupení měly subjekty z města Hranice a jeho místních částí, kde se do šetření zapojilo 10 respondentů. Na druhém místě byla obec Teplice nad Bečvou se třemi vyplněnými dotazníky, zbylé 4 subjekty sídlí ve čtyřech různých obcích.

Šetření v **podnikatelském sektoru** se účastnilo celkem 60 subjektů z 18 obcí. Více než polovina (36) respondentů má sídlo v Hranicích a zbylých 24 podnikatelů provozuje svou činnost v ostatních obcích regionu. Pět a více podniků sídlí v obcích Běloutín a Horní Újezd. Dotazník byl rozdělen do pěti částí: statistické údaje, podnikatelské prostředí, kvalita pracovních sil, služby místní samosprávy, rozvoj podniku. Statistické údaje prozradily, že 36 % subjektů nemá zaměstnance, 38 % zaměstnává 1 až 9 lidí, 13 % poskytuje práci 50 až 99

lidem, 8 % zaměstnává 10 až 49 lidí a 6 % poskytuje práci 100 a více zaměstnancům. Největší zastoupení měly stavební firmy – celkem 28 procenty. Téměř polovina subjektů se své podnikatelské činnosti na Hranicku věnuje 11 – 20 let, 24 % více než 20 let.

Nejobsáhlejším průzkumem byl ten mezi **obyvateli regionu Hranicko**, kterého se zúčastnilo celkem 817 osob z 30 obcí, což je 2,4 % obyvatel regionu a lze tedy vzorek respondentů považovat za reprezentativní a výsledky dotazníku lze vztáhnout na obyvatele celého regionu. Z Hranic odpovědělo 260 lidí, z Hustopeč nad Bečvou 91 a jinak se počty odpovědí z jednotlivých obcí pohybovali nejčastěji v rozmezí 20 – 30 lidí. Na otázky odpovědělo 47 % mužů a 53 % žen s nejvyšším procentuálním zastoupením věkové kategorie 31 – 50 let (40 %) a s očekávaným nejnižším zastoupením kategorie 0 – 18 let (4 %). Dotazy se vztahovaly k těmto pěti oblastem: statistické údaje, život v obci, kvalita života a rozvoj obce, doprava, životní prostředí.

V průběhu roku 2013 proběhly **řízené rozhovory se starosty všech obcí regionu Hranicko**, které byly písemně zaznamenány a následně z nich vyhodnoceny problémy a potřeby jednotlivých obcí. Stěžejní pro tvorbu strategie byly odpovědi z oblastí: co se v obci za posledních 7 let povedlo (ve 3 kategoriích), co se nepovedlo a proč a zda se to chce stále realizovat, jak je zapojeno obyvatelstvo do chodu obce, současný stav a plány do budoucna ve 4 oblastech - doprava a komunikace, životní prostředí, kvalita života (kultura, sport, školství apod.), ekonomický rozvoj (stav podnikání v obci, zemědělství).

Od listopadu 2013 vstoupily do přípravy strategie **3 pracovní skupiny** utvořené ze zkušených aktérů se znalostí jednotlivých řešených oblastí. Pracovní skupiny se sešly v těchto termínech:

Listopad 2013

Diskuse a společná definice předností, nedostatků, příležitostí a ohrožení v řešených oblastech, tvorba SWOT analýzy pod vedením zkušených metodiků z řešitelského týmu tvorby strategie

Březen 2014

představení výsledků dílčích analýz, představení aktuálních stavů přípravy operačních programů, prvního nástřel návrhové části chystané Strategie rozvoje regionu Hranicko pro roky 2014-2020, především formulace priorit a cílů

Červen 2014

schválení priorit a cílů, návrhy konkrétních opatření a aktivit

Po celou dobu přípravy strategie komunikujeme s veřejností. Kromě dotazníků je to především informování a zveřejňování pracovních materiálů v aktualitách na našem webu a na speciální stránce www.regionhranicko.cz/strategie, dále v půlročním periodiku Zpravodaj Region Hranicko, který vydává MAS Hranicko. Zásadními milníky jsou ovšem tzv. **Veřejná projednání strategie**, které proběhly už dvě a další jsou v plánu na podzim letošního roku.

1. Veřejné projednání, 10. 12. 2013, Hranice, účast 25 osob

Program:

- Představení důvodů, motivací, přínosů, metodiky a harmonogramu přípravy Strategie
- Představení výsledků dotazníkových šetření, předběžných priorit a cílů strategie
- Společná diskuse nad přednostmi, silnými stránkami či nedostatky Hranicka

2. Veřejné projednání, 24. 6. 2014, Hranice, účast 21 osob

Program:

- Představení a připomínkování Vize regionu Hranicko 2020, 6 základních oblastí a hlavních cílů Strategie
- Představení dosavadních návrhů opatření a aktivit, sběr podnětů od veřejnosti, diskuse

2. Analytická část

Analytická část stručně popisuje charakter regionu – geografická struktura, přírodní prostředí, obyvatelstvo v regionu, ekonomické prostředí, oblast školství a další. Dále bude zdůvodněno, z jakého důvodu bylo toto území vybráno pro analýzu a vytvoření strategického dokumentu pro rozvoj. V poslední části analýzy budou určeny jednotliví a specifické prvky území sledované oblasti. Práce vychází z dat Českého statistického úřadu a knihy Hranicko – atlas rozvoje mikroregionu (2008).

2.1 Důvod výběru daného území.

Vymezení území, na němž působí MAS Rozvojové partnerství Regionu Hranicko, vychází ze dvou navzájem souvisejících faktů. Jednak se jedná o spádové území města Hranice, které bylo už po celé minulé století správním centrem oblasti, novodobě stvrzené zákonem č. 314/2002 Sb. Město Hranice je v něm stanoveno jako obec s pověřeným obecním úřadem a rozšířenou působností pro spádovou oblast, kterou území MAS kopíruje. Druhým faktem a zároveň posílením soudržnosti bylo založení Mikroregionu Hranicko v roce 1999, který až na několik nečlenských obcí rovněž kopíruje správní území ORP Hranice. MAS při svém vzniku tyto skutečnosti respektovala.

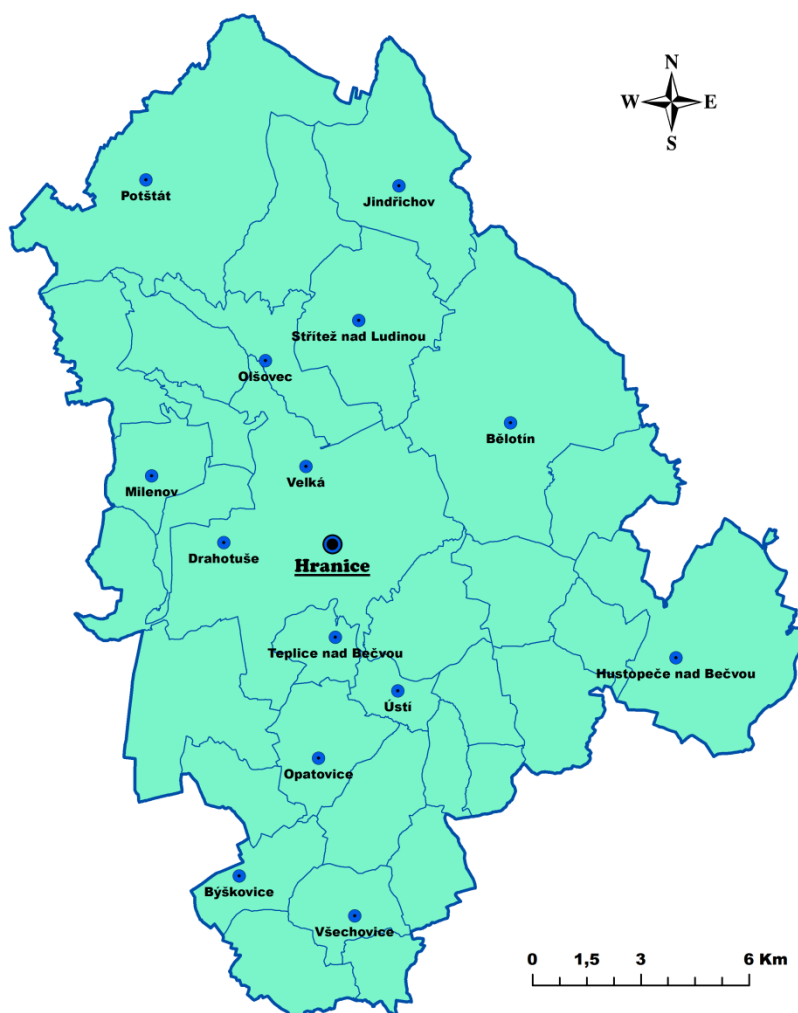
Spádová oblast Hranicka má ovšem mnohem delší historii než je období posledních několika let. Nejstarší nálezy o dlouhodobém osídlení regionu pravěkým člověkem se datují do období paleolitu (250 000 – 400 000 př. n. l.), kdy Moravskou branou vedla tzv. „Mamutí stezka“. V okolí Horních a Dolních Těšic byly nalezeny pozůstatky z mladší doby kamenné (5. až 3. tisíciletí). Na území jsou také doloženy i další kultury, včetně osídlení Slované (kolem 8. století). Již od 11. století se začalo území regionu hustě osidlovat a jeho centrem se stala osada Hranice. Koncem 13. století byly Hranice povýšeny na město a v období rozdrobených venkovských panských sídel měly význam především jako obchodní centrum a sídlo cechů, z těch, které sdružovaly řemeslníky a tovaryše i z okolních obcí jmenujme např. cech mlynářský a soukenický.

Co se týče správního členění, tak soudržnost Hranicka můžeme sledovat již od zřízení okresního hejtmanství v polovině 19. století, které ve formě politických resp. správních

okresů existovalo až do reformy v roce 1961. Hranický okres zahrnoval kromě Býškovice, Horního Újezdu, Provodovic a Všechovic všech 31 obcí území působnosti MAS Rozvojové partnerství Regionu Hranicko.

Na území existuje dlouhodobá tradice meziobecní spolupráce. Kromě Mikroregionu Hranicko, který vznikl na základě vzrůstající role partnerství a spolupráce v regionálním rozvoji, vznikly záhy uvnitř území ještě 3 menší vnořené mikroregiony: Mikroregion Rozvodí na severozápadě, Mikroregion Záhoran na jihu a Mikroregion Podlesí na jihozápadě území. V regionu se postupně rozbíhá spolupráce poskytovatelů služeb v cestovním ruchu v rámci turistické destinace Hranicko (shodné území s MAS).

ORP Hranice

Obr. 1: Mapa SO ORP Hranice s vyznačením významných obcí
(Zdroj: vlastní zpracování)

2.2 Jednotné či specifické prvky území

Pro tuto kapitolu byly zvoleny relevantní charakteristiky, které viditelně či podstatně ovlivňují tvář a život oblasti. Nejsou zde zmiňovány jevy, které jsou běžné i v jiných regionech jako např. množství průmyslových podniků, koncentrace super- a hypermarketů v Hranicích apod.

Území MAS je spádovou oblastí města Hranice, které má statut obce s rozšířenou působností. Území se dá charakterizovat jako převážně jednotné, s tím, že se téměř v každé oblasti dá nalézt určitá výjimka či odlišnost. To v žádném případě není hodnoceno jako nedostatek, ale naopak jako přednost daného území. Z pohledu vodstva je osou a hlavní řekou určující ráz území Bečva. Přesto zhruba 20 % srážek z daného území odtéká do Odry a tím na opačnou stranu Evropy.

Krajinný ráz území je rovněž jednotný, převážně kopcovitý, jen určitou část, oblast Potštátska a okolí Partutovic a Jindřichova můžeme považovat za hornatou krajinu s nadmořskou výškou kolem 500 m. n. m. Převažuje zemědělská půda s určitým procentem luk a pastvin, lesy jsou výrazně zastoupeny pouze v okolí Teplic nad Bečvou a v hornaté krajině na severozápadě území. Území je typické množstvím vápencových a kamenných lomů, které jsou rozesety téměř po celém regionu. Kamenolomy zásobují vytěženým kamenem téměř celou severní a střední Moravu. Výskyt těžebních lomů je provázaný s výskytem přírodních vzácností, popsanými výše.

Obce se vyznačují zhuštěním zástavby do převážně obdélníkových půdorysů, pouze obce v hornatější části na severozápadě vznikaly vykácením lesů podél potoků a mají tak charakter úzkých i několikakilometrových vesnic tvořených jednou či dvěma souběžnými ulicemi. Rozložení osídlení vykazuje rovněž shodné prvky, území je tvořeno především malými vesničkami, z celkového počtu 31 obcí mají jen 4 obce nad 1000 obyvatel. Pokud bychom jako samostatné započítali i místní části (vždy se jedná o samostatně vymezené vesnice) zvýší se poměr na 47 ku čtyřem. Specifikem regionu je město Hranice, které má jako centrum regionu téměř 19 000 obyvatel.

V regionu existuje tradice řemesel. Na konci feudálního období již byla rozvinuta síť cechů a bohatá tradice řemesel. V regionu vznikaly koncem 18. století manufaktury – keramika

v Hranicích, výroba skla v Boškově u Potštátu, soukenické provozy v Rybářích a v Jindřichově. V Hranicích vznikla výroba textilu, na Potštátě výroba hedvábí.

V obcích regionu Hranicko se dosud uchovávají tradiční venkovské zvyky, jako je vodění medvěda, stavění máje, domácí venkovské zabíjačky apod. Nedílnou součástí života obcí jsou aktivity místních spolků a zájmových sdružení, které se mimo jiné podílejí na rozvoji kulturního a společenského života na vesnicích. Patří mezi ně pořádání plesů a veselic, organizování tematických výstav (velikonoce, advent, vánoce, lidová řemesla), práce s dětmi, pořádání různých sportovních utkání, hasičských soutěží apod.

Oblast je typická množstvím historických větrných a vodních mlýnů (zachovalé mlýny v Partutovicích, ve Skaličce, v Porubě u Hustopeč n. B., ve Stříteži n. L.). Ve shodném území s územím MAS působil cech mlynářský.

Sounáležitost obyvatel k regionu dotváří místní média, zejména noviny Hranický deník, který denně přináší 2 – 3 strany a týdně pak celé vydání se zpravodajstvím z Hranicka a svým dosahem se kryje s územím MAS.

2.3 Současný stav území regionu

Region Hranicko leží ve východní části Olomouckého kraje (severovýchodní cíp okresu Přerov). Na severovýchodě sousedí s Moravskoslezským krajem, (okres Nový Jičín), na jihu a na jihovýchodě se Zlínským krajem (okresy Vsetín a Kroměříž). Území je situováno mimo úrodnou Hanou, v kopcovité, místy hornaté krajině, s rozsáhlými lesními celky a mírně drsnějším podnebím. Na rozloze ORP Hranice, která činí 325,40 km², žije 34 622 obyvatel, čímž se řadí mezi největší mikroregiony České republiky. Hustota obyvatelstva je 106,4 obyv./km², což je méně než průměr Olomouckého kraje (121 obyv./km²). Centrem regionu je město Hranice, kde žije cca 54 % obyvatel území MAS. Pouze tři další obce mají více než 1 000 obyvatel, celkem 20 obcí má méně než 500 obyvatel. Nejmenší obci Dolní Těšice (66 obyvatel) se podařilo během šesti let téměř zdvojnásobit počet obyvatel a není již na chvostu velikosti obcí v celorepublikovém měřítku.

Území regionu leží v oblasti, kde Moravská brána tvoří hranici mezi Oderskými vrchy na západě a Podbeskydskou pahorkatinou na jihovýchodě. Ráz krajiny regionu se mění od

roviny v nivě řeky Bečvy v centrální části, přes mírně zvlněnou Podbeskydskou pahorkatinu v jihovýchodní části až po kopcovitou krajinu Oderských vrchů.

Obr. 2: Mapa regionu Hranicko (Zdroj: regionhranicko.cz)

Region Hranicko leží v hydrologicky zajímavé oblasti, na nejnižše položeném úseku hlavního evropského rozvodí. Z území jsou vody odváděny do dvou moří, z asi 20 % území na severu stéká voda do přítoků řeky Odry a dále do Baltského moře, jižní část odvodňuje řeka Bečva, která ústí do Moravy a dále skrz Dunaj do Černého moře. Bečva je největší řekou regionu a tvoří jeho osu a na jejím soutoku s Ludinou a Veličkou leží centrum regionu – město Hranice.

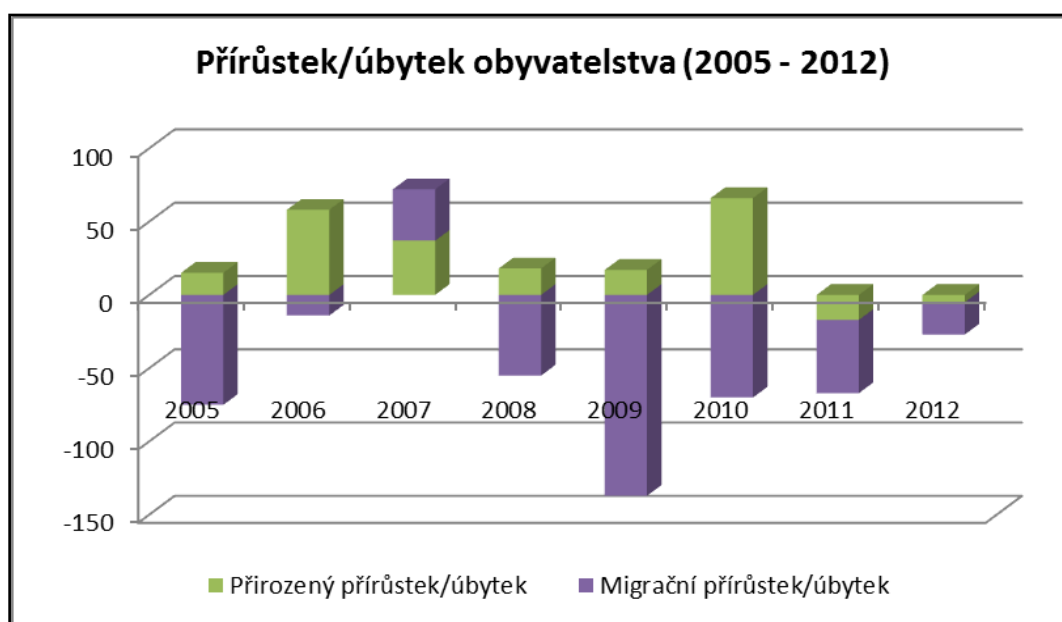
Územím vede hlavní silniční tah Olomouc – Ostrava, okolím obcí Milenov, Hrabůvka, Hranice, Olšovec, Střítež n. L. a Běloutín prochází nově vybudovaný úsek dálnice D1 Lipník nad Bečvou – Ostrava, který pokračuje až na hranice s Polskem. Území regionu je protknuto sítí silnic I., II. a III. třídy o celkové délce přibližně 280 km. Silnice I. třídy č. 35 ve směru na Valašské Meziříčí, č. 47 směrem na Lipník nad Bečvou a č. 48 směrem na Nový Jičín tvoří dopravní páteř území. Obce svými dotacemi spolufinancují zachování dostatečné dopravní obslužnosti veřejnou dopravou (ranní i pozdně večerní autobusy).

2.3.1 Obyvatelstvo

Sídelní struktura sledovaného území je tvořena městy Hranice, přirozeným spádovým centrem území, a Potštát, který byl městem vyhlášen v lednu roku 2007. Hustopeče nad Bečvou byly vyhlášeny městysem v listopadu roku 2006. Zbýlých 28 sídel v regionu jsou obce. V Hranicích v roce 2012 bydlelo 54 % obyvatel regionu a toto číslo v posledních letech postupně klesá. Pouze 3 další obce mají více než 1 000 obyvatel: Běloutín, Hustopeče nad Bečvou a Potštát. Celkem 20 obcí má do 500 obyvatel, nejmenší z nich jsou Dolní Těšice, kde bydlí 66 obyvatel.

Na vývoji počtu obyvatel se kromě hospodářské situace, projevující se stěhováním za prací (většinou do větších měst), podílel také politický a ekonomický vývoj země. Válečná období, kolonizační vlny, odsun Sudetských Němců, to vše v minulých stoletích mělo vliv na počet obyvatel na Hranicku. Ten po druhé světové válce mírně narůstal a od 90. let se ustálil s mírnou klesající tendencí nad hranicí 34,5 tisíce. Tento trend dokládají čísla za posledních 17 let (úbytek 665 obyv. v období 1995 – 2012). Pokles odpovídá **vývoji počtu obyvatelstva** a demografické tendenci v Olomouckém kraji, překračuje však celorepublikový průměr. Je způsoben vyšší migrací obyvatel do míst s větší nabídkou práce, stárnutím populace a nižší porodností, která se ovšem od roku 2006 začala opět zvyšovat. Kromě roku 2011, kdy se narodilo pouze 311 dětí, se počty narozených v regionu pohybují kolem 360. Hodnota přirozeného přírůstku za celý region v období 2008 – 2012 je +79, což znamená, že region má pozitivní bilanci narozených vůči zemřelým. Je nutné zmínit, že v posledních dvou letech sledovaného období Hranicko zaznamenalo přirozený úbytek. Tento jev a migrační úbytek obyvatel, který je dlouhodobějšího charakteru, mohou za celkový pokles populace v regionu. Jednoznačně nejhorší rok z pohledu migrace byl rok 2009, kdy region opustilo 137 lidí, čemuž pravděpodobně dopomohlo propouštění v místních podnicích v období ekonomické krize. Při podrobnějším pohledu na jednotlivé obce příjemně překvapil přirozený přírůstek v řádu kolem dvou desítek v obcích Běloutín a Hustopeče nad Bečvou za období 2008 - 2012. V obci Běloutín byl velmi znatelný přirozený i migrační přírůstek počtu obyvatel (127) a v příštích pěti letech by obec mohla dosáhnout dvou tisíc. Na opačném konci "žebříčku" se nachází obce Potštát a Střítež nad Ludinou, obě obce měly negativní bilanci kolem 15 obyvatel. S migrací na tom bylo nejhůře město Hranice, které opustilo 606 obyvatel. Celkově však region opustilo 334 obyvatel, z čehož lze usuzovat, že 272 lidí se přistěhovalo do okolních obcí

(pozn. je třeba brát v úvahu, že obyvatelé se stěhovali i mimo region a naopak). Negativní migrační bilanci měly i Hustopeče n. B. Tento úbytek obyvatel lze vysvětlit stěhováním do větších měst za práci, setrvání studentů ve větších měst i po ukončení studia nebo naopak stěhování do menších obcí regionu za klidnějším bydlením na venkově, čistším ovzduším či řidší dopravou. Příkladem menších obcí s kladnou bilancí přistěhovalých mohou být Bělotín, Černotín či Milotice nad Bečvou. Do obce Skalička se již přistěhovalo kolem dvou desítek obyvatel a v následujících letech by jich mohlo být až čtyřnásobné množství, jelikož obec prodávala parcely pro rodinné domy za symbolické ceny, aby tím přilákala nové občany se zájmem o levný stavební pozemek. V oblasti migrace je také zajímavé porovnání města Hranice se zbylými obcemi regionu: za období 2008 – 2012 připadá 15 přistěhovalých do Hranic na 20 přistěhovaných do ostatních obcí regionu, zatímco u vystěhovalých je to 21 z Hranic a 17 ze zbylých obcí. Při zvážení bilance 54 % obyvatel regionu žijících v Hranicích ku 46 % žijících v ostatních obcích se potvrzuje trend vyrovnávání tohoto poměru.

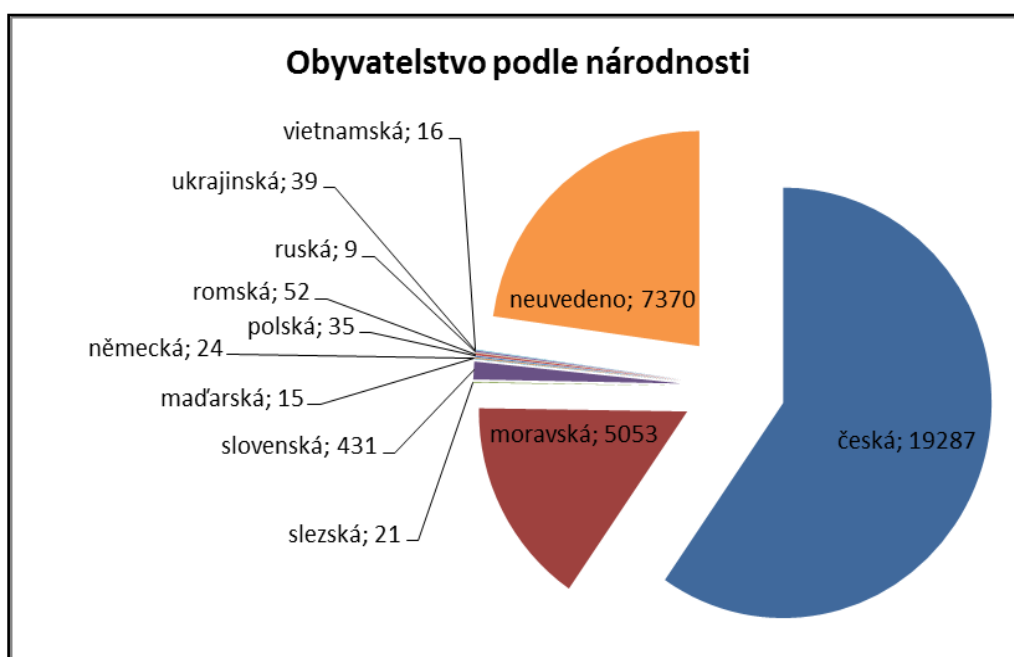

Obr. 3: Přírůstek/úbytek obyvatelstva v regionu v letech 2005 – 2012 (Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování)

Negativním signálem, zejména pro budoucnost, je hodnota **indexu stáří** (podíl obyvatel 64+ na 100 osob mladších 15 let) 1,07, obecně řečeno - na 100 dětí připadá 107 lidí v důchodovém věku. Byl zaznamenán výrazný nárůst této hodnoty od roku 2006 (100 dětí na 84 lidí v důchodovém věku), což značí velmi rychlé stárnutí populace. Koresponduje to s celorepublikovým vývojem a je to zapříčiněno nízkým počtem narozených a prodlužováním délky života u mužů i u žen. Průměrné dožití obyvatelstva regionu se tedy zvyšuje, přibližně o

jeden rok za čtyři roky, v roce 2012 byl průměrný věk 40,75 let – u mužů 39,4 let a u žen 42,1 let. Tzv. “strom života” roste do výšky a zužuje se, je to dáno pozdějšími úmrtími, tím pádem růstem kategorie 64+ let, a naopak klesání počtu narozených, tím pádem pokles generace 0 – 15 let. Tento vývoj má dopad na ekonomiku, jak ukazuje **index ekonomického zatížení**. Počet ekonomicky aktivního obyvatelstva (16 – 63 let) celkově ubývá a přibývá ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (0 – 15 a 64+ let). Od roku 2008 do roku 2012 index stoupl o 0,04 na 0,45 a interpretace zní, že 100 osob v ekonomicky aktivním věku je zatíženo dalšími 45 osobami v ekonomicky neaktivním věku. Hodnota je velice podobná celorepublikovým i krajským hodnotám. Mezi obcemi jsou takové, ve kterých obyvatelstvo “mládne” (Dolní Těšice, Klokočí), populace naopak stárne v obcích Horní Újezd nebo Rouské. Dolní Těšice 6 let zpátky ještě patřily mezi obce s nejvyšším indexem stáří, v roce 2011 je vystřídal Horní Újezd, kterému se index stáří více než zdvojnásobil od roku 2006. S indexem ekonomického zatížení se nejvíce potýkají obce Zámrsky, Jindřichov či Hrabůvka, v obcích Všechnovice, Milotice nad Bečvou nebo Potštát je index na nízkých hodnotách.

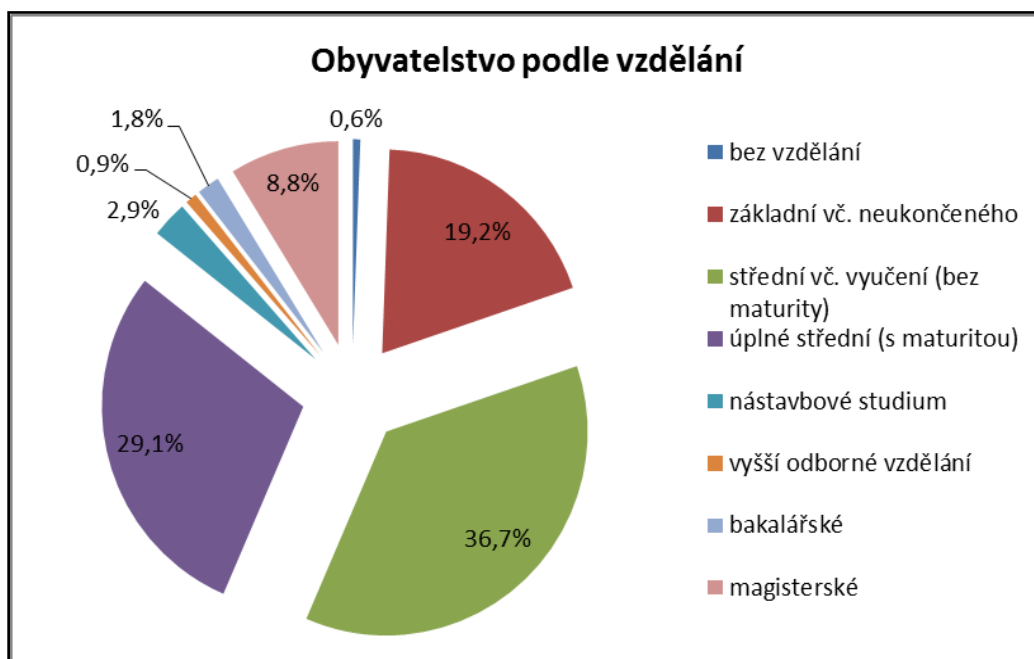
Z pohledu **národnostního složení** je patrné, že v regionu naprosto převládá česko-moravská národnost, kterou následuje skupina čtyř set příslušníků Slovenské republiky. Zbytek tvoří obyvatelé sousedních zemí nebo zemí na východ od České republiky. Statistika přesto může být zavádějící, protože přes 7 tisíc lidí nevedlo při sčítání lidí, domů a bytů svou národnost.

Obr. 4: Složení obyvatelstva regionu podle národnosti (Zdroj: SLDB; 2011; vlastní zpracování)

Z pohledu **genderového rozložení** se obyvatelstvo na Hranicku vyrovnává. Ještě v roce 2006 byl poměr 51,16 %: 48,84 % pro ženy, v roce 2012 to však bylo 51 %: 49 %, čímž odpovídá i stavu v celém Olomouckém kraji i České republice jako celku. Není zcela jasné proč tomu tak je, vyšší počet žen je obecně známý fakt a je to dáno jejich genetikou. Nejvýrazněji převládá ženské pohlaví v obci Skalička, kde tomu tak bylo již v roce 2006, a v obci Dolní Těšice. Mužské pohlaví převažuje v Horním Újezdě a Radíkově, ne však tak výrazně jako ženské pohlaví ve dvou výše zmiňovaných obcích.

Vzdělanostní struktura obyvatelstva regionu Hranicko se neustále zlepšuje. Ubývá lidí bez vzdělání nebo pouze se základním vzděláním a zvyšuje se procento vysokoškolsky vzdělaných. Nejpočetnější kategorií jsou obyvatelé s výučním listem, které následují obyvatelé s maturitou a dohromady tyto dvě skupiny zastupují $\frac{3}{4}$ obyvatelstva regionu. V porovnání s Českou republikou je na tom region nepatrně lépe ve všech kategoriích, pouze lidí s výučním listem je tam o 8 % více. V porovnání s Olomouckým krajem má Hranicko vyšší procenta ve všech kategoriích, vypovídá to o menší vyrovnanosti vzdělanostních kategorií na Hranicku.

Obr. 5: Složení obyvatelstva regionu podle dosaženého vzdělání (Zdroj: SLDB; 2011; vlastní zpracování)

2.3.2 Technická infrastruktura

Ke zpracování následujících dvou kapitol byly použity strategické materiály Olomouckého kraje zejména Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje a Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Olomouckého kraje (PRVKOK) a také „Program rozvoje města Hranic pro období 2004-2010“. Od doby zpracování těchto dokumentů již uplynula určitá doba a ne všechny okolnosti v nich uvedené jsou i nadále v platnosti.

Zajištění kvalitních podmínek pro bydlení je základní podmínkou udržitelného rozvoje venkova. Bez dostupnosti základní technické infrastruktury bude i nadále docházet k postupnému vylidňování zejména u mladší generace, která požaduje vyšší standardy bydlení, než mnohé obce v současnosti nabízejí.

Vodovody

Vzhledem k deficitu ve spotřebě vody je významným prvkem v rámci okresu Přerov již existující integrace významných skupinových vodovodů (SV), která má význam také pro převod vody mezi vodárenskou soustavou Pomoraví a vodárenskou soustavou Severní Morava. Navíc řada zdrojů okresu je dlouhodobě ohrožována kontaminací, na Hranicku se jedná zejména o zdroje Nový odbyt, Kamenská a Hromůvka pro SV obce Hranice (celkem více než 70 l/s). Proto byl v roce 2003 dokončen přivaděč pitné vody z OOV (který je dostatečně zásoben vodárenskými nádržemi Kružberk a Slezská Harta) Fulnek–Hranice–Přerov s napojením do vodojemu Moravská Brána ve Stříteži nad Ludinou, který slouží jak k zásobování obyvatelstva, tak zejména kryje potřebu pitné vody pro průmyslovou zónu Hranice. Souběžně s tímto přivaděčem byl vybudován gravitační zásobní řad z vodojemu Moravská Brána do Hranic. Po jeho dobudování bylo možno odstavit některé již nevyhovující zdroje a současně zajistit krytí potřeby kvalitní pitné vody v případě živelní pohromy.

Integrace vodárenské soustavy s okolními regiony bude mít význam, pouze pokud bude současně zabezpečena ochrana zdrojů mělkých podzemních vod v povodí řeky Bečvy. Převážná část zásobování vodou probíhá pomocí skupinových vodovodů:

- Skupinový vodovod Běloutín – Hranice- Lipník nad Bečvou – zásobuje obce vodou z Ostravského oblastního vodovodu (OOV) a vodního zdroje Lhotka: Běloutín, Černotín,

Špičky, Kunčice, Hluzov, Lučice, Hranice, Drahotuše, Milenov, Teplice nad Bečvou, Slavíč, Klokočí, Rybáře, Nejdek.

- Skupinový vodovod Záhoří – jihozápadní část SO ORP Hranice je zásobována vodou do SV Záhoří se zdrojem prameniště Ústí – jde o obce Všechnovice, Opatovice, Ústí, Skalička, Malhotice, Paršovice, Rakov, Býškovice, Valšovice a Provodovice.
- Skupinový vodovod Potštátsko včetně některých místních částí zásoboval obce Potštátska – zdroj vody nádrž Harta – Potštát, odkud byla voda čerpána do ÚV Potštát. Tento zdroj byl odstaven a do stávajícího vodovodního systému přivedena voda ze SV Hranice. Od roku 2012 je zásobování oblasti zajištěno z OOV a vodního zdroje Lhotka. Stavba vodního díla „Zásobování obcí Potštátska napojením na SV Hranicko“ řeší zásobování pitnou vodou v obci Kyžlířov a Kovářov a výhledově i obce Lipnou. Obec Radíkov má realizováno připojení, ale aktivně je zatím nevyužívá.
- Vodní zdroj Lhotka dále zásobuje obce: Hrabůvka, Olšovce, Střítež nad Ludinou, Hranice-Velká.
- Jižní část správního území je zásobována ze SV Kelčsko, který zásobuje obce Dolní Těšice, Horní Těšice, Rouské a Zámrsky.
- SV Porubská Brána zásobuje Hustopeče nad Bečvou, Porubu, Vysokou a Milotice nad Bečvou. Zdrojem vody je ÚV Poruba.
- Vlastní zdroje a vodovody mají obce: Radíkov, Partutovice, Jindřichov a Horní Újezd.
- Studny pak využívají Hranické Loučky, Lhotka, Lipná.

Vzhledem k pokrytí prakticky celého území vodovodními sítěmi, lze další rozšiřování vodovodů očekávat pouze v závislosti na postupu nové výstavby a zejména v Hranicích také rozvoji podnikatelských aktivit. V Hranicích také bude nutná rekonstrukce nejstarších částí vodovodu z důvodu jejich vysokého stáří.

Kanalizace

Z hlediska kanalizací a čistíren odpadních vod (ČOV) je v současnosti zejména potřeba naplnit požadavky Směrnice č. 91/271 EHS, o čištění městských odpadních vod, ve které je

stanovena povinnost obcí nad 2 000 ekvivalentních obyvatel (EO) mít odpovídající kanalizační systém zakončený ČOV, aglomerace nad 10000 EO navíc musí mít přítomen také terciární stupeň čištění. Obce s produkcí znečištění pod úroveň 2 000 EO musí zajistit přiměřené čištění produkovaných odpadních vod.

První uvedený požadavek se týká pouze města Hranice, které jej po rekonstrukci ČOV v roce 2002 plní, avšak není vybudována kanalizace napojená na ČOV v některých místních částech. Skupinová ČOV Hranice pokrývá potřebu města a jsou na ni také napojeny Drahotuše, Velká a obec Teplice nad Bečvou, výhledově i Klokočí. Dále jsou ČOV vybaveny Opatovice na které budou v budoucnosti napojeny obce Rakov a Paršovice. V současnosti není plně využita kapacita ČOV ve Všechovicích, která by měla zajistit čištění odpadních vod z obce Provodovice a z obcí Babice a Lhota u Kelče (obě okres Vsetín). Malé ČOV mechanicko-biologické, kořenové s kapacitou pokrývající potřeby jedné konkrétní obce jsou vybudovány v Černotíně, Skaličce, Malhoticích a Býškovcích. Do biologického rybníku je kanalizace vyústěna v Zámorskách.

V ostatních obcích převažuje pouze (částečná) existence dešťové kanalizace, do které bývají napojeny také splaškové odpadní vody od části obyvatel obce po předchozím předčištění v septicích. Zbytek obyvatel má jímky na vyvážení. Tento stav neodpovídá legislativním požadavkům a bude nutné vybudovat řádnou ČOV, většinou také s rekonstrukcí či výstavbou kanalizační sítě. Čištění odpadních vod z velmi malých obcí do 200 obyvatel nebude povětšinou v nejbližším období z ekonomických důvodů řešeno, v období po roce 2015 lze však s jeho realizací uvažovat. Jako vhodná forma se ve většině takových lokalit jeví biologické čištění v rybnících.

Přednostně je třeba řešit čištění odpadních vod produkovaných obcí, jež se nacházejí v některém z pásem hygienické ochrany – zejména jde o obec Ústí (III. stupeň PHO lázeňských zdrojů - Teplice nad Bečvou).

Plyn a elektřina

Zásobování plynem je třetí důležitou položkou v oblasti technické infrastruktury. Stav zásobování jednotlivých obcí plynem je na území SO ORP Hranice výborný. Velká většina obcí má již plyn zavedený, bez plynofikace zůstává pouze město Potštát včetně svých místní částí

Kovářov, Lipná, Kyžlířov a Boškov. Dále není plyn zaveden do některých místních částí Hranic (Rybáře, Uhřínov, Středolesí, Valšovice), Olšovce (Boňkov), Běloutina (Nejdek, Lučice) a Hustopečí n/B (Hranické Loučky).

V současnosti největším zdrojem elektrické energie na správním území ORP Hranice je malá vodní elektrárna fy UNIPOL na Bečvě u Hranic s instalovaným výkonem 0,63 MWe a s roční netto výrobou elektrické energie 2,09 GWh v roce 2007. Ostatní zdroje jsou větrné elektrárny na Potštátsku a několik fotovoltaických systémů. Prozatím neujasněným problémem je výstavba elektrárny u obce Blahutovice (okr. Nový Jičín), která by s územím SO ORP Hranice bezprostředně souvisela. Její výstavba by si pravděpodobně vyžádala také potřebu nádrže, jejíž umístění není ještě specifikováno.

Telekomunikace

V oblasti telekomunikací je důležité zajistit ochranu radioreléových spojů, pro jejichž provoz je nezbytná přímá viditelnost spolupracujících stanic. Proto jsou tyto stanice umísťovány zejména na terénní dominanty (nejvyšší kóty v terénu). Ochrana těchto spojů je prováděna vyhlášením ochranných pásem procházejících paprsků a kruhových ochranných pásem kolem spojových objektů v poloměru 500 m, které mají za úkol zabránit jejich stínění a rušení. Prakticky celá severní a střední část SO ORP Hranice, vč. samotného města Hranice, leží v pásmu ochranných pásem spojů vedoucích k vysílači na Veselském kopci u Oder (okres Nový Jičín).

Signál telefonů GSM je poměrně dobrý v celém území. Nedostupný signál je v oblasti údolí Veličky (podél silnice II/440 mezi Olšovcem a Potštátem), v údolí Bradelného a Uhřínovského potoka. U operátora O2 není také kvalitně pokryta část Černotína vč. místní části Hluzov, obec Špičky a Býškovice. Nedostatečný signál tohoto operátora v obydlené oblasti je závažným nedostatkem, neboť tento zajišťuje provoz krizových telefonů IZS. V oblasti Moravské brány je k dispozici vysokorychlostní datové připojení 4G (T-mobile) a také Internet ADSL (T-mobile). Na většině území je také dostupné datové připojení EDGE (T-mobile, Vodafone).

2.3.3 Doprava

Dopravní infrastruktura

Správní území ORP Hranice se nachází v ústí Moravské brány, dopravně exponované lokalitě, propojující údolí Bečvy s povodím Odry, kterou již odpradávná procházela významná obchodní trasa vedoucí ze severu Evropy na jih. I současné dopravní sítě tuto trasu kopírují a proto byla tato oblast zařazena také do prioritní evropské sítě panevropských multimodálních koridorů jako jedna z větví VI. koridoru (Gdaňsk – Katowice – Žilina / Wien / Bratislava). Bouřlivý rozvoj dopravních sítí také ale znamená, že do poměrně úzkého údolí Moravské brány bude soustředěno hned několik významných liniových staveb. Ty se negativně projeví na možnosti volně žijících živočichů migrovat přes tyto bariéry. Přitom právě úsek mezi Lipníkem nad Bečvou a Běloučkou patří z hlediska migračního významu k nejdůležitějším úsekům v ČR. Tudy vede koridor pro migrace (nejen) velkých savců mezi přírodními komplexy Moravskoslezských Beskyd a Oderských vrchů (a odtud dále na Nížky a Hrubý Jeseník). Při plánování a výstavbě dopravní infrastruktury je nezbytné aplikovat celý soubor opatření k zachování průchodnosti komunikace i pro velké savce a posoudit průchodnost již existujících komunikací. Nedílnou součástí posouzení regionálních dokumentů ÚPD by v tomto regionu měla být migrační studie, která analyzuje všechny existující a plánované stavby jako jeden celek z hlediska jejich bariérového efektu pro volně žijící živočichy.

Silniční doprava

V roce 2010 byla dokončena výstavba dálnice D1, která má své majoritní postavení ve spojení Ostravy s jižní částí republiky, oblast je tak napojena na dálniční síť celé ČR. Rychlostní silnice R48 bude budována ve stopě stávající silnice I/48, která ač čtyřproudová, nesplňuje již požadované parametry. Zejména jde o nedostatečnou šířku vozovky (pouze 16 m), díky čemuž není vybudován střední dělicí pruh a dostatečné odstavné pruhy, na křižovatkách chybí připojovací a odbočovací pruhy a nedostatečnou vzdálenost mezi jednotlivými křižovatkami. Na silnici R48 výhledově naváže u Palačova novostavba silnice I/35 směrem k Valašskému Meziříčí, která bude provedena formou čtyřpruhu v kategorii S24,5/120. Všechny zmíněné stavby měly být dokončeny do roku 2015, avšak nezačalo se ještě s žádnou.

Doprava v rámci vlastního území SO ORP je zajišťována po síti silnic I. a II. třídy, které dostatečně pokrývají celý správní obvod:

I/35 Hranice – Hustopeče n/B (– Valašské Meziříčí)

I/47 (Lipník n/B –) Slavíč – Hranice – Bělotín (– Odry – Ostrava)

I/48 Bělotín – Polom (– N. Jičín)

II/438 Teplice n/B – Býškovice (– Bystřice p/H)

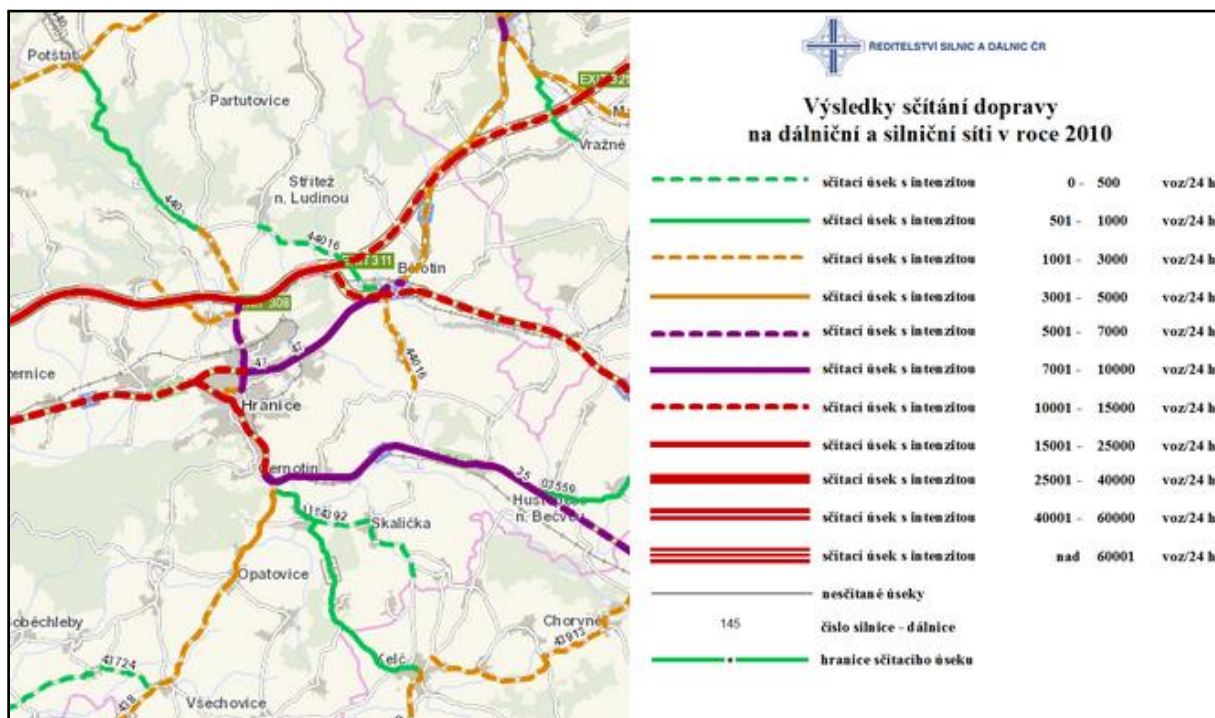
II/439 Teplice n/B – Horní Těšice (– Kelč)

II/440 Hranice – Potštát (– Rýmařov)

II/441 (Odry –) Lipná – Potštát – Boškov (– Velký Újezd)

Díky dokončení dálnice D1 město Hranice a jeho místní část Slavíč netrpí v současnosti nadměrnou tranzitní dopravou po silnici I/47. Obdobně se výrazně dopravně odlehčilo obci Bělotín díky vybudovanému obchvatu a propojení dálnice D1, v západní části obce je však doprava stále intenzivní z důvodu propojování I/47, I/48 a D1. Neustále je velká zátěž kladena na silnici I/35 z Hranic jižním směrem podél Bečvy na Hustopeče n/B a Valašské Meziříčí. Jak lze vidět na obrázku, na území města Hranice po této komunikaci projede denně mezi 10 a 15 tisíci vozidel, až po Hustopeče se denní číslo počtu vozidel pohybuje mezi 7 a 10 tisíci. Tuto cestu by měla v budoucnu nahradit východněji položená nově budovaná silnice I/35 Palačov – Lešná navazující na budovanou rychlostní silnici R48 v úseku Bělotín – Rybí. Mezi 3 a 5 tisíci vozidel denně projede Opatovicemi a mezi 1 a 3 tisíci obcemi Potštát, Olšovec, Hrabůvka, Velká nebo Všechnovice. Intenzivní dopravou trpí také třída 1. Máje v centru města Hranice, kudy denně projede 7 až 10 tisíc vozidel.

Další rozvoj sítě regionálních silnic bude ovlivněn zejména změnami v intenzitách dopravy, neboť v současnosti další úpravy směrového vedení nejsou zdůvodnitelné vzhledem k poměrně nízké intenzitě provozu na dalších komunikacích (do 4 000 vozidel / 24 hod.) Spíše je potřebné se zaměřit na zlepšení zanedbané údržby a opravy úseků s nevhodným šířkovým uspořádáním a zvýšení bezpečnosti silničního provozu zejména vůči více zranitelným účastníkům jako jsou chodci nebo cyklisté.

Obr. 6: Intenzita dopravy na Hranicku v roce 2010 (Zdroj: Sčítání dopravy 2010)

Dopravní obslužnost v autobusové dopravě je organizována v rámci IDSOK. Majoritním dopravcem je Veolia Transport (bývalý Connex Střední Morava). V rámci města Hranice je provozována MHD dopravcem ČSAD Frýdek-Místek.

Cyklistická doprava

Vzhledem k prostorovému rozložení Hranic do mnoha místních částí je vhodné podporovat cyklistiku jako silný nástroj pro omezení využívání individuální automobilové dopravy na krátké cesty (cca do 5 km). Nepříliš členitý terén Moravské brány a trasa údolím podél Bečvy dávají v některých směrech příhodné podmínky pro rozvoj sítě cyklostezek. V návaznosti na trasy mezi okolními obcemi by měla být vybudována souvislá síť také v intravilánu Hranic, aby pokryla nejpoužívanější trasy spojující oblasti zdrojů a cílů dopravy (nejčastěji tedy z oblastí určených pro bydlení do míst zaměstnání a volnočasových aktivit). Cyklostezkou se rozumí samostatná komunikace určená pro cyklisty (event. i pro pěší) aniž by na ni byl povolen vjezd motorových vozidel – nejde tedy jen o prosté „osazení“ stávajících méně frekventovaných silnic navíc směrovkami se symbolem bicyklu, ale o vybudování nové plnohodnotné komunikace. Na silnicích s nízkou intenzitou dopravy (do 3000 - 4000 vozidel / 24 hod) lze využít k vedení cyklostezky stávající silnici nižší třídy, v intravilánu obcí nejlépe s doplněním vhodného vodorovného dopravního značení. Dalším nezbytným

předpokladem pro rozvoj cyklistiky je zajistit v místech cílů cest možnost bezpečného uložení jízdního kola. Vedle úprav již stávajících objektů je třeba počítat s možností uložení jízdních kol také u všech připravovaných projektů ať už průmyslových tak zejména také v případě výstavby nových komerčních objektů (např. supermarkety a podobná obchodní a zábavní centra).

Nadregionální význam má v případě Hranicka „Cyklostezka Bečva“ vedoucí po levém břehu Bečvy z Teplic nad Bečvou k osadě Rybáře a dále pak do Týna nad Bečvou. Dále pak vhodné vybudování úplně nové cyklostezky proti toku Bečvy směrem od Ústí přes Skaličku na Milotice n/B, Hustopeče a dále k Valašskému Meziříčí. Na tuto páteřní trasu by pak měla navázat síť infrastruktury v Hranicích a na kterou by pak dále vyústily cyklostezky na pokračování do okolních sídel, která mají vhodnou konfiguraci terénu – Drahotuše, Klokočí, Milenov, Slavíč, Hrabůvka, Olšovec, Střítež nad Ludinou. Uvažovat lze i o cyklostezce vedené do Bělotína, Polomi a dále na Nový Jičín, která by sloužila také k rozvoji cykloturistiky. Po rozšíření IDSOK také na železniční dopravu, by bylo vhodné navázat cyklistiku na železniční dopravu formou úschoven Bike and Ride (lze uvažovat zejména v místech, kde jsou dopravní obsazeny komerčními pracovníky a leží v excentrické poloze vůči obsluhovanému sídlu – Hranice na Moravě, Hranice na Moravě město, Černotín, Hustopeče nad Bečvou, Polom).

Z průzkumu mezi obyvatelstvem v regionu vyplynulo, že 42 % si není vědomo žádného dopravního problému ve své obci, 23 % respondentů si stěžuje na zatížení obce nákladní dopravou, 16 % obyvatel není spokojeno se stavem vozovek, 7 % není spokojeno s počtem parkovacích míst a 6 % všech respondentů není spokojeno se stavem chodníků.

Železniční doprava

Dnešní trať č. 270, dřívější Severní dráha císaře Ferdinanda (KFNB), byla přes Hranice vystavěna v roce 1847, kdy došlo ke zprovoznění úseku Lipník n/B – Bohumín. Trať je v současnosti dvojkolejná, od roku 1960 elektrizována stejnosměrnou soustavou 3kV a patří mezi nejvytíženější úseky české železniční sítě. Na hlavní trať KFNB se v roce 1884 připojila z jihu lokálka údolím Bečvy směr Valašské Meziříčí, v roce 1938 přebudována jako další hlavní dvojkolejný tah směrem na Slovensko. Také ta je dvojkolejná a od roku 1960 elektrizována, avšak na rozdíl od trati 270 nebyla doposud modernizována. Ačkoliv nezařazena mezi tranzitní železniční koridory, její význam podtrhuje zařazení mezi železnice, které jsou

součástí evropské sítě TINA. Pro snadnější jízdu vlaků mezi tratí 270, jež má z historických důvodů levostranný provoz, a tratí 280 byla v úseku Drahotuše – Hranice v roce 1939 zprovozněna třetí kolej, tzv. Drahotušská spojka. Ze strategických důvodů byla za minulého režimu vystavěna i tzv. Bělolínská spojka, která měla umožňovat bez úvratové jízdy ve směru Valašské Meziříčí – Ostrava. Nikdy však nebyla v provozu, ani přímo zapojena do provozovaných tratí. V současnosti pro ni není využití a její fyzická likvidace neproběhla pouze z důvodu neuvolnění finančních prostředků pro tuto akci.

Obě zmiňované trati jsou zařazeny do sítě celostátních tratí evropského významu a patří tedy mezi nejdůležitější tahy v ČR. Trať 270 byla v letech 1999–2004 jako stavba druhého tranzitního koridoru kompletně zmodernizována a to včetně žst. Hranice na Moravě. Trať 270 patří k nejvytíženějším u nás, jezdí po ní osobní i nákladní vlaky všech kategorií vč. spojů SC, EC a IC. S výjimkou vlaků SC všechny vlaky osobní přepravy v Hranicích zastavují. Město tak má výborné spojení do všech směrů vč. Prahy a dokonce i do zahraničí, zejména na Slovensko. Na trati 280 jsou provozovány 3 páry mezinárodních rychlíků kategorie Ex Praha – Žilina (nebo Košice), 4 páry běžných rychlíků linky Praha – Vsetín a celkem 17 párů osobních vlaků (v nepracovní dny o 3 méně) do Vsetína, Horní Lidče nebo až slovenského Púchova. Vedle osobní dopravy je velmi intenzivní také nákladní doprava, kdy vedle mnoha tranzitujících vlaků probíhá stále aktivní nakládka a vykládka na vlečce fy Cement Hranice, která je zapojena do trati 280 na odbočce Skalka.

Železniční stanice Hranice na Moravě je z centra Hranic vzdálená skoro 2 kilometry, ale je možné využít zejména v pracovní dny spojů MHD. O něco blíže je žst. Hranice na Moravě město, avšak ta je vzhledem k dopravním spojením vhodná pouze pro cestující ve směru do Valašského Meziříčí. Z ostatních stanic a zastávek mají výhodnou polohu zejména Milotice n/B, Černotín, Bělolínsko a pro část sídla i Drahotuše. Naopak, z hlediska pěší dostupnosti naprosto nevhodnou polohu má zastávka Špičky (k intravilánu je vzdálenost vyšší než 1 km a se značným výškovým převýšením).

V budoucnosti se s úsekem přes Moravskou bránu uvažuje také pro vedení vysokorychlostní trati (VRT). Její trasa je zanesena pouze v Zásadách územního rozvoje Olomouckého kraje jako územní rezerva s tím, že realizace proběhne až v dlouhodobém horizontu. Nicméně je potřebné s VRT uvažovat v určeném koridoru, tedy paralelně se stávající železniční tratí

č. 270 až k Bělotínu, kde se trasa odkloní k severu rovnoběžně s dálnicí D1. Nejbližší zastávka VRT je plánována v oblasti mezi Přerovem a Olomoucí. V současnosti, vzhledem k poklesu poptávky po železniční dopravě na konci minulého století, není výstavba VRT až tolik aktuální. Je však nutné ochránit potenciální trasy VRT v územně plánovací dokumentaci pro případné vytvoření celoevropského systému VRT v budoucnosti.

Letecká a vodní doprava

U Hranic se v místní části Drahotuše nachází sportovní letiště ve správě Aeroklubu Hranice. Toto letiště je zařazeno do sítě vnitrostátních veřejných letišť a je schopno přijímat jak malá sportovní letadla a větroně, tak i aerotaxi, případně malá dopravní letadla. Z letišť s pravidelnou osobní dopravou jsou nejlépe dostupné Ostrava a Brno. Pravidelná vodní doprava provozována nikde není, v rozvojových plánech však i nadále figuruje „Kanál Dunaj-Odra-Labe“ (D-O-L), jehož výstavbu nelze očekávat než po roce 2020. Prozatím však vláda nerozhodla o zrušení územní ochrany koridoru pro tento kanál a tak je nezbytné i nadále s ním uvažovat, i když se to negativně projevuje zablokováním přístupu obcí k území, které tak není možné využívat pro rozvojové aktivity.

Ze všech dotazovaných občanů celkem 8 % pracuje či studuje mimo region Hranicko, ostatní zůstávají uvnitř regionu. Při srovnání obyvatel města Hranice s obyvateli ostatních obcí tak, polovina obyvatel města Hranice vykonává svou pracovní nebo studijní činnost mimo své město. Respondenti z ostatních obcí regionu pracují ve své obci pouze ve 28 % případů. K dopravě do školy či místa výkonu zaměstnání používá téměř polovina dotazovaných automobil, 14 % jezdí autobusem a 14 % chodí pěšky. Ti, kteří jezdí automobilem, řekli, že v 46 % případů vozí i další rodinné příslušníky, v 11 % kolegy či známé se stejnou cestou a 37 % jezdí sami.

2.3.4 Vybavenost obcí a služeb

Tato kapitola je založená na připomínkách občanů v dotazníkovém šetření, které zjišťovalo, mimo jiné, co jim v obci chybí. Zjistit, co v obci funguje je poměrně složité, neboť každým okamžikem něco vzniká a něco zaniká. Obecně lze tvrdit s vysokou pravděpodobností správnosti tvrzení, že v každé obci regionu se nachází obchod s potravinami, hostinec, minimálně jedna autobusová zastávka a požární stanice (v Polomi chybí hostinec, v Klokočí obchod). V některých větších nebo spádových obcích se nachází pobočka pošty (Bělotín,

Černotín, Hranice, Hranice – Drahotuše, Hustopeče nad Bečvou, Milotice nad Bečvou, Opatovice, Paršovice, Potštát, Skalička, Střítež nad Ludinou, Teplice nad Bečvou, Všechnovice), mateřská škola, bankomat nebo ordinace lékaře. V některých obcích sídlí zemědělská družstva, různé výrobní podniky, služby či soukromí řemeslníci.

Nejčastěji se v připomínkách občanů objevují stížnosti na nedostatek **kulturního a sportovního vyžití**. Dětské či multifunkční hřiště nebo krytý sportovní areál by uvítali v obcích Černotín, Horní Újezd, Hrabůvka, Hranice, Hranice – Drahotuše, Hustopeče nad Bečvou, Klokočí, Milotice nad Bečvou, Olšovec, Opatovice, Partutovice, Rakov, Střítež nad Ludinou. V některých jmenovaných obcích již sportoviště jsou, ale jsou buďto nadměru využívána, ve špatném technickém stavu nebo jich je málo. Obecně by se dalo říct, že sportoviště chybí v každé obci regionu, pouze to nebylo zmíněno v dotazníku ze strany respondentů (absentujících v některých obcích). Stejně tvrzení lze říct i o kulturních zařízeních, jejichž nedostatek nebo totální absence je zmiňována obyvateli obcí: Býškovice, Hranice, Hranice – Drahotuše, Klokočí, Milenov, Opatovice, Polom, Střítež nad Ludinou. K tomu se vztahují i odpovědi stěžující si na málo sportovních a kulturních akcí téměř v polovině obcí, z nichž přišli odpovědi. Někteří respondenti cítí nedostatek akcí pro děti či zájmové kroužky. Čtvrté nejnavštěvovanější (134 dětí) mimoměstské škole, ve Stříteži nad Ludinou, notně schází tělocvična a přes zimu a v deštivých podmínkách nemohou provozovat kvalitní tělesnou výchovu ani obecní akce (kulturní a sportovní). Celkem ve 40 dotaznicích si hraničtí respondenti stěžovali na zavření a prodání kina Svět v Hranicích, jediného vnitřního kina s celoročním provozem v regionu.

Velké množství odpovědí zmiňovalo nedostatky v **dopravní obslužnosti** obcí. Špatné spojení hromadnou dopravou je v menších obcích o víkendech a svátcích, z Černotína je špatné autobusové spojení do Hranic a celkově špatné vlakové spojení mezi 9. a 13. hodinou. V Teplicích nad Bečvou chybí cyklostezka skrz lázeňský areál, která by se napojila na cyklostezku Bečvu u Hranic – Rybáře a na druhé straně v Ústí. Cyklisté se musí nebezpečně proplétat mezi návštěvníky lázní nebo riskovat jízdu po extrémně vyčíslené silnici směrem na Valašské Meziříčí.

Kvalitnější restauraci nebo hostinec by uvítali v Býškovcích, Černotíně, Hranicích, Hustopečích nad Bečvou, Malhoticích, Polomi nebo Všechnovicích, a jistě i v dalších obcích, ze

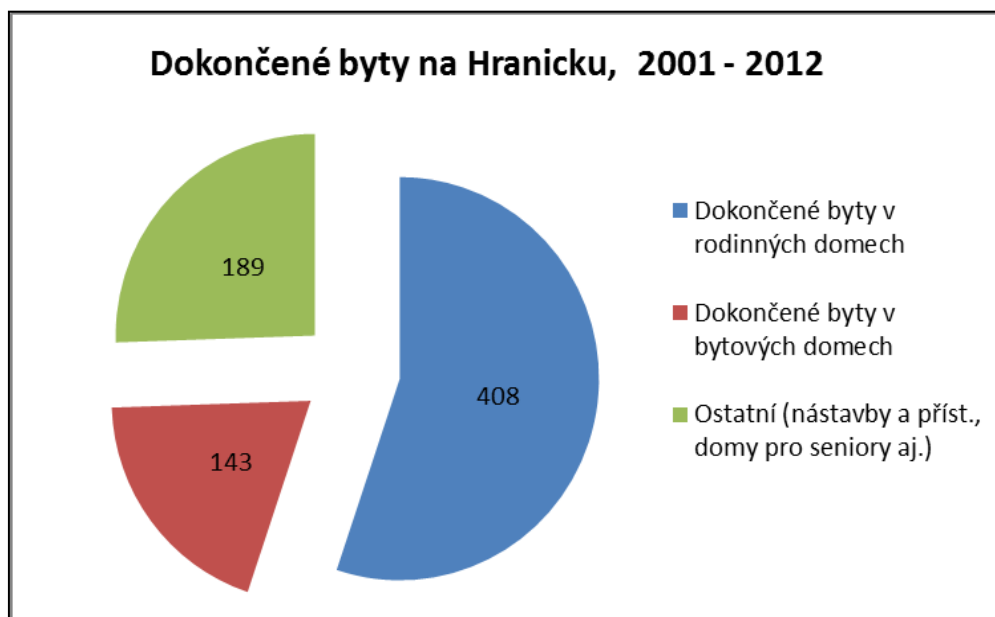
kterých se respondenti nezúčastnili průzkumu. V několika obcích regionu chybí občanům pošta, pekárna, služby typu autoservis, banka nebo bankomat.

Samostatný odstavec je třeba na popis problémů ze strany občanů v Hranicích. Na jeho území se nachází velké množství hospod a restaurací, ale dle respondentů kvalita jídel a obsluhy se zhoršuje. Chybí více nekuřáckých kaváren a restaurací, občanům vadí herní automaty v barech. Ve zvýšeném množství se objevily poznámky o chybějícím obchodu „pro kutily“ typu OBI, Baumax nebo Hornbach. Občané chtějí obchody s kvalitními potravinami, čerstvými rybami, sklem a porcelánem, naopak se jim nelíbí velké množství obchodů s vietnamskými provozovateli. Městská policie, starající se o bezpečnost a pořádek v ulicích, nejde vidět a je málo aktivní v hlídání pořádku. Ze sportovní oblasti chybí respondentům rozmanitější nabídka sportovního vyžití – pestřejší dětská hřiště, zábavní park, podpora zimních sportů. U 13 respondentů se objevila odpověď „chybějící zimní stadion“. Občanům také chybí bezpečný průjezd městem na kole v podobě pruhů pro cyklisty nebo cyklostezky. Veřejné toalety jsou kritizované z pohledu jejich kvality, dostupnosti a jejich nedostatku. V oblasti veřejné dopravy lidem vadí nenávaznost spojů MHD na vlaky, nízká frekvence spojů a neobsluhované zastávky. Kulturu jednoznačně ovládly stížnosti na zrušené a chybějící kino, dále několikrát byla zmíněna absence kulturního zařízení pro pořádání koncertů či divadla. Nedostatečně je využíván Zámecký klub, který má malou kapacitu.

Nejvíce jsou s kvalitou života v obci spokojeni respondenti z obcí Ústí, Klokočí a Býškovice. Od 9 do 18 procent jsou nespokojeni se životem v obci respondenti z Bělotína, Teplic nad Bečvou nebo Hranic.

2.3.5 Bydlení

V období let 2001 až 2012 bylo v SO ORP Hranice postaveno 740 bytů, z toho 551 v bytových a rodinných domech, zbylých 189 spadá do kategorie „ostatní“ (tj. nástavby, přístavby, domy pro seniory apod.). Ve sledovaném období byla téměř trojnásobně vyšší intenzita výstavby bytů v rodinných domech (408 bytů), zatímco výstavba bytů v bytových domech byla výrazně méně významná (143 bytů). Na město Hranice připadalo 315 bytů a na ostatní obce regionu Hranicko 425 bytů – Bělotín 51 bytů nebo Hustopeče nad Bečvou 49 bytů. Zde došlo k výraznému posunu vzhledem k období 2001 – 2007, kdy byl poměr téměř vyrovnaný, je to dáno trendem dnešní doby – stěhováním do obcí v blízkém okolí měst.

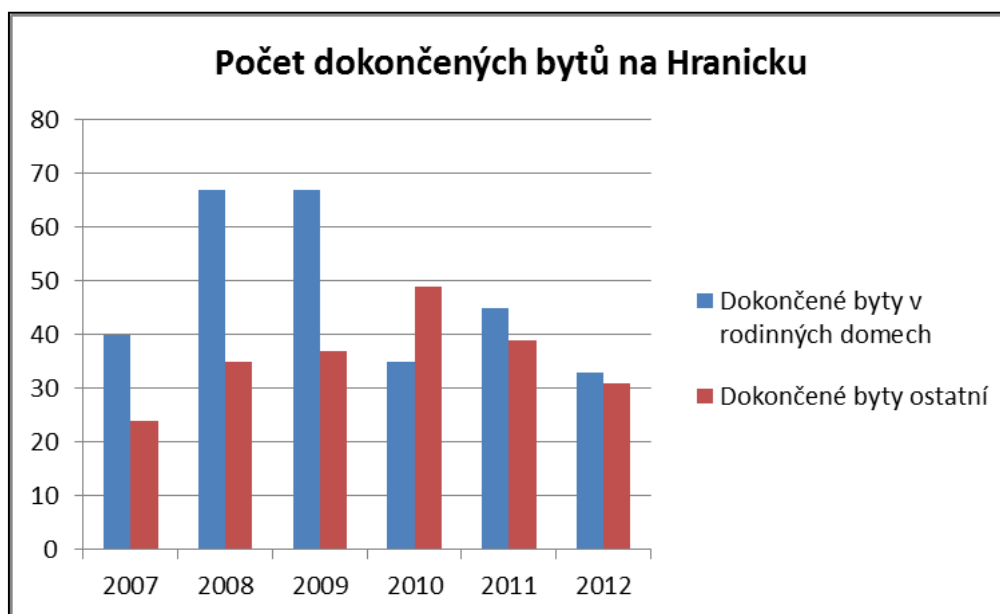
Obr. 7: Počet dokončených bytů na Hranicku v letech 2001 až 2012 (Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování)

Vysoká intenzita bytové výstavby v letech 2001 – 2003 oproti následujícímu období byla způsobena dokončením několika projektů bytových domů v Hranicích (roky 2002 a 2003) a v Teplicích nad Bečvou (rok 2003) a poměrně vysokou výstavbou rodinných domů v Hranicích, například vznik ulice Jižní se sedmi bytovými domy. Následný výrazný pokles byl způsoben tím, že ustala realizace dalších bytových domů a probíhala zejména výstavba domů rodinných. Vzhledem k blížící se reformě daňového systému ve stavebnictví mírně vzrostl v roce 2007 počet vystavěných domů. Ve městě Hranice i přes úbytek obyvatelstva přibývá nových bytů, zejména v rodinných domech. K rozsáhlé výstavbě dochází v posledních několika letech v oblastech Pod Kostelíčkem, Pod Hůrkou a Pod Bílým kamenem.

Průměrný roční počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel středního stavu byl v SO ORP Hranice v letech 2001 – 2012 v porovnání s celorepublikovým průměrem o třetinu nižší. Stavební aktivita byla vyšší na venkově než v samotném městě Hranice. Průměrný počet ročně postavených bytů na 1 000 obyvatel v SO ORP Hranice byl v letech 2001 – 2004 vzhledem k celému Olomouckému kraji téměř totožný, poté však začaly hodnoty Hranicka klesat a v roce 2012 byly na dvou třetinách hodnoty kraje, tj. 1 ku 1,5 bytu na tisíc obyvatel.

V prostorové analýze bytové výstavby lze pozorovat dílčí území s významnější intenzitou výstavby. Především se jedná o oblast jižně od Hranic tvořenou obcemi Býškovice (17 bytů), Hustopeče nad Bečvou (49), Malhotice (17), Opatovice (24), Rouské (18), Skalička (20),

Teplice nad Bečvou (28) a Všechnovice (33). Atraktivita oblasti je dána poměrně dobrou technickou vybaveností, zachovalým přírodním prostředím, lokalizací několika měst v okolí s uspokojující nabídkou služeb (Hranice, Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí) a dopravní dostupností reprezentovanou silnicemi II/438 Teplice nad Bečvou - Bystřice pod Hostýnem a II/439 Teplice nad Bečvou - Kelč - Kunovice, v blízkosti se také nachází silnice I/47 Přerov - Ostrava, I/35 Hranice - Valašské Meziříčí a dálnice D1 Brno - Ostrava.

Obr. 8: Srovnání počtu dokončených bytů na Hranicku v letech 2007 až 2012 (Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování)

Nejvyšší intenzitu výstavby, oproti průměru (24 bytů na obec) více než dvakrát, však vykazuje obec Běloutín (51), především díky několik let trvajícím nárůstu obyvatel a neustálému rozvoji obce, která má výborné napojení na dálnici D1 a silnic I/47 a I/48. Ve dvou obcích, Horní Těšice a Polom, nebyla v období 2001 - 2012 zaznamenána žádná výstavba. U obce Polom se jedná o pozůstatek stavební uzávěry, během níž jí ubylo mladších obyvatel a ani po jejím skončení není dostatečně atraktivní pro příchod nových. Nízká intenzita bytové výstavby byla rovněž zaznamenána v obci Potštát (13), kde ji způsobuje nedaleký Vojenský újezd Libavá, brání jejímu prostorovému rozvoji, malá nabídka pracovních míst, menší kvalita bydlení a nepříliš dobrá dopravní dostupnost obce. Ve sledovaném období lze vidět úzkou spojitost mezi přírůstkem obyvatel a množstvím nových bytů – ve většině platilo, že kde vzrostlo celkové množství obyvatel, tam se výrazněji budovala nová bydlení. Výjimkami jsou dvě obce. V Miloticích nad Bečvou přibylo v letech 2008 – 2012 celkem 55 obyvatel, ale od roku 2001 vzniklo pouze 7 bytů. Druhou obcí jsou Všechnovice, ve kterých ubylo několik

občanů, ale vzniklo 33 bytů. Za zmínku stojí také obec Skalička, ve které přibýlo 18 lidí a 20 bytů, což je dáno rozsáhlou výstavbou rodinných domů (více v části „Obyvatelstvo“), z čehož vyplývá, že se v obci značně snížil průměr počtu obyvatel na jeden byt.

2.3.6 Životní prostředí

Odpadové hospodářství

V každé z obcí ORP je zavedeno třídění komunálního odpadu formou barevně odlišených kontejnerů na sklo (zvláště barevné a bílé), papír, plasty a nápojové kartony. Některé z obcí (Bělotín, Hranice, Rouské, Všechnovice, aj.) zavedly také hnědé kontejnery na bioodpad z domácností. Pravidelně a dle místní potřeby jsou v obcích přistavovány velkoobjemové kontejnery na biologicky rozložitelný odpad (jarní a podzimní úklid), stejně tak je zpravidla jednou až dvakrát ročně v každé obci organizován mobilní sběr nebezpečných odpadů oprávněnou osobou. Na území města Hranice je rozmístěno 5 speciálních kontejnerů v bílé barvě určených ke sběru starého šatstva, bot, bytového textilu a použitých hraček. Kontejnery jsou majetkem společnosti REVENGE, a. s., která zdarma zajišťuje jejich vývoz a dále tyto nepotřebné předměty využívá. Část textilu slouží opětovně původnímu účelu, část je recyklována dle materiálu a dále zpracována do ekologického produktu (např. čisticí tkaniny, stavební izolace). Jen poměrně malý zbytek se termicky zhodnocuje. Další 4 speciální červené kontejnery na drobný elektro odpad (vybité baterie, kalkulačky, telefony, počítačové komponenty, aj.) zajišťuje bezplatně společnost Asekol s. r. o. Například v roce 2010 Město Hranice odevzdalo k recyklaci 1258 televizí a 708 monitorů.

Velkoobjemové kontejnery na komunální odpad jsou umísťovány jednou měsíčně v období od dubna do listopadu. Bioodpad je možné vozit na sběrný dvůr, kde mají jeho uložení občané Hranic a místních částí zdarma, který funguje od úterý do soboty. Lze zde ukládat kompletní elektrospotřebiče, lednice a mrazáky, zářivky, výbojky, akumulátory (autobaterie), tužkové baterie a monočlánky, nebezpečné odpady (barvy, oleje), pneumatiky, velkoobjemový i biologicky rozložitelný odpad, separovaný odpad – plasty, papír, sklo (také autosklo a drátosklo) a nově také polystyren (pouze čistý bez zbytků). Směsný komunální odpad, jiný biologicky nerozložitelný odpad a objemný odpad tvoří jednoznačně nejvýznamnější množství z komunálního odpadu. Významný podíl představují také separované složky odpadů (papír, plasty a sklo). Většina odpadů končí na řízené skládce

tuhých komunálních odpadů Hranice lokalita Jelení kopec v k. ú. Běloutín. Denní kapacita skládky se pohybuje v rozmezí cca 15 – 50 t dle svozového plánu a ročního období. Skládka je provozována společností EKOLTES Hranice, a. s., stejně jako kompostárna Hranice fungující od roku 2009. Zpracovávají se zde biologicky rozložitelné odpady, především z údržby veřejné zeleně a vzniklý kompost je používán pro účely sadových úprav prováděných ve městě Hranice. Provoz je cílen na minimalizaci objemu skládkovaných biologicky rozložitelných frakcí komunálního odpadu.

Na území ORP Hranice je 7 sběrných dvorů, z nichž 6 je přímo v Hranicích (Sběrný dvůr firmy Ekoltes Hranice a.s. ukládá jako jediný nebezpečné odpady) a jeden je v Hustopečích nad Bečvou. Čtyři sběrná místa nacházející se v Hranicích, Běloutíně, Polomi a Hustopečích n/B. Tři výkupny odpadů, z nichž 2 se nacházejí v Hranicích a jedna v Běloutíně. Třídící linky se na území ORP Hranice nenachází, nejbližší třídící linky jsou v ORP Olomouc. Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) jsou v ORP Hranice tři: Kompostárna Ekoltes Hranice a.s., Kompostárna Skalagro a.s. Skalička a Kompostárna Skalagro a.s. Ústí. Spalovna se na našem území nenachází, nejbližší spalovna je SITA a.s. v ORP Olomouc. Skládky odpadů provozované na území ORP Hranice jsou dvě: EKOLTES Hranice a.s. – Jelení kopec (Běloutín), Obec Opatovice skládkuje odpad jen pro občany své obce.

Tab. 1: Celková produkce odpadů na území ORP Hranice v období 2008 - 2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	61 037,77	58 823,35	65 967,79	70 245,01	112 434,15
Celková produkce KO	14 528,93	18 168,66	14 957,16	15 425,08	13 998,05
Celková produkce SKO	9 584,46	10 696,74	9 955,71	9 912,92	9 103,80

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Z negativních statistik roku 2012 je na území ORP Hranice evidováno 37 lokalit kvalifikovaných jako místa starých ekologických zátěží či kontaminované plochy, z čeho u 20 míst se jedná o skládky. Hodnota průměrná produkce komunálního odpadu v obcích ORP Hranice v roce 2007 dosahovala 286,9 kg na obyvatele za rok (nebyly pouze zahrnuty nepatrné složky, např. zemina či nebezpečný odpad), což je pozitivní údaj v porovnání s celorepublikovým průměrem, který činí 401 kg na obyvatele a rok. Míra separace

komunálního odpadu dosahuje v rámci celého ORP Hranice přibližně 18,5 %, což je hodnota vyšší než průměrná hodnota pro Českou republiku, která je 11 %. Město Hranice je zapojeno do systému sdruženého plnění o zajištění zpětného odběru a využití odpadů z obalů. Město získává nárok na odměnu za zajišťování zpětného odběru a následného využití odpadů z obalů. Odměna pomáhá snižovat náklady spojené s provozem systému sběru využitelných složek komunálních odpadů. V rámci Krajské soutěže „ O Keramickou popelnici“, kterou pořádá společnost EKO-KOM, a. s. ve spolupráci s Olomouckým krajem, se město Hranice v roce 2009 umístilo na 4. místě v množství vytríděného odpadu na občana.

Převažující složkou vyprodukovaného separovaného odpadu na území ORP v roce 2012 byl papír (cca 750 t), dále pak plasty (287 t), poté sklo (128 t), a nejmenší složkou byly nápojové kartony (11 t). Na Hranicku dochází také ke sběru textilu prostřednictvím bílých kontejnerů společnosti REVENGE a. s. a sběru elektrozařízení prostřednictvím společnosti ASEKOL s.r.o. Odpad je přímo tříděn občanem a prostřednictvím kontejnerů popřípadě pytlů svážen svozovou společností, která tento odpad předává zpracovatelské firmě (okolní obce ORP Hranice využívají tyto firmy pro zpracování separovaného odpadu – SITA CZ a.s. Vsetín – pobočka Valašské Meziříčí (plasty), ASA spol. s.r.o. Ostrava – pobočka Vratimov (papír, tetrapaky), REMAT GLASS s.r.o. Brno – pobočka Kyjov – Kelčany aj.)

Tab. 2: Produkce BRO a BRKO na území ORP v období 2008 - 2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	13 452,77	27 820,79	14 080,24	24 354,11	16 454,27
z toho celková produkce BRKO	10 510,07	15 323,91	12 623,15	13 041,52	11 596,35

Zdroj: online databáze GROUP ISOH

Nedílnou součástí BRO je BRKO, který tvoří papír/lepenka, dřevo, organický kompostovatelný odpad, oděv, textilní materiál, kompostovatelná odpad z údržby zeleně, směsný komunální odpad a odpad s tržišť. Z tabulky je zřejmé, že celková produkce BRO neustále roste a podíl BRKO na celkové produkci BRO tvoří cca 70 – 75%.

Ochrana ovzduší

Na takřka celém území ORP Hranice (99,6 % plochy ORP Hranice) je k roku 2010 vyhlášen stav trvale zhoršeného ovzduší. Nezatíženějším místem celého ORP lze bezpochyby určit město Hranice, jehož území bylo dokonce nařízením vlády (č. 350/2002 Sb., ve znění nařízení

vlády č. 60/2004 Sb.) vymezeno jako oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší. Důvodem bylo překračování imisních limitů pro znečišťující láky jemné prachové frakce (PM10). Za nejzávažnější zdroje znečištění jsou považovány společnosti Cement Hranice a.s.; TONDACH Česká republika s.r.o., výrobní závod Hranice; skládka tuhých komunálních odpadů společnosti Ekoltes Hranice a.s.; LG Philips Displays Czech Republic s.r.o., lakovna Hranice a Brola spol. s.r.o. v Malhoticích. Obce, u nichž byly v roce 2000 a 2001 překročeny imisní limity pro ochranu zdraví lidí, nacházející se na území ORP Hranice, jsou Bělotín, Hrabůvka, Hranice, Hustopeče nad Bečvou, Milenov, Milotice nad Bečvou, Polom, Paršovice, Zámrsky. Mezi dopravně nejvytíženější úseky na území celého Olomouckého kraje patří silnice I/47 v Hranicích (přes 23 000 vozidel denně).

MěÚ Hranice vypracoval dokument tzv. Místní program ke zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí a v rámci zlepšení stávajícího stavu navrhuje např. tato opatření: zvýšenou očištění komunikací (zejm. v letních měsících, kdy dojde ke snížení prašnosti), víceúrovňové omezení vjezdu do některých městských částí, výzva výrobním podnikům o minimalizaci úletu tuhých látek do ovzduší, cílená výsadba zeleně v prašných lokalitách, vyhlášení Dne bez aut, obnovit vozový park hromadné dopravy za environmentálně šetrnější vozidla, rekonstrukce sídlištních kotelen, podpora plynofikace, rehabilitace pěší a cyklistické dopravy. Rovněž byl vypracován Manuál pro případ smogové situace pro město Hranice, které má jako první město v České republice možnost využít informační tabule na dálnici D1 v případě smogové situace. Významnou roli pro monitoring znečištění ovzduší hraje projekt „Čisté ovzduší pro Moravskou bránu“, jehož hlavním cílem bylo vybudování informačního a vyhodnocovacího systému o znečištění ovzduší ve městě Hranice. Projekt monitoruje aktuální informace o kvalitě, vývoji a znečištění ovzduší, o zdrojích znečišťování ovzduší, o vlivu jednotlivých firem a podniků na kvalitu ovzduší. Informační monitorovací systém průmyslového znečištění v Hranicích je dostupný na webové adrese <http://ovzdusi.mesto-hranice.cz> a sleduje konkrétní množství amoniaku, oxidu dusičitého, oxidu siřičitého, oxidu uhelnatého, ozónu a prašného aerosolu v dynamických grafech po 1 hodině a po 24 hodinách.

Ze závěrů Programu ke zlepšení kvality ovzduší města Hranic, který byl zpracován k 31. 12. 2011, vyplývá, že na území města Hranic i přes realizovaná zlepšující opatření stále dochází k překračování imisního limitu pro suspendované částice PM10. Znečištění na území

města Hranic pochází z jak lokálních zdrojů (domácnosti, doprava), ale významně se zde projevuje dálkový přenos z Polska a Moravskoslezského kraje, charakterizovaného vysokou koncentrací těžkého průmyslu. Jedná se o dlouhodobý problém, který je umocňován geomorfologickými podmínkami území, na něž logicky navazují rozptylové podmínky. Do Olomouckého kraje takové znečištění přichází Moravskou branou, kde převažují větry severozápadní a jihovýchodní. Významný vliv mají rovněž meteorologické podmínky, zejména epizody zvýšených koncentrací škodlivin, které mají nadregionální charakter. Zvýšení hodnoty lze přičítat nepříznivým rozptylovým podmínkám a déletrvajícím bezesrážkovým epizodám obdobím.

Ochrana vod

Ze 140 zdrojů podzemních vod Olomouckého kraje připadá na území ORP Hranice 1 vrt (Lhotka Hranice), 2 prameniště (Ústí, Partutovice) a 1 jímací území (Jindřichov) a zároveň jsou v provozu skupinové vodovody (dále jen SV) Hranice, Záhoří, Černotín, Běloutín, Kelčsko, Potštát, Hustopeče nad Bečvou, Skoky a Radíkov. Pro SV Hranice sloužily 3 zdroje pitné vody (Nový odbyt, Kamenská, Lhotka), ale od roku 2003 byl s ohledem na možné ohrožení zdrojů pitné vody v údolní nivě řeky Bečvy pro vyšší spolehlivost upřednostněn odběr z Ostravského oblastního vodovodu, přivaděč Fulnek – Hranice, který je dostatečně zásoben vodárenskými nádržemi Kružberk a Slezská Harta.

SV Záhoří je zásoben ze zdroje Ústí, který vyhovuje i pro budoucí využívání. Zdrojem vody pro SV Černotín je nově Ostravský oblastní, stejně jako SV Běloutín. Zdrojem SV Potštát je údolní nádrž Harta ležící na hranici s vojenským újezdem Libavá. Tyto vodovody jsou ve správě VaK Přerov a.s. - provoz Hranice. SV Hustopeče nad Bečvou je ve správě obecního úřadu Hustopeče nad Bečvou a jeho zdrojem je prameniště Poruba. Zdrojem vody pro SV Radíkov je údolní nádrž Radíkov, pro posílení původních zdrojů slouží doplňující zdroj – potok Lukavec. Vodovod je ve správě obecního úřadu Radíkov. SV Kelčsko je zásoben ze zdroje Kelč (ORP Valašské Meziříčí) v bývalém okrese Vsetín. Tento je ve správě VaK a. s. Vsetín a z obcí na území ORP Hranice zásobuje 4 sídelní celky. Údolní nádrže mají jako povrchové zdroje pitné vody zejména v letních měsících roku omezenou vydatnost, vysokou teplotu a vysoké biologické oživení zatímco podpovrchová voda získaná z vrtů a studní vyžaduje minimum úprav. Vzhledem k rozmístění jednotlivých zdrojů v dobrých přírodních podmínkách lze

konstatovat, že se jedná o zdroje kvalitativně (dle platných vyhlášek) i kvantitativně zajištěné. Přínosem je jednak provoz Ostravského oblastního vodovodu, který je schopen zásobovat obyvatelstvo ORP Hranice během případných havárií a živelných pohrom, jednak blízkost lázeňského místa a ochranného pásma přírodních léčivých zdrojů minerálních vod Teplice nad Bečvou. Jako negativní lze považovat následující skutečnosti. Mezi největší znečišťovatele povrchových vod v celém Olomouckém kraji patří společnost LG.Philips Hranice. Na území ORP Hranice není vyhlášena žádná chráněná oblast přirozené akumulace vod. Na území ORP Hranice zasahuje záplavové území řeky Bečvy, řeky Veličky, řeky Ludiny, dále toku Moštěnka a Juhyně, čímž je povodněmi ohroženo více než 15 obcí.

Co se týče kvality vodních útvarů na území ORP Hranice, povrchové vody byly hodnoceny dle rizikovitosti z hlediska ekologického stavu/ekologického potenciálu a z hlediska chemismu. Dle prvního kritéria bylo jako rizikových vyhodnoceno 19 % délky útvarů tekoucích povrchových vod (obce Polom, Běloutín, Jindřichov) a 44 % z hlediska chemického stavu (obce Hustopeče nad Bečvou, Milotice nad Bečvou, Polom a Zámrský). Ostatní povrchové tekoucí vody nebyly vyhodnoceny jako nerizikové, nýbrž byly označeny jako nejisté. Z hlediska chemického stavu jsou pouze 2 % délky útvarů povrchových vod tekoucích klasifikovány jako nerizikové (Horní újezd, Provodovice, Rouské, Všechnovice), ostatní byly označeny za nejisté. Podzemní vodní útvary se třídily také podle chemismu z hlediska kvantitativního stavu. Rizikové útvary dle kvantity se nacházejí v obcích Hustopeče nad Bečvou a Milotice nad Bečvou a zaujímají 12 % plochy ORP Hranice. Z hlediska chemického stavu je rizikových 40 % plochy útvarů podzemních vod (obce Klokočí, Milenov).

Podíl čištění odpadních vod na Hranicku jak ve veřejném, tak i soukromém měřítku se každoročně zvyšuje. Obce budují systémy na čištění odpadních a splaškových vod, jednotliví občané dle svých finančních možností rovněž investují do domovních čistíren, jejich počet však není znám. Čistírny odpadních vod má X obcí (*ve fázi zjišťování*). Skupinová ČOV Hranice pokrývá potřebu města a jsou na ni také napojeny obce Drahotuše, Velká a Teplice nad Bečvou, do budoucna také Klokočí. Dále jsou ČOV vybaveny obce Opatovice (výhledově napojení obcí Rakov a Paršovice), Hustopeče nad Bečvou, Všechnovice a další (*ve fázi zjišťování*). Malé ČOV mechanicko-biologického či kořenového typu jsou vybudovány v Černotíně, Skaličce, Malhoticích a Býškovcích. Do biologického rybníku je kanalizace vyústěna v Zámrskách. V ostatních obcích jsou vybudovány buďto jednotné nebo převážně

dešťové kanalizace, do kterých bývají napojeny splaškové odpadní vody od části obyvatel obce po předchozím předčištění v septicích. Menší část obyvatel má jímky na vyvážení.

Ochrana půdy

Důsledky vodní a větrné eroze se projevují nejvýznamněji odnosem úrodné orniční vrstvy půdy. K těmto projevům dochází především na svažitéch pozemcích bez souvislého vegetačního krytu, kdy v suchém období vítr odnáší půdní částice nebo naopak při deštivém počasí, kdy udusaná půda vodu nestačí vsakovat, a tak dochází k jejímu smyvu. Tímto fenoménem jsou ohroženy zejména velké půdní bloky využívané k zemědělským činnostem, účinek lokálních povodní se s obsahem půdních částic mnohonásobně zhoršuje. V obcích na Hranicku se jedná o území obcí Bělotín, Býškovice, Klokočí, Milotice nad Bečvou, Partutovice, Provodovice, Rouské, Špičky, Teplice nad Bečvou či Zámrsky. Pro zamezení erozní činnosti postačí rozlehlá svažitá území rozčlenit systémem roztroušené zeleně, remízků zatravněných pásů či průlehů ve vrstevnicovém směru, aby bylo umožněno průběžné zasakování vody či zpomalení a utlumení síly působících větrů. Ideálně lze tyto poměry změnit během procesu komplexních pozemkových úprav jednotlivých obcí. Tato opatření působí příznivě rovněž při stabilizaci svahů, které jsou vhodné kvůli výskytu svahových sesuvů ve střední a jižní části Hranicka. Na území ORP Hranice je evidováno 13 aktivních sesuvných území o celkové rozloze 27,5 ha, jedná se zejména o úbočí Maleníku, okolí obcí Býškovice, Opatovice a Malhotice. Přitom dalších 27 ha je ohroženo šedesáti potenciálními svahovými deformacemi, z nichž nejrozsáhlejší leží u obce Slavíč. Na místě je důsledná kontrola střetu těchto území s výstavbou. Obcí s dokončenými komplexními pozemkovými úpravami není na území ORP Hranice mnoho, jedná se o *(ve zjišťovací fázi)*.

S protierozními opatřeními v krajině úzce souvisí i retence. Jedná se míru zadržování vody v krajině. Systémem odvodnění, napřimováním toků či zasypáváním rybníků v minulých desetiletích byla tato schopnost velmi důrazně omezena a dnešním trendem v péči o životní prostředí je opětovně obnovovat funkčnost krajiny. To je možné budováním mokřadů, tůní, revitalizací drobných vodních toků, zakládáním rybníků, malých vodních nádrží a skupinových výsadeb domácích druhů dřevin ve volné zejména zemědělské krajině. Ze SWOT analýzy z Územně analytických podkladů ORP Hranice vyplývá, že schopnost retence je nejvíce narušená v obcích Horní Těšice, Olšovec, Rouské, Střítež nad Ludinou, Ústí, nicméně výše

zmíněné krajinné prvky jsou na celém území ORP Hranice zastoupeny v minimálním množství, a proto je vhodné podpořit jejich obnovu. Pozitiva těchto úprav se projeví prakticky ihned po provedení realizace a zahrnují zvýšení druhové pestrosti rostlin i živočichů, ustálení vodního režimu v blízkém okolí realizované úpravy, zvýšení lokální vlhkosti vzduchu a současně snížení prašnosti. Nelze opominout rovněž zvýšení estetické hodnoty území.

Zeleň v intravilánu lze poměrně jednoduše evidovat pomocí pasportizace, což je ovšem metoda poměrně nákladná a náročná a větší perspektivu má především ve velkých sídelních celcích. Menší obce zpravidla mívají zeleně v zastavených oblastech dostatek, nejčastěji se jedná o stromy okrasné a ovocné. Ve valné většině obcí náves zdobí lípa srdčitá s posezením a církevním objektem. V několika obcích regionu proběhla celková rekonstrukce obecních prostor, kromě oprav komunikací došlo také na vegetační úpravy a výsadby nových dřevin. Roztroušená zeleň v extravilánu bývá roztroušena do mnoha vlastnictví mezi mnoho různých majitelů, a tak nebývá zvykem vést její evidenci. V rámci obnovy krajinných struktur v důsledku protierozních, protipovodňových a retenčních opatření je vhodné obnovit mozaiku mezí, remízků, solitérních stromů i keřových porostů. Neboť různorodá krajina dokáže eliminovat důsledky negativních vlivů, jako jsou např. extrémní výkyvy počasí. V posledních několika letech probíhá místně lineární výsadba podél komunikací nižších tříd a polních cest, což je příznivý fakt. Nicméně nejdůležitější je údržba a péče, výsadba je teprve počáteční krok. Tyto prvky lze zařadit mezi územní systémy ekologické stability.

V dotazníku uvedlo jako vyhovující životní prostředí v regionu pouze 20 % obyvatel. Z těch, kteří nejsou spokojeni, za největší zatížení životního prostředí označilo 39 % občanů znečištění ovzduší (smog, prach, spalování plastů v domácnostech apod.), 22 % občanů vadí hluk z dopravy, 12 % černé skládky, 9 % chybějící kanalizace a 4 % vadí špatná kvalita pitné vody.

2.3.7 Kultura a sport

Každá obec disponuje alespoň jednou **knihovnou**, která poskytuje služby půjčování knih a dalších tiskovin (časopisů, publikací apod.) včetně veřejného přístupu na internet. Obce s místními částmi (Hranice, Bělotín, Potštát, Hustopeče n. B.) mají rovněž pobočky místních knihoven. Veřejné knihovny v regionu mají předpoklad stát se v místě svého působení

kulturním, společenským a vzdělávacím centrem pro občany a nepochybně i kvalitním informačním střediskem ve všech záležitostech týkající se obcí. Síť místních knihoven je koordinována střediskovými knihovnami. Jsou celkem 3, pod středisko Hranice spadá 21 místních knihoven, pod středisko Hustopeče n. B. 12 místních knihoven a pod středisko Všechnovice 9 knihoven. Slabou stránkou místních knihoven je nevyhovující prostorové a technické vybavení a také omezené personální a finanční možnosti.

Před několika lety fungovala v regionu 3 **kina**, v Hranicích bylo zavřeno z finančních důvodů a nevyhovujícího technického stavu, později prodáno a přeměněno na tržnici, kina v Opatovicích a ve Všechnovicích, kde promítání probíhala sporadicky, již nejsou dohledatelná a lze se tak domnívat, že již také neslouží svému účelu. V letním období funguje alespoň letní kino v Hranicích, které od letošního roku promítá i filmy v digitální kvalitě a nemusí tak čekat několik měsíců, než pustí nejnovější filmy. Tento přírodní amfiteátr dlouhý čas působí zároveň i jako areál pro konání koncertů či festivalů, zastaralý vzhled a špatná technická úprava areálu ale zaostává za požadavky dnešní doby. Dalo by se říct, že všechny koncerty se tak začaly přesouvat do nově zrekonstruovaného areálu staré střelnice, kde kromě koncertů probíhají také divadelní představení či módní přehlídky, jedná se o jediné divadlo na Hranicku.

Počet **galerií** se dlouhodobě nemění a zůstává jich nadále pět, všechna nacházející se ve městě Hranice. Počet **muzeí** se naopak významně rozrostl, z 2 na 11 (od roku 2006). Výrazně se na tom podílí vznik venkovských muzeí v obcích regionu (Bělotín, Skalička, Býškovice a jiné), které představují významné či zajímavé osobnosti z jejich obce nebo například, jak se v jejich obcích žilo v minulých stoletích. Další venkovská muzea již vznikají nebo jsou ve fázi plánovací. Kulturních zařízení z kategorie "ostatní" je na území regionu celkem 33, tedy v průměru více než jedno na obec. Celkově se na území regionu Hranicko nachází široké kulturní zázemí, neboť kromě obcí Milenov a Olšovec má každá obec nějaké kulturní zařízení. Olšovec disponuje alespoň výletišťem, Milenovští dojíždí do okolních obcí nebo využívají tělocvičnu základní školy.

Region Hranicko je z pohledu **sportovních možností** nadstandardně vybaven. Pro sportovní (ale i kulturní vyžití) jsou ve větších obcích k dispozici sokolovny či sportovní sály provozované zejména tělovýchovnými jednotami, v sledovaném území bylo zmapováno 84

sportovišť, což je průměr téměř 3 sportoviště na obec. Na území funguje 16 tělocvičen (včetně školních) a většina škol tak může provozovat tělesnou výchovu i za nepřízně počasí, některé školy mají možnost využívat pouze venkovní sportoviště. Zázemí pro sportovní aktivity tvoří zejména fotbalové areály či multifunkčními hřiště s možností využití pro malou kopanou, volejbal, nohejbal, tenis apod. Zejména multifunkčních hřišť v obcích přibývá a jsou intenzivně využívány i v zimním období jako ledová kluziště. Více sportovišť se většinou nachází ve větších obcích, největší rozmanitost sportovišť poskytuje město Hranice. Tam se nachází dvě multifunkční haly, tenisová hala, hala na squash, fitcentra, wellness centra, bowlingové dráhy a mnoho dalších.

Na území se nachází několik specializovaných sportovišť – hřiště na pétanque – Valšovice, golfové hřiště Radíkov, letištní plochy pro sportovní létání – Slavíč či bikrosová dráha v Hranicích. V horském prostředí severní části regionu se nachází lyžařské areály – 2 v Partutovicích a 1 na Potštátě. Dále se ve čtyřech obcích regionu nachází jezdecké stanice koní – v Bělotině, v Rouském, v Černotíně a v Středolesí.

Významná sportovní a rekreační atrakce – **cyklostezka Bečva** – vede podél řeky od Tovačova do Valašského meziříčí, kde dále pokračuje buď do Velkých Karlovic, nebo na Horní Bečvu. Na území regionu Hranicka začíná v místní části Rybáře a končí za obcí Hustopeče nad Bečvou. Cyklostezka se stala velmi populární a hojně využívanou díky novému kvalitnímu povrchu, různorodému terénu, od rovinatého na Přerovsku a Hranicku až po hornaté v Beskydech, a minimálnímu křížení s motorovou dopravou. Je využívána nejen cyklisty ale také jezdci na koloběžkách nebo na kolečkových bruslích. Regionem prochází i mezinárodní cyklostezka “Greenways Krakow – Morava - Wien“, která vede částečně po cyklostezce Bečva a částečně po vyznačených cyklistických trasách. Cyklotrasy jsou vyznačené napříč celým regionem.

V Hranicích se nachází nově zrekonstruované **koupaliště** a moderní krytý bazén s multifunkčními prvky, saunou či parní kabinou. Přírodní koupaliště s možností koupání na vlastní nebezpečí je v zatopeném břidlicovém lomu v Olšovci, druhé přírodní koupaliště, kde bylo koupání z důvodu několika utonutí plavání zakázáno, se nachází v zatopeném lomu v Opatovicích. Dříve byla možnost koupání se i na štěrkových jezerech v Hustopečích n. B., kde v posledních letech došlo ke zhoršení kvality vody vlivem výskytu sinic. V letech minulých

byl zrušen krytý bazén firmy Cement Hranice a také koupaliště v Drahotuších (místní část Hranic). Lidem, kterým možnosti koupaní v regionu nestačí nebo jsou příliš vzdálené, dojíždí na koupaliště v okolních regionech – v Lipníku nad Bečvou, v Odrách, ve Valašském Meziříčí či v Osíčku.

V regionu jsou vhodné podmínky pro vybudování a vytvoření sportovních areálů, ať již pro klasická sportovní odvětví, či nové, mírně adrenalinové sportovní aktivity, jakými mohou být například lanová centra, areál s trampolínami, různé dráhy pro sjezd (na kolech, koloběžkách), sporty spojené se sportovním létáním apod. Dlouho dobu diskutovaným tématem je stavba zimního stadionu. Existuje Hranická liga ledního hokeje, které se účastní obce z hranického regionu, nejbližší zimní stadiony se ale nachází v Novém Jičíně či Valašském Meziříčí. Je otázkou, zda by stadion byl efektivně využit a zda by na jeho stavbu a především provoz byly prostředky.

Řada sportovních ploch a objektů pro kulturní a společenské aktivity vykazují známky opotřebenosti investic daných nedostatkem vlastních zdrojů obcí k jejich obnově a rekonstrukci. Krytá sportovní zařízení navíc neodpovídají současným požadavkům na energeticky šetrný provoz veřejných objektů. Vybavení sportovišť je nedostatečné. Řada obcí trpí absencí prostor či neodpovídajícím zázemím pro zájmové a spolkové aktivity.

S dostupností, množstvím a kvalitou zařízení pro trávení volného času je spokojeno pouze 26 % a není spokojeno 74 % dotazovaných občanů a nejvíce postrádají tato zařízení: víceúčelové hřiště pro různé druhy sportů (postrádá 18 %); prostory pro spolkovou a zájmovou činnost (16 %); cyklostezky (15 %); dráhy pro in-line brusle (14 %); dětská hřiště (10 %); tenisové kurty, squash, bowling apod. (9 %).

Na území regionu se koná řada velkých **sportovních akcí**, např. závody dračích lodí, cyklomaraton, hasičské závody, krajská i regionální fotbalová utkání, florbalová či basketbalová utkání, celostátní nejvyšší liga házené, turnaje v judu a mnoho dalších. Za významné **kulturní akce** lze považovat hudební festivaly a koncerty nedávných, současných i možných budoucích hvězd. V obcích se pořádají tradiční poutě, hody či slavnosti, např. Pivní slavnosti v Bělotíně nebo Anenská pouť v místní části Drahotuše, které jsou navštěvovány lidmi z celého regionu i těch okolních. Ze všech dotazovaných osob bylo s kvalitou a množstvím kulturních, společenských a sportovních akcí spokojeno pouze 35 % respondentů.

Občané, kteří nejsou spokojeni, postrádají nejvíce tyto akce: akce pro děti a mládež (29 %); filmová představení, kino a hudební koncerty (21 %); akce zaměřené na tradice a obyčeje, jarmarky, trhy (19 %); divadelní představení (16 %), besedy a přednášky (14 %). Více spokojeni s kulturním vyžitím jsou obyvatelé města Hranic oproti občanům žijících v ostatních obcích regionu.

2.3.8 Zdravotnictví

V regionu Hranicko jsou zdravotnická zařízení soustředěná převážně do Hranic. V Hranicích se nachází nemocnice se specializovanými pracovišti, jsou tam i ordinace praktických lékařů a specialistů. Ve městě jsou k dispozici lékárny, laboratoře a pracoviště nezdravotnických specializovaných oborů, např. logopedie, psychologická ambulance, rehabilitace a další.

Nemocnice v Hranicích má dlouhodobou tradici, neboť první zařízení nemocničního typu, Galašova nemocnice, byla založena již v polovině 18. století. V roce 1939 pak byla zprovozněna nemocnice v současných prostorách, u tehdejší silnice na Nový Jičín. V období socialismu, jako Okresní ústav národního zdraví, byla menším zařízením ze dvou nemocnic v okrese Přerov. V roce 1991 byla Nemocnice Hranice samostatnou příspěvkovou organizací a v roce 1995 byla privatizována a rozšířila svůj provoz. V současné době se nachází v areálu nemocnice 8 lůžkových oddělení, 20 odborných ambulancí, 4 zdravotnické laboratoře, 10 privátních odborných ambulancí a dalších 7 ostatních pracovišť (rehabilitace, lékárna, dopravní zdravotnická služba apod.). V Lipníku nad Bečvou se nachází 3 a v Přerově 2 detašovaná pracoviště. Před několika lety přišly Hranice o porodnici, nyní ženy z regionu většinou jezdí do nemocnic v okolních regionech – zejména do Přerova a Valašského Meziříčí.

Vzhledem k širokému rozsahu vybavení dokáže nemocnice poskytovat péči i lidem ze spádových oblastí okolních regionů, z oblastí Bystřička a Oderska. Hranická nemocnice, která disponuje i výjezdovým střediskem rychlé zdravotnické záchranné služby Olomouckého kraje, dosahuje celkové kapacity přibližně 150 lůžek. Pro dlouhodobě nemocné pacienty (lůžkové i ambulantní) je k dispozici oddělení v Lipníku nad Bečvou o celkové kapacitě okolo 100 lůžek.

Zdravotní péče v obcích regionu je zajišťována ambulantně, vesměs soukromými subjekty. Ordinace praktických lékařů po dospělé, děti i dorost, gynekologa či stomatologa jsou

koncentrovány v Hranicích, tyto ordinace v několika dalších obcích jsou většinou odloučená pracoviště. Stomatologické ordinace se nacházejí kromě Hranic také v Běloušíně, Hustopečích n. B., Všehovicích a Paršovicích. Je zajímavé, že Paršovice mají pouze jediné zdravotnické zařízení a je jím právě stomatologická ordinace, která je odloučeným pracovištěm ze Soběchlebu. Více než jedna ambulance se nachází v devíti obcích a celkem v 15 z 31 obcí existuje alespoň jedno zdravotnické zařízení.

Od roku 2006 vzrostl počet lékáren z 6 na 10, takže zatímco v roce 2006 připadala jedna lékárna na 6949 obyvatel, dnes je to o více než polovinu méně (3462 obyvatel na 1 lékárně). Před šesti lety byl region Hranicko vysoko nad krajským průměrem, v současnosti je lehce pod tímto průměrem a výrazně pod celorepublikovým průměrem. Během uplynulých let došlo k optimalizaci počtu lékáren na počet obyvatel v regionu, které však přibyly pouze v Hranicích, zbylé dvě lékárny fungují v Běloušíně a Hustopečích n. B. Nepokryté zůstávají jižní a severní části regionu, severní část je na tom podstatně hůře, jelikož nejbližší lékárny se nachází v Hranicích, Běloušíně nebo Odrách. Obyvatelé jižní části regionu mají dostupné lékárny v okolních regionech.

Do hranického regionu se turisté sjíždějí za vyhlášeným lázeňským areálem v Teplicích nad Bečvou, který se zaměřuje na léčbu srdečních a cévních chorob. Lázně využívají unikátní přírodní zdroj – minerální vodu bohatou na oxid uhličitý, která je veřejnosti dostupná ve třech občerstvovacích stanicích v areálu lázní. Areál poskytuje špičkové kardiorehabilitační centrum, první svého druhu v České republice, léčebné procedury při onkologických onemocněních, cukrovkách, nemocích pohybového ústrojí či nervových onemocněních.

Dostupnost zdravotní péče hodnotili pozitivněji mladí lidé oproti lidem starším 51 let a důchodcům, kteří jsou méně spokojeni s dostupností zdravotní péče. Obecně hodnotí dostupnost zdravotní péče 65 % obyvatel jako výbornou či chvalitebnou. S kvalitou zdravotní péče v regionu spokojeno 49 % respondentů a pouze 3 % ji hodnotí jako nedostatečnou.

2.3.9 Sociální oblast

Zajištění sociální péče je jednou z významných aktivit z pohledu obcí, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a neustále je kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Na základě demografického vývoje, počet

uživatelů sociálních služeb bude spíše narůstat, kdežto veřejné zdroje na jejich financování určitě přibývat nebudou.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám.

Na území ORP Hranice se nachází 6 zařízení (zapsaných v Registru poskytovatelů sociálních služeb) poskytující sociální služby: Charita Hranice (Hranice) poskytuje charitní ošetřovatelskou službu, charitní pečovatelskou službu, osobní asistenci, denní centrum Archa (pro zdravotně postižené), nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Fénix (ambulantní sociální služba pro děti a mládež) aj. Domov seniorů Hranice (Hranice) provozuje pobytové služby – domov seniorů a domov se zvláštním režimem, ELIM – křesťanská společnost pro evangelizaci a diakonii Hranice (Hranice) poskytuje nocležnu pro bezdomovce (muže), azylový dům pro muže včetně ubytování v bytech, azylový dům pro osamělé rodiče s dětmi Slavíč, Nemocnice Hranice, a.s. (Hranice) poskytuje jak pobytové, tak ambulantní služby, Městys Hustopeče nad Bečvou (Hustopeče nad Bečvou) provozuje dům s pečovatelskou službou, možnost využití pečovatelské služby (donáška obědů, praní, žehlení, donáška nákupu - služba je určena seniorům), Dům Větrný mlýn Skalička (Skalička) pobytové zařízení pro osoby se zdravotním postižením zřízené Olomouckým krajem, klientkami jsou ženy převážně mladší věkové kategorie.

Tab. 3: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Centra denních služeb	2
Denní stacionáře	
Týdenní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	1
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	
Azylové domy	1
Domy na půl cesty	
Zařízení pro krizovou pomoc	
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1

Noclehárny	1
Terapeutické komunity	
Sociální poradny	
Sociálně terapeutické dílny	
Centra sociálně rehabilitačních služeb	
Pracoviště rané péče	
Intervenční centra	
Služby následné péče	
Ostatní	4
celkem	12

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP a uvedeny v Registru poskytovatelů sociálních služeb: Sociální služby Šumperk – Chráněné bydlení, Slezská diakonie (Český Těšín) – nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, KAPPA HELP o.s. (Přerov) – kontaktní centrum, terénní program, Středisko sociální prevence (Olomouc) – poradna pro rodinu. V ORP se nachází dalších 9 institucí, které mají sídlo na území ORP, ale nejsou uvedena v „Registru poskytovatelů sociálních služeb: Klub seniorů Hranice, Svaz diabetiků ČR územní organizace č. 818 Hranice, ALFA HANDICAP - Sdružení občanů se zdravotním postižením přerovského regionu - Místní organizace Hranice, Mateřské centrum Dráček, Klub seniorů Rouské – Vsechovice, Dům s pečovatelskou službou Hranice, Dům s pečovatelskou službou Rouské, Dům seniorů Zámrsky, Dům seniorů Běloutín.

Tab. 4: Počet jednotlivých typů sociálních služeb

Služby sociální péče	Sociální poradenství	1
	Osobní asistentství	1
	Pečovatelská služba	3
	Tísňová péče	
	Průvodcovské a předčitatelské služby	
	Podpora samostatného bydlení	
	Odlehčovací služby	
	Centra denních služeb	1
	Denní stacionáře	
	Týdenní stacionáře	
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1

Služby sociální prevence	Raná péče	
	Telefonická krizová pomoc	
	Tlumočnické služby	
	Azylové domy	1
	Domy na půl cesty	
	Kontaktní centra	1
	Krizová pomoc	
	Intervenční centra	
	Nízkoprahová denní centra	
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
	Noclehárny	1
	Služby následné péče	
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	
	Sociálně terapeutické dílny	
	Terapeutické komunity	
	Terénní programy	1
Sociální rehabilitace		

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Na území ORP působí jak terénní tak ambulantní poskytovatelé soc. služeb, zhruba 60 % celkových výdajů na služby je tvořeno z úhrad uživatelů jen zanedbatelná část je hrazena z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.

Kapacita zařízení sociálních služeb je v regionu dostačující. Poptávka po pečovatelské službě a osobní asistenci je v regionu dostatečně pokryta, naproti tomu je v ORP nedostatečně pokryta kapacita služeb pro seniory - domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem. V ORP je pouze jeden domov seniorů - Domov seniorů Hranice, jehož zřizovatelem je město Hranice, přednostně jsou zde umísťováni obyvatelé Města Hranic. Okolní obce tak využívají Domov pro seniory Radkova Lhota (Dřevohostice – ORP Přerov), jehož zřizovatelem je Olomoucký kraj. V regionu je taktéž postrádáno startovací a sociální bydlení. Jako příležitost v ORP se jeví pozitivní změna právní normy, která umožňuje nové formy sociálního podnikání a také solidarita společnosti vůči potřebným. Velkým rizikem regionu je možný zánik Nemocnice Hranice či omezení jejich poskytovaných služeb. Nejen stárnutí lékařů a stomatologů, ale celé populace je taktéž velkou hrozbou pro region, stejně jako slabá podpora zajištění sociálních služeb ze strany státu a vzrůstající ohrožení sociálním vyloučením, v neposlední řadě také ztráta motivace osob dobrovolně pracujících v sociálních službách. Jedním z největších rizik sociální oblasti jsou nedostatečné finanční zdroje ze strany

státu, neustátá změna legislativy, jedná se o faktory, které nelze ovlivnit uvnitř regionu, stát by si měl uvědomit, že sociální služby by měly být z jeho strany více podporovány, neboť se jedná o oblast, kde se velmi těžko vytváří jakýkoliv zisk.

2.3.10 Geografická charakteristika

Hlavní dominantou, která vyplňuje velkou část sledovaného území, je Moravská brána – 65 km dlouhý a průměrně 8 km široký mělký úval vyplněný mořskými usazeninami. Mezi obcemi Hranice a Běloutín, se nachází prahová oblast, která tvoří rozhraní mezi Přerovskem a Ostravskem, Hornomoravským úvalem a Ostravskou pánví, Pobečvím a Poodřím, mezi Hanou a předpolím Slezska. Nadmořská výška Hranicka se pohybuje v rozpětí od 233 m. n. m. v místě, kde řeka Bečva opouští území mikroregionu, do 626 m. n. m. v jižní části Oderských vrchů, které spadají do pohoří Nízkého Jeseníku.

Vodstvo je z většiny tvořeno již zmíněnou řekou Bečvou a jejími přítoky. Ze severní části regionu se do Bečvy v Hranicích vlévají Velička a Ludina a v jižní části regionu na krátkém úseku protéká Juhyně, která ústí do řeky nedaleko Hustopeč nad Bečvou. Severovýchodním územím protéká Luha se svými přítoky, která se však vlévá do řeky Odry. Celý region je pak protkán menšími potoky, ať už se jménem či ty bezejmenné.

Region Hranicko se nachází v mírné teplé podnebné oblasti, s průměrným ročním úhrnem srážek v rozmezí 700 – 800 mm. Klimaticky patří území do oblastí mírně teplých (průměrné roční teploty mezi 7 – 8 °C) a mírně vlhkých s mírnou zimou. Pouze severní část má drsnější klima. Průměrná teplota v lednu je tam od -2 do -3 °C, v červenci pak 17 – 18 °C.

Půdy Hranicka představují typy zonálních půd vznikající za výrazného přispění nadmořské výšky a společného vlivu vegetace a klimatu. Vyskytují se zde i půdy niv a na vápencích rendziny. Biogeograficky zajímavým územím je díky hojnému výskytu rostlinných společenstev. Území regionu oplývá mnoha přírodními vzácnostmi, kterými jsou například Moravská brána, Hranický kras s Hranickou propastí a Zbrašovskými aragonitovými jeskyněmi, termální prameny, vzácné a staré stromy či celá společenství rostlin a chráněná území.

Severní část regionu je tvořena náhorními plošinami, ze kterých stékají vodní toky a intenzivním zařezáváním vytváří hluboká, pod Potštátem i skalnatá údolí. Horninově

poměrně stejnorodá oblast je budovaná břidlicemi, drobami a místy slepenci. Maleník je tektonická kra budovaná kulmskými břidlicemi a drobami a ostrůvky devonských vápenců u Hranic. Jižní část území je tvořena jílovci, břidlicemi, pískovci, slíinitými horninami a mírně karbonátově vápnitými. Tyto horniny jsou pokryty různými druhy půd, štěrkopískovými náplavami řek a sprašovými hlínami.

Na území mikroregionu Hranicko jsou zdroje nerostných surovin těžebně využívány. Těženy jsou cihlářské hlíny (Hranice), stavební kámen (droba u Nejdku, Hrabůvky), vápenec k výrobě cementu a hnojiv (Hranice, Černotín) a štěrkopísky (Hustopečsko). Pozůstatkem po hlubinné těžbě jsou důlní díla vymezená na povrchu jako tzv. "poddolovaná území", které omezují stavební činnost z důvodu nebezpečí vzniku poklesů a propadlin. V popisovaném území se nacházejí malá poddolovaná území v několika lokalitách: u Nejdku (místní část Bělotína), v Olšovci, Hranicích-Středolesí a v Hrabůvce. Celkem 54,54 ha je ohroženo sesuvy půdy. Evidováno je zatím 13 sesuvů aktivních a 60 potenciálních, a to nejvíce v oblasti Maleníku a v oblasti mezi Býškovicemi a Malhoticemi.

2.3.11 Přírodní prostředí

Území regionu leží v oblasti intenzivně zemědělsky využívané, se změněnou krajinnou strukturou. V nedávné minulosti výrazně ovlivněné scelováním pozemků, rušením rozptýlené stromové a keřové vegetace, mezí, příkopů, remízků a ruderálních ploch, které byly přirozeným útočištěm mnoha divokých druhů. Další negativní vlivy způsobily snížení biodiverzity, především v podobě meliorací, degradací přirozeného rostlinného krytu na monokulturní agrobiocezóny a lesní monokultury, průmyslových emisí a hnojení umělými chemickými hnojivy, znečištění řek i půd.

V regionu existují **územní systémy ekologické stability** (ÚSES) lokální, regionální a nadregionální úrovně. Procházejí a kříží se zde nadregionální koridory Jezernice – Hukvaldy, Chropyňský luh – Oderská niva a Kostelecké polesí. Také se zde nachází nadregionální biocentrum Jezernice, jejímž ekosystémem jsou suťové a roklinové lesy, lesní porosty se smrkem, bukem, javorem. V území se nachází pět regionálních biokoridorů s celkovou délkou 23,5 km (Ludina – Suchá Dora, Ludina – Kozí hřbet, Nad Emauzy – Vrchy, Polomské rybníky – U Špiček, U Zámrsk). Biokoridory spojují regionální biocentra, kterých se na území nachází 13 o celkové výměře 390 ha. V území se nachází 7 lokalit NATURA 2000 (Bečva-Žebračka,

Hranická propast, Hustopeče-Štěrkáč, Choryňský mokřad, Nad Kostelíčkem, Soudkova štola, Týn nad Bečvou) a 10 maloplošných chráněných území (NPR Hůrka u Hranic, PR Velká Kobylanka, PR Malá Kobylanka, PR Bukoveček, PR Dvorčák, PR Doubek, NPP Zbrašovské aragonitové jeskyně, PP Těšice, PP Nad Kostelíčkem, PP V Oboře), 7 památných stromů a 6 ptačích oblastí.

Jedním z nejatraktivnějších **přírodních úkazů** jsou Zbrašovské aragonitové jeskyně, které vznikly tzv. teplicovým krasověním a byly objeveny v roce 1912. Jeskyně jsou výjimečné minerálem aragonitem na stěnách a stropěch a výskytem fosilních gejírových krápníků (stalagmitů). V nejhlubších místech jeskyně zvyšují vývěry uhličitých plynů průměrnou teplotu jeskyní na 15 až 24 °C, čímž se řadí mezi nejteplejší jeskyně v celé České republice.

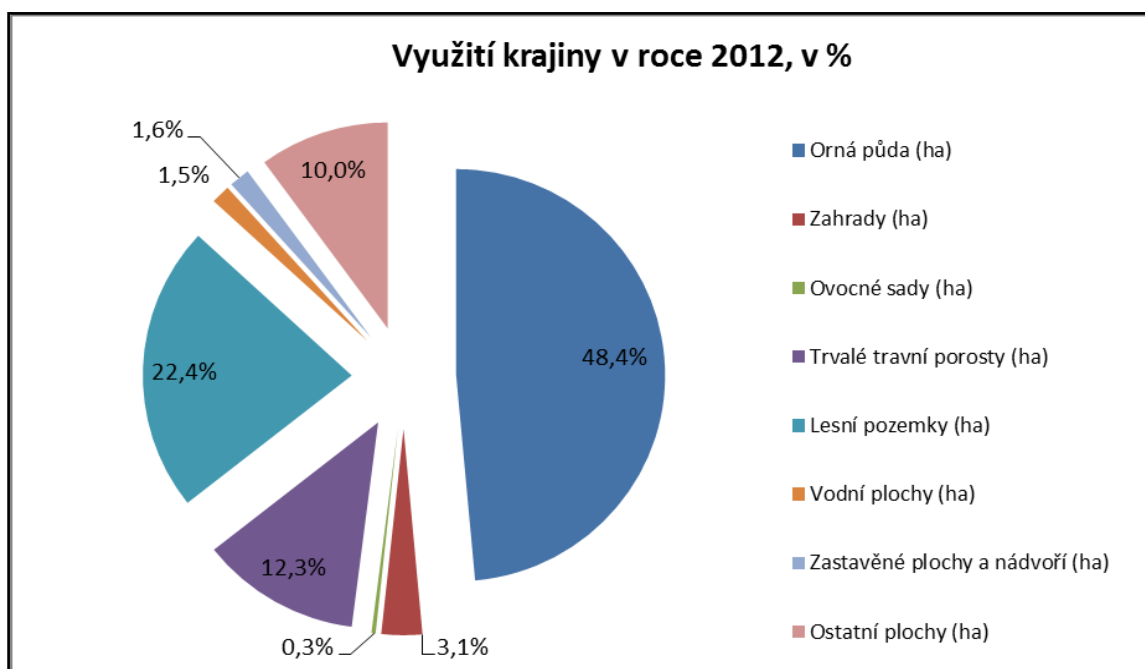
Hranická propast vznikla zřícením celé soustavy jeskyní, které vytvořila místní minerální voda a je nejhlubší propastí v České republice, možná i v Evropě a je nejhlubší sladkovodní jeskyní na Světě. Definitivní hloubka zatím nebyla změřena, poslední průzkum v roce 2012 posunul hloubku propasti i se suchou částí na 442,5 metru a celková odhadovaná hloubka je až 800 metrů.

Celý region získával postupně charakter zemědělské kulturní krajiny, tvořené mozaikou lesů, polí a luk, oddělených cestami, mezemi, alejemi a vodními toky. Na sledovaném území převládají **půdy** vznikající za výrazného přispění nadmořské výšky a bioklimatického vlivu. V hornatějších oblastech je nejrozšířenějším typem kambizem s nižším obsahem humusu a ve většině na ní rostou lesy. V zemědělsky využívaných krajinách Hranicka se plodiny pěstují v luvizemi nebo hnědozemi, která už se bohatostí na humus blíží černozemi, jež se nachází pouze v jihovýchodní části regionu. V okolí řeky Bečvy a u ústí s jejími přítoky převažují typické fluvizemě (nivní půdy). Jedná se o kvalitní půdy s příznivým obsahem humusu a často obohacené nebo zanesené naplaveninami při záplavách.

Údaje z rejstříku ekonomických subjektů z hlediska rozvoje ekonomických aktivit vypovídají o renesanci myšlenky soukromého zemědělského hospodaření na Hranicku. Databáze obsahuje 584 soukromě hospodařících rolníků. Druhou stranou mince je velká rozdrobenost, průměrně na jednoho zemědělce vychází něco málo přes 10 hektarů půdy. O zemědělském charakteru regionu vypovídá i poměr počtu obyvatel a zemědělského půdního fondu. Na jednoho obyvatele regionu připadá 0,61 ha zemědělské půdy a 0,46 ha orné půdy, což značí

úbytek jednoho respektive dvou procent od roku 2008. Celorepublikový průměr je 0,42 ha zemědělské půdy a 0,3 ha orné půdy, což je přibližně i evropský průměr. V území působí ovšem i řada velkých zemědělských podniků, které hospodaří na více než 1000 ha (Záhoran a.s., Statky Potštát a.s., Hranicko a.s., Skalagro a.s., Luha Jindřichov a.s. a další).

Větší část orné půdy v regionu obhospodařují velké zemědělské podniky (celkem 10 650 ha), jež vznikly transformací bývalých zemědělských družstev. Výjimku tvoří farma Zdenka Váhalý v Hustopečích nad Bečvou, která obhospodařuje 792 ha. Zemědělské plochy jsou intenzivně obhospodařovány především jako orná půda, pastviny jsou zastoupeny jen výjimečně, naopak vyšší zastoupení mají sady. Hlavními komoditami v oblasti rostlinné výroby jsou na Hranicku obiloviny, zejména pšenice a ječmen, významnými jsou také řepka olejná, cukrovka, brambory a mák. Řada zemědělských subjektů pěstuje travní porosty. V oblasti živočišné výroby jsou klíčovými zemědělskými produkty produkce mléka, chov skotu, prasat

a drůbeže.

Obr. 9: Využití krajiny na Hranicku v roce 2012, v procentech (Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování)

Lesy plní v krajině i životě společnosti nezastupitelné funkce. Produkční funkce vyplývá z poskytování materiálních hodnot, dřevní hmoty. Funkce ekologická se projevuje zároveň jako role ochranná ve vztahu k půdě a klimatu. Funkce společenská spočívá ve využívání lesa jako prostoru pro relaxaci, oddech a vzdělávání obyvatel spolu s naplňování funkcí

environmentální – krajinotvornou a vodochrannou. Potenciál rozvoje lesního hospodářství v regionu Hranicko v souladu s principy udržitelného rozvoje by neměl být cílen jen na zlepšování ekonomických parametrů, ale také na zlepšování celkového stavu krajiny a rostlinných společenstev s vysokou druhovou diverzitou.

Lesy tvoří 22 % rozlohy regionu, jsou soustředěny do větších celků, ale i do malých výměr. Více lesů je lokalizováno v severní části regionu, na úpatí Nízkého Jeseníku, v údolích řek a v náhorních plošinách. V jižní části se nacházejí spíše menší lesní celky. Největším souvislým lesním celkem jsou lesy na Maleníku. Oblast lesního hospodářského celku (LHC) pro lesy Hranicka se rozkládá na území čtyř přírodních oblastí: Nízký Jeseník, Hornomoravský úval, Kelečská pahorkatina, Podbeskydská pahorkatina. Pozitivním jevem byl přírůstek 11 ha nových lesů, čímž se alespoň mírně posílila krajinná územní stabilita.

Od roku 2008 také přibýlo 15 ha vodní plochy a 7 ha zastavěného území, neboť v posledních letech dochází k rozsáhlé výstavbě nových rodinných domů v celém regionu, často obyvatel Hranic v okolních obcích. Tento suburbanizační trend odpovídá celorepublikovému trendu. Lidé jsou ochotnější dojíždět do zaměstnání, neboť často disponují jedním nebo dvěma rodinnými vozy.

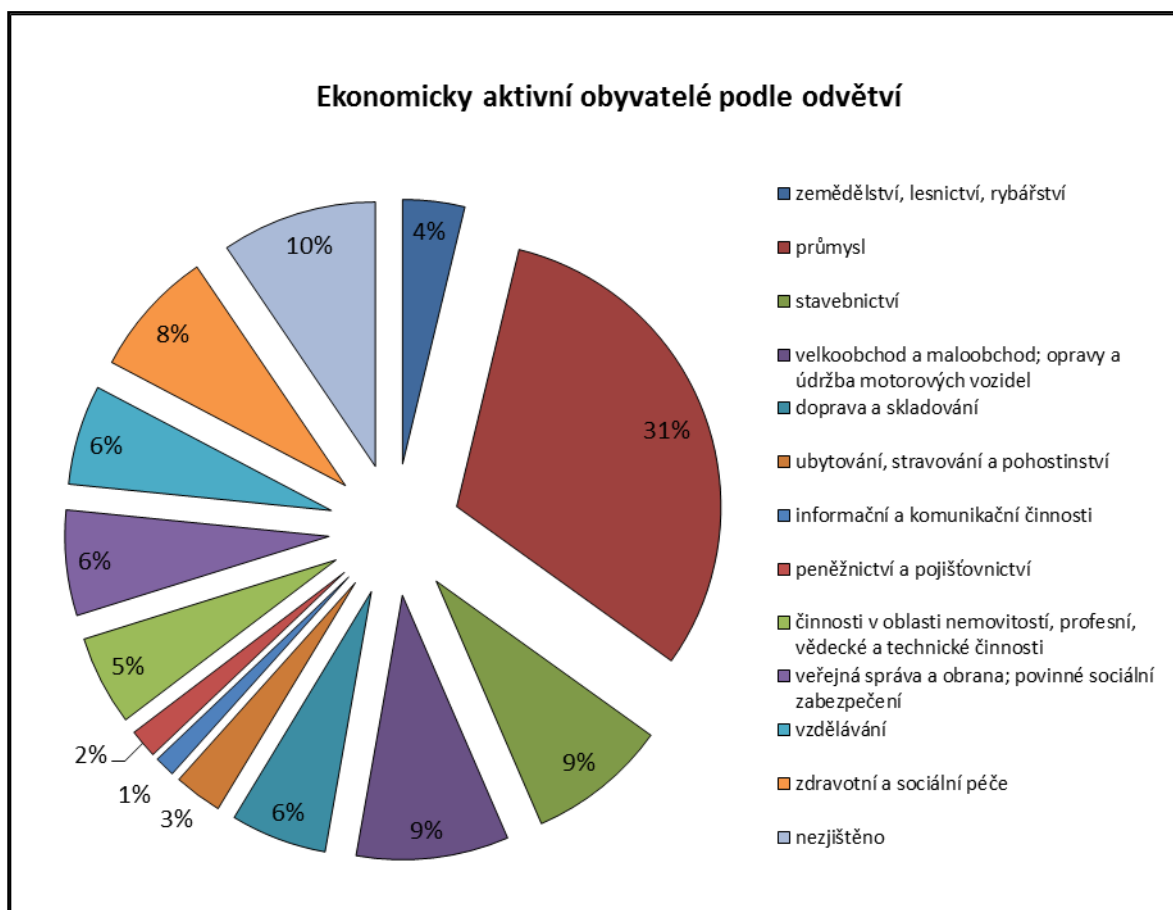
Změnami v zákonech, o katastrálních územích, přibýlo 5 ha nové půdy regionu Hranicko, která se řadí do kategorie nezemědělská půda.

2.3.12 Ekonomické prostředí

Od počátku druhého tisíciletí, kdy se provádělo sčítání lidu, domů a bytů, došlo během deseti let k výraznějším i méně výrazným změnám. Především znatelně ubylo zaměstnaného obyvatelstva, a to téměř o tři tisíce osob, i vlivem celkového úbytku obyvatel. Mezi odvětvími doznalo největších změn stavebnictví a zdravotní a sociální péče. U obou se počty zaměstnaných lidí snížily přibližně o třetinu celkových stavů. Množství stavebních prací je silně závislé na konjunkturu ekonomiky, a proto se nelze divit nedostatku zakázek v hospodářské recesi. Během deseti let ubylo kolem 800 pracujících v této kategorii, přibližně stejné množství ubylo i v oblasti zdravotní a sociální péče, možná z důvodu rušení nebo slučování oddělení v hranické nemocnici. Za zmínku ještě stojí úbytek 615 pracovních míst v kategorii zemědělství, lesnictví, rybářství (na polovinu stavu z roku 2001). Důvody pro propouštění lidí v zemědělství mohou být mechanizace výroby, zábor orné půdy na výstavbu

dálnice D1, nákupního centra (Stop Shop), průmyslové zóny (CTP Park), či rozšiřování těžby v místních lomech. Jedním z důvodů může také být současný vývoj ve stavbách rodinných domů ve venkovských oblastech a v krajních částech obcí, kde domy často vyrůstají na dřívějších orných půdách, které byly přeměny na stavební parcely.

Počtem zaměstnaných vzrostla pouze tato odvětví: informační a komunikační činnosti a činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti (+293). K rozvoji služeb a přechodu ke znalostní ekonomice dochází nejen v Hranicích, ale i v celé České republice. Tomu také odpovídá ztráta pracovních míst v průmyslu během deseti let o několik stovek, ačkoliv procentuálně se na celkové regionální zaměstnanosti podílí větší měrou.

Obr. 10: Ekonomicky aktivní obyvatelé na Hranicku podle odvětví ekonomické činnosti
(Zdroj: SLDB, 2011; vlastní zpracování)

Z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 vyplývá, že téměř každý třetí obyvatel ORP Hranic v zaměstnaneckém poměru pracoval v jednom z průmyslových odvětví. Z čísla 14 612 to činilo 4 428 osob. Průmysl se stavebnictvím dohromady dávali práci téměř 40 % všech zaměstnaných osob. Za zmínku stojí i 7,6 % všech zaměstnaných v oblasti zdravotní a sociální

péče, kde lze důvod toho čísla hledat v hranické nemocnici, přilehlých lázních a mnoha soukromých ordinacích. Hranická nemocnice zůstává, mimo jiné, jedním z největších zaměstnavatelů v regionu s více než čtyřmi sty pracovníky. Přes šest procent zaměstnaných v oblasti veřejné správy a obrany je z velké části tvořeno vojáky z povolání v místních kasárnách, městským úřadem, státní policií a dalšími menšími úřady (práce, stavební apod.). Velké množství škol a školek, ležících kromě samotného města i v okolních obcích, se podílí šesti procenty na regionální zaměstnanosti.

Z pohledu odvětví velkoobchodu a maloobchodu hraje velkou roli v počtu zaměstnaných množství a velikost nákupních domů v Hranicích. Ve městě se vyskytují dva hypermarkety, čtyři supermarkety a velké množství malých obchodů. Na bývalém poli, mezi supermarketem Lidl a hypermarketem Kaufland, vzniklo obchodní centrum, kde v současnosti sídlí dvanáct prodejen různého zaměření – elektronika, oblečení, sportovní vybavení a jiné. Součástí objektu je i rozsáhlé, minimálně využívané, parkoviště, na kterém by měla v dohledné době vyrůst čerpací stanice, již čtvrtá na asi kilometr dlouhém úseku silnice I/47.

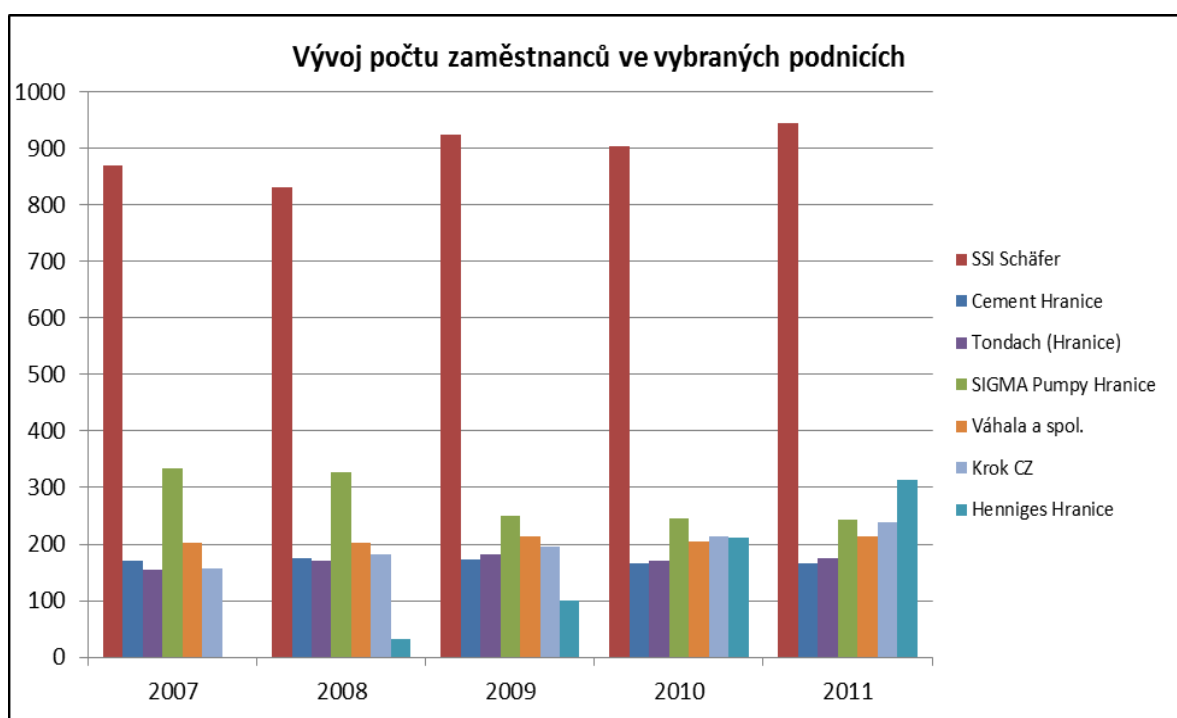
Hranice a jejich okolí posledních sto let těží ze zdejšího **průmyslu**, který představují podniky s dlouhou historií i ty s pozdějším datem založení. Hlavní průmyslová výroba je soustředěna ve východní a severovýchodní části města. Podél silnice a železnice se zde rozkládají výrobní areály s firmami, které se podílely a stále podílí na celkovém rozvoji města – Sigma Pumpy Hranice, Tondach Česká republika nebo Cement Hranice. V současnosti je však největším tahounem celého hranického průmyslu firma SSI Schäfer. Všechny větší firmy jsou pak tahouny těch menších ve městě a jeho okolí. Sigma a Schäfer spolupracují s většinou místních strojírenských firem. Cement je zase základní složkou pro výrobu cementotřískových desek a stavebních prvků, které produkuje firma Cidem. Propojení s velkými firmami existuje v rámci celého regionu.

Za peníze, vydělané místními průmyslovými podniky, jsou vděčné místní sportovní kluby. Bez finanční pomoci by nemohl fungovat například extraligový tým házené TJ Cement Hranice nebo fotbalový tým SK Sigma Hranice. Tondach zase zaštiťuje jak hokejový tým nesoucí firemní jméno, tak místní kurty. Tyto firmy a celá řada níže v kapitole jmenovaných podniků pomáhá s financováním sportovních odvětví.

Průmyslové podniky s historickou tradicí

Nejen regionálně, ale i nadnárodně známé společnosti se podílí na rozkvětu regionu Hranicko. U všech tří společností docházelo během jejich působení ke změnám jejich vlastníků a názvů, ale nikdy ne místa působení. K přejmenování nedošlo pouze jednou, ale v posledních letech se názvy ustálily a dnes jsou podniky známé pod jmény Sigma Pumpy Hranice, Cement Hranice a Tondach Česká republika.

Počátek působení firmy *Sigma Pumpy Hranice, s.r.o.* se datuje již ke konci 19. století. Dnes podnik patří do koncernu Sigma, který sdružuje výrobce čerpadel a armatur. Dvěma hlavními subjekty jsou hranický podnik a Sigma Group a.s., který sdružuje dohromady všechny ostatní firmy v této oblasti výroby a vývoje. Hlavními odvětvími, do kterých svá čerpadla “hranická Sigma” dodává, jsou potravinářství, chemie, petrochemie, hutnictví, strojírenství a těžba surovin. Právě tato firma dělá jméno Hranicím ve světě, neboť exportuje své výrobky do Evropy, do zemí bývalého Sovětského svazu a do oblastí blízkého a středního východu, jak se uvádí na webu www.sigmapumpy.com.

Obr. 11: Vývoj počtu zaměstnanců ve vybraných podnicích na Hranicku v letech 2007 – 2011
(Zdroj: SLDB, 2011; vlastní zpracování)

Od počátku 20. století rostla do velikosti místní cihelna, která se soustředí na výrobu střešních tašek – *Tondach Česká republika s.r.o.* Pod tento název spadá celkově pět podniků v pěti městech u nás. Výrobní závody se nachází v Hranicích, Šlapanicích, Blížejově a ve Stodu. V Jirčanech, kde se také vyrábí, společnost nechala vybudovat centrální sklad.

Současný vlastník – Tondach Gleinstätten AG – koupil hranickou výrobu v roce 1992 a od té doby investoval do její modernizace a rozvoje přes jednu miliardu korun. Více informací lze nalézt na www.tondach.cz.

Už výše je v textu zmíněn význam firmy *Cement Hranice, a.s.* pro historický rozvoj města od 50. let minulého století. Jak se píše na www.cement.cz, v továrně se vyrábí portlandský cement a maltovinná pojiva z kvalitního vápence těženého v místním lomu. Díky rozsáhlým modernizacím se v 90. letech hranický závod zařadil mezi technologicky nejmodernější cementárny v Evropě. V roce 2004 se společnost stává součástí koncernu Buzzi Unicem, působícím po celém světě.

Nejvýznamnější průmyslová odvětví a jejich zástupci

V ORP Hranice jednoznačně dominují dvě průmyslová odvětví. První z nich je *strojírenský průmysl*. V této výrobní oblasti se pohybují dva velké a významné podniky, a to Sigma Pumpy Hranice, s.r.o. a SSI Schäfer, s.r.o. Na strojírenství se orientují i menší firmy, mezi které patří BBA Hranice, spol. s r.o., DAKR spol. s r.o., Tigemma, spol. s r.o. a ZAPE spol. s r.o.

Druhým vůdčím odvětvím se stal *průmysl stavebních hmot*, který zastupují také dva významné a rozlohou velké podniky – Cement Hranice, a.s. a Tondach Česká republika s.r.o. Nezanedbatelný je jejich o trošku menší soused – Cidem Hranice, a.s. se svou nejsilnější výrobní divizí Cetris. Pod toto průmyslové odvětví spadají také firmy Cidemat Hranice, s.r.o. (součást holdingu CIDEM), Presbeton Drahotuše s.r.o. a Velox – Werk, s.r.o.

Za zmínku stojí podnik Váhala a spol. s.r.o., který produkuje množství potravinářských výrobků, zejména masných a lahůdkových. Spolu s pekárnou Wellart v.o.s. zastupují *potravinářský a tabákový průmysl* na Hranicku.

Dotazované podnikatelské subjekty vyhodnotili jako tři faktory ovlivňující podnikatelské prostředí, se kterými jsou nejvíce spokojeni: dodavatelsko-odběratelské vztahy, dostupnost přírodních a materiálních zdrojů, produktivita a pracovitost zaměstnanců. Naopak jako tři faktory, se kterými jsou nespokojeni, označily: zákonná omezení v oboru podnikání, míra zdanění, cena energií. Podniky se nejvíce rozcházelý v hodnocení těchto omezujících faktorů: cena práce, domácí konkurence, rozvinutost místních podnikatelských sítí, které označily

hranické podniky za omezující, naopak podniky s provozovny v ostatních obcích je označily za korektní.

2.3.13 Trh práce a jeho vybrané ukazatele

Dříve než do České republiky dorazila hospodářská recese, dařilo se udržovat míru nezaměstnanosti na nízké úrovni a podniky prosperovaly. Hranický region se držel na relativně dobrých hodnotách díky pracovním místům v průmyslové zóně na výrobu televizorů, do které se sjížděli lidé i z okolních regionů.

Z počátku **roku 2007** nic nenaznačovalo podnikům, že by měl přijít propad ekonomiky. Zejména stavební a strojařské firmy na Hranicku a Přerovsku proto poptávaly nové zaměstnance. Ukázal se však nedostatek kvalifikovaných žadatelů o práci. Dobrým příkladem se stal hranický Schäfer, který při nábořech marně sháněl 140 pracovníků z řad zámečníků, lakýrníků či obráběčů, jak lze vyčíst z článku Hranického deníku (2007).

Během prvních zimních měsíců **v roce 2008** se zdálo, že vzestupný trend míry nezaměstnanosti značí pouze výsledek nedostatku sezónních prací, jak tomu bývá každým rokem. V článkách Hranického deníku (2007; 2008) se píše o nejnižší nezaměstnanosti na Hranicku v rámci okresu Přerov, když dosahovala hodnot "pouze" 7,2 procenta. Za tímto číslem stojí fakt, že nedošlo na předpovídané propouštění ve firmě Multidisplay (místo LG. Philips Displays). Během půl roku se však situace změnila a firma upustila od původního záměru nabrat dvojnásobný počet lidí. Místo toho oznámila polovině zaměstnancům, ať si hledají novou práci. Ekonomická krize se začala projevovat.

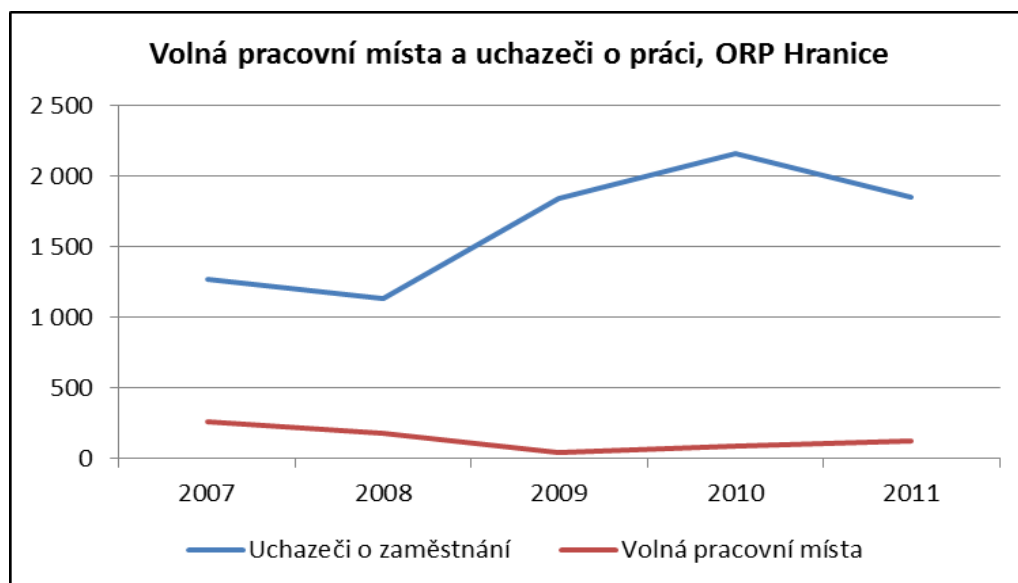
Začátek **roku 2009** podle údajů Úřadu práce stále nenasvědčoval výrazné zhoršování situace na trhu práce. Některé firmy reagovaly na snížení poptávky po výrobcích tím, že nechaly část zaměstnanců doma za podíl z platu. Hromadná propouštění se zatím nekonala. Podniky čekaly a doufaly ve zlepšení hospodářské situace, protože se jim nechtělo propouštět nově nabrané kvalifikované pracovníky, které tak těžce sháněly ještě několik měsíců zpět (Kapková, 2009).

Rok 2010 byl pro Hranicko zlomový. Se zastavením výroby obrazovek a LCD monitorů výrazně stoupla nezaměstnanost, avšak ostatní větší podniky se držely a propouštěly jen nepatrně. S koncem roku, kdy se skončily sezónní práce v zemědělství a stavebnictví, došlo

ke zhoršení situace. Podle Zemanova příspěvku v Hranickém deníku (2011), se v prosinci roku 2010 nezaměstnanost vyšplhala až na rekordních čtrnáct procent. Dělo se tak v reakci na plánovanou změnu zákona, která snížila podporu v nezaměstnanosti od Nového roku. Během prosince tak přibylo 634 nových uchazečů o zaměstnání a výrazně zvýšili celkový počet lidí bez práce na téměř dva a půl tisíce. Naději dával CTP Park, ve kterém se po zkrachování firmy Multidisplay usídlily firmy nové a postupně začaly nabírat pracovníky.

Pro některé firmy začalo svítat na lepší časy s příchodem roku **2011**. Hodně z nich začalo nabírat zaměstnance, ale jiné naopak ještě propouštěly. Za celkový pokles míry nezaměstnanosti mohlo také nabírání lidí pro sezónní práce, jak uvádí Zeman v článku pro Hranický deník (2011). Podle Českého statistického úřadu se ekonomika začala vracet do předkrizových let.

Volná pracovní místa a uchazeči o práci

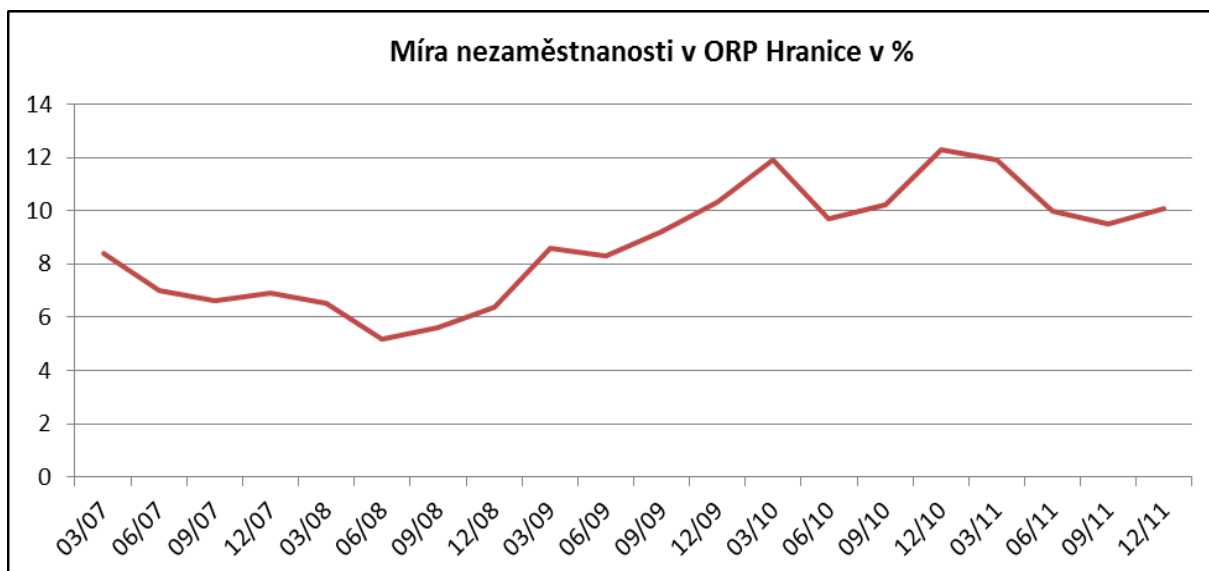
Obr. 12: Volná pracovní místa a uchazeči o práci v ORP Hranice mezi lety 2007 – 2011 (Zdroj: MPSV, 2013; vlastní zpracování)

Mezi lety 2007 a 2008 oba ukazatele klesaly téměř rovnoběžně, jak ukazuje graf níže. Volná pracovní místa se zaplňovala až do roku 2009. Od té doby o několik desítek míst ročně pozvolna stoupala. Křivka znázorňující počet uchazečů o zaměstnání se ukazuje jako zajímavější. S příchodem krizových let nastal její růst, který se v roce 2010 zastavil téměř na dvojnásobku hodnoty z roku 2008. Z celkového počtu kolem patnácti tisíc ekonomicky

aktivních obyvatel na Hranicku jich shánělo práci přes dva tisíce. Následující rok už vypadal více optimisticky, neboť křivky se k sobě opět začaly přibližovat.

Míra nezaměstnanosti

Graf, znázorňující míru nezaměstnanosti ve sledovaných letech, jasně dokazuje krizové období, když křivka začala stoupat od poloviny roku 2008. Její růst pokračuje až do konce roku 2010, kdy se zastavila nad hranicí dvanácti procent. Pravidelné výkyvy nastaly v letních měsících, které byly způsobeny sezónními pracemi. Průběh roku 2011 přinesl znatelné snížení tohoto ukazatele o více než dvě procenta. I přesto, že míra nezaměstnanosti klesla, zůstala její hodnota na dvojnásobku té z léta o tři roky nazpět.

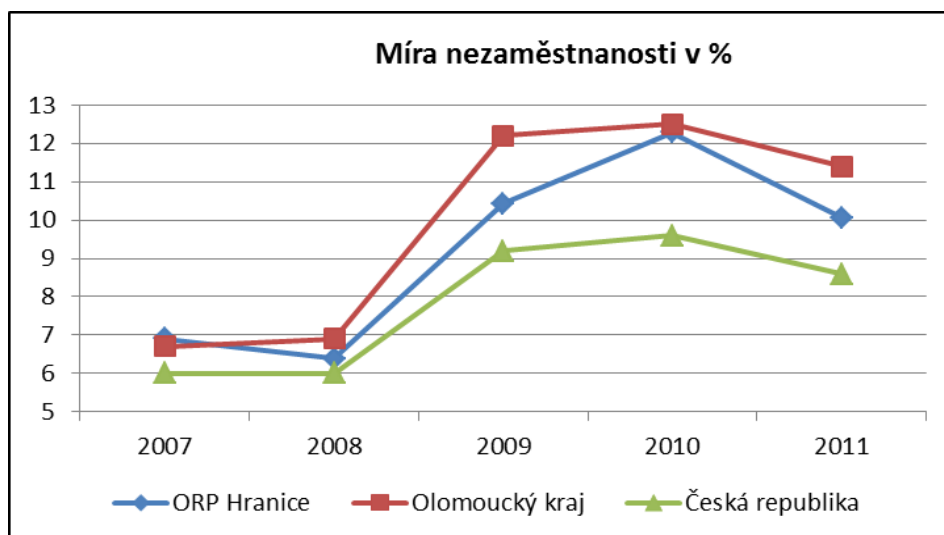

Obr. 13: Míra nezaměstnanosti v ORP Hranice mezi 2007 – 2011 (Zdroj: MPSV, 2013; vlastní zpracování)

V porovnání s Olomouckým krajem a Českou republikou si zkoumaný region nevedl špatně. Poslední čtyři sledované roky se pohybovala jeho míra nezaměstnanosti na hodnotách, které byly lepší než v kraji celkově, nikdy však ukazatel nedokázal stlačit na celorepublikové hodnoty. Nejblíže tomu byl ve zmiňovaném roce 2008, kdy dosahovalo Hranicko rekordně nízkých hodnot. Od té doby už míra nezaměstnanosti rostla u všech třech území až do roku 2011, ve kterém nastal mírnější pokles.

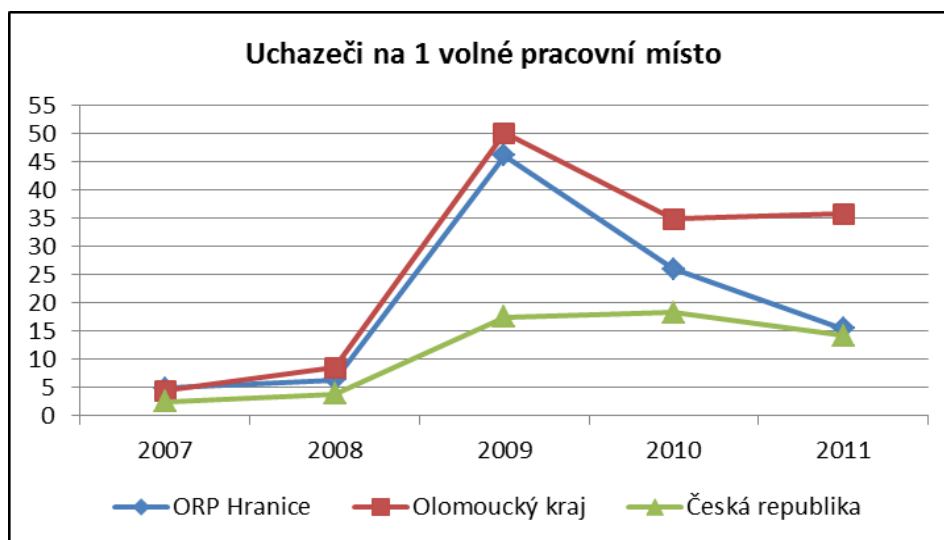
Je zajímavé sledovat, jak u menšího území – v našem podání obec s rozšířenou působností – docházelo většinou k prudším změnám mezi jednotlivými roky, než tomu bylo u větších území – kraj a stát. Jedním z faktorů může být například menší diverzifikace průmyslových odvětví v rámci hranického obvodu. Jestliže se nedařilo stavebnímu průmyslu v krizových

letech, snížila se poptávka po stavebním materiálu a podniky svázané s tímto odvětvím mohly propouštět. Nejhorší období pro tyto firmy bývá zima, naopak v létě dochází k nabírání zaměstnanců. V rámci celé České republiky vypadá tento faktor méně podstatný, a proto má křivka mírnější trajektorii. Křivka území, které na fungování stavebnictví stojí, pak dosahuje větších výkyvů.

Obr. 14: Míra nezaměstnanosti v ORP Hranice, Olomouckém kraji a České republice mezi lety 2007 – 2011 (Zdroj: MPSV, 2013; vlastní zpracování)

Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo

Obr. 15: Počet uchazečů na volné pracovní místo v ORP Hranice, Olomouckém kraji a České republice mezi lety 2007 – 2011 (Zdroj: MPSV, 2013; vlastní zpracování)

Křivky tohoto ukazatele naznačují podobný vývoj, jako tomu bylo u míry nezaměstnanosti. Mezi lety 2008 a 2009 strmě vystřelily počty uchazečů na volné pracovní místo na Hranicku a

v Olomouckém kraji na několikanásobek roku předchozího. Česká republika jako celek zaznamenala volnější nárůst, který však trval až do roku 2010. Naproti tomu ve zbylých sledovaných územích se situace razantněji zlepšovala až během tohoto roku. Největší rozdíly ve vývoji počtu uchazečů, mezi níže sledovanými, ukazují křivky v období let 2010 až 2011. Hodně lidí bez práce a málo volných míst, takový stav nadále přetrvával v Olomouckém kraji. Nečekaně tam ukazatel rostl a dosáhl na hodnotu necelých 36 uchazečů na jedno volné pracovní místo. Opačná situace vládla v obci s rozšířenou působností Hranice, kde dále pokračoval pokles tohoto ukazatele až k hranici patnácti uchazečů. V Česku klesala hodnota pomaleji a v roce 2011 se pohybovala kolem hranice čtrnácti žadatelů.

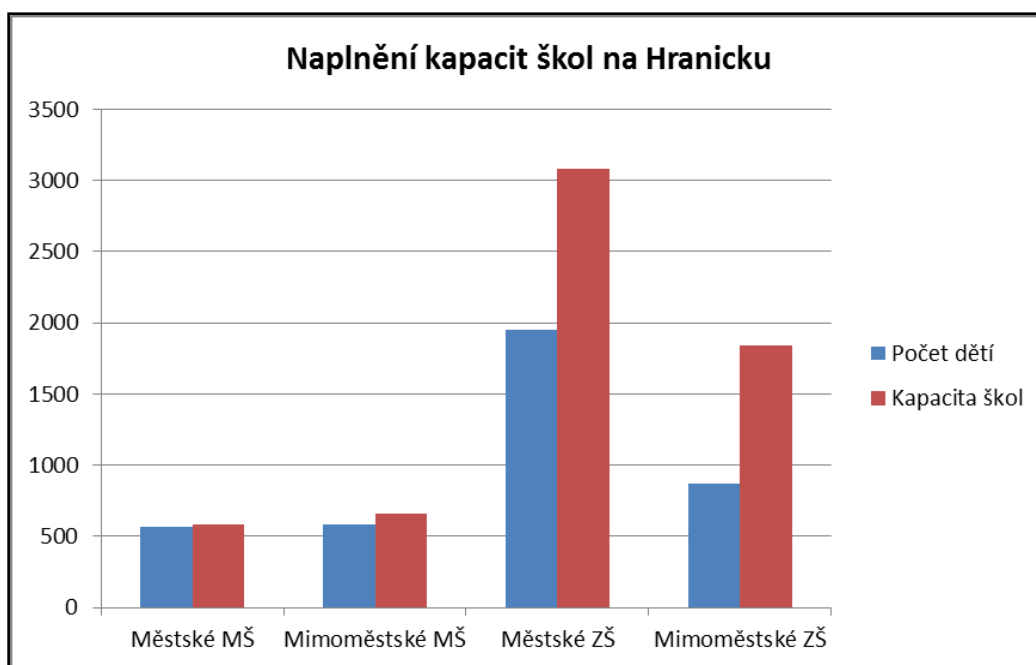
Pracovní příležitosti v obci vnímají občané Hranic jako dostačující, občané ostatních obcí s nimi nejsou spokojeni. Za celý region považuje pouze 2 % respondentů výbornou možnost pracovních příležitostí, naopak 22 % vnímá nedostatečné množství pracovních příležitostí. S příležitostmi pro podnikání v obci je stav téměř totožný, kdy jsou čtyři procenta spokojena, a 18 % zastává názor, že je nedostatek podnikatelských příležitostí.

2.3.14 Vzdělávání, školství

V analyzovaném území funguje k dnešnímu dni 31 **mateřských škol**, jež jsou spravovány obcemi, mimo dvě soukromé školky. Celková kapacita je 1 245 žáků, počet dětí je 1 154, což znamená nárůst o přibližně 200 dětí oproti roku 2006. V průměru vychází 22,6 dítěte na jednu třídu v MŠ, ale realita je taková, že v malých obcích bývají školky poloprázdné, zatímco ve městě jsou naprosto plné (kromě jedné soukromé školky, které schází do naplnění kapacity 6 dětí). Největší školka v Bělotině pojme až 125 dětí, po plánovaném rozšíření až 145. Pouze v deseti "mimohranických" školkách hlásí plné stavy, které však doplňují i děti z Hranic, pro které nezbylo v městských školkách místo. K přeplněnosti městských školek může přispívat dojíždka do zaměstnání, kdy rodič pracující ve městě umístí dítě do městské školky, jelikož by jej nemusel stíhat vyzvedávat včas v místě trvalého bydliště. V případě zájmového kroužku dítěte v Hranicích pak rodič nemusí jezdit po práci pro dítě do místa bydliště a ušetří tím čas i peníze.

Míra naplněnosti mateřských škol je jednoznačně vyšší než u **škol základních**. V regionu je celkem 16 ZŠ, které zřizují obce a v současnosti poskytují vzdělání 2 820 dětem. Rozmístění škol vychází z tradic, počtu dětí a spádovosti. V Hranicích jsou 4 základních školy, 1 speciální

základní škola a 1 základní umělecká škola. Ve venkovských částech jsou školy lokalizovány do větších či spádových obcí. Čtyři nejlidnatější obce regionu z pěti disponují kompletním prvním i druhým stupněm základní školy. Potštát nabízí 7 tříd, kdy jsou spojeny 2. a 3. třída a 4. a 5. třída z důvodu nenaplnění kapacit, ZŠ Potštát tak již několik let funguje na základě výjimky MŠMT. Přestože kapacita školy je 340, navštěvuje ji pouze 97 žáků. Je to způsobeno snižováním stavu populace – migrace, špatná natalita – či dojížděnkou do jiných škol. Šesté nejlidnatější obci regionu, Stříteži nad Ludinou, také v posledních letech ubývají žáci. V současnosti je obsazených 130 míst ze 196. Základní školy s prvním stupněm nenabízí 5 samostatných tříd, ale disponují různě pospojovanými třídami. Základní umělecká škola se nachází, mimo Hranice, také na Potštátě.

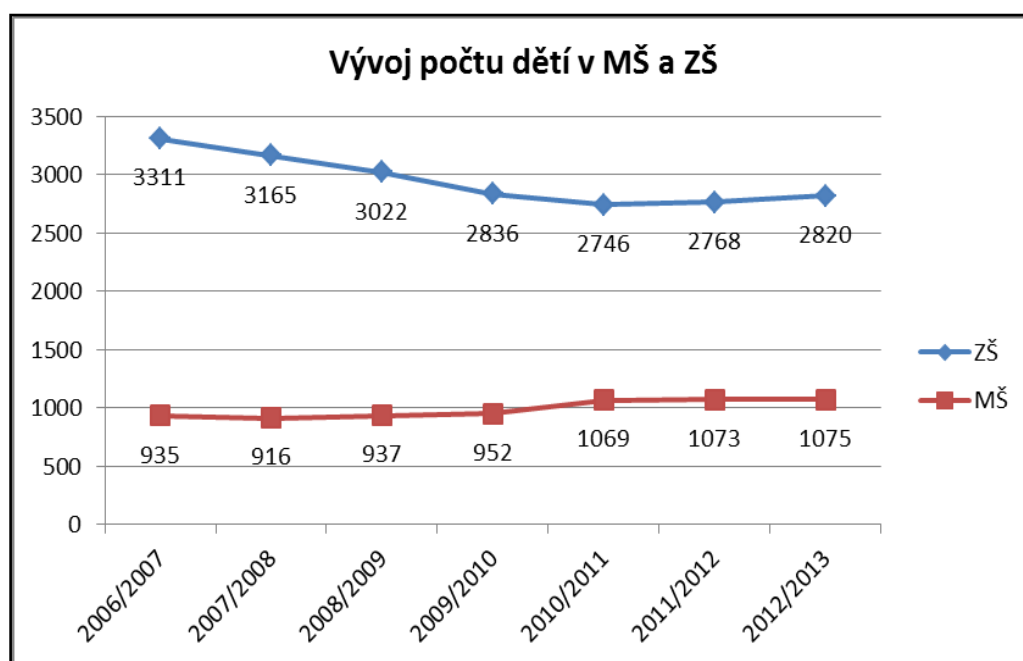

Obr. 16: Porovnání kapacit s počtem dětí v městských a mimoměstských MŠ a ZŠ na Hranicku ve školním roce 2012/2013 (Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování)

Nepříznivý demografický vývoj minulých 10 let se projevil v naplněnosti a ekonomické situaci všech základních škol. Celková kapacita je 4 918 žáků, v současnosti jich však studuje pouze 2 820, což značí úbytek přibližně 700 dětí od roku 2006. V posledním školním roce byla zaplněnost základních škol 43 % a dle demografické předpovědi by zaplněnost měla v následujících letech růst. S naplněností, vzhledem ke kapacitě školy, jsou na tom nejlépe ZŠ Běloutín (cca 80 %) a ZŠ 1. Máje (cca 86 %). Vyjma ZŠ Běloutín zaznamenávají v posledních letech “mimohranické” základní školy výrazný úbytek žáků, pokles počtu žáků se ovšem týká i hranických škol. Otázkou je, zda děti z regionu dochází do místních škol nebo vyjíždí do škol

mimo region. Pozitivním faktem v oblasti školství na Hranicku je, že pouze 8 obcí z 31 je bez jakéhokoliv vzdělávacího zařízení a mimo obec Býškovice se jedná zejména o obce s menšími počty obyvatel v rámci regionu.

Celkově se dá říci, že technický stav a vybavení ZŠ a MŠ na Hranicku. V minulém programovacím období byla realizovaná na většině škol opatření na energetické úspory – zateplení, výměny oken či kotlů apod. podporované z OPŽP, příp. z dalších dotačních zdrojů (MMR, Olomoucký kraj). V současnosti probíhají a v novém programovacím období se plánují investice ve školách přibližně za 90 milionů, z toho největší částky padnou na budování tělocvičen a rekonstrukce objektů.

Obr. 17: Vývoj počtu dětí v MŠ a ZŠ na Hranicku ve školních letech 2006/2007 až 2012/2013 (Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování)

Kvalitu vzdělání v mateřských a základních školách hodnotí jako dobrou obyvatelé Hranic v mladším věku, naopak nespokojeni s kvalitou jsou starší občané žijící v ostatních obcích. Nedostatečně kvalitní ZŠ a MŠ vidí v regionu pouze dvě procenta respondentů, naopak spokojeni je u obou druhů vzdělávacích institucí kolem 70 % obyvatel.

Region je vzhledem ke své velikosti nadstandardně vybaven počtem **středních škol** různého zaměření. Hranice bývají označovány za “město středních škol” oprávněně, neboť se tam sjíždí studenti z celé České republiky. Již v polovině 19. století bylo založeno všeobecné gymnázium, které brzy následovala Střední lesnická škola o Odborná škola pro ženská

povolání. Ve stejné době jako gymnázium byly budovány vojenské ústavy. V polovině století dvacátého byly s rozvojem průmyslu založeny další dvě školy – Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště strojírenské. Ke konci minulého století ještě vznikla Střední soukromá odborná škola.

Časem se některé školy měnily více a některé méně. Nyní Gymnázium Hranice nabízí kromě všeobecného také kvalitní ekonomické vzdělání a výuku výpočetní techniky, čímž se odlišuje od jiných všeobecných gymnázií. Původní vojenské ústavy se postupem času přetransformovaly na Vojenskou akademii, trénující důstojníky, jízdu a dělostřelce. Výcvik dělostřelectva se v hranických kasárnách zachoval dodnes ve formě usídlení dělostřeleckého oddílu Armády ČR, ale výuka již zde neprobíhá. Střední lesnická škola zůstala téměř nezměněna a dál láká studenty z velmi širokého okolí. Absolventi odcházejí se všeobecným a polytechnickým vzděláním, které mnoho z nich uplatňuje na vysokých školách, především pak na Mendelově univerzitě v Brně. Z odborné školy pro ženská povolání se stala Střední zdravotnická škola, která se nyní zaměřuje na výchovu zdravotních asistentů a na přípravu studentů pro vysokoškolské studium medicínských oborů. Střední soukromá odborná škola nabízí ekonomické vzdělání, výpočetně technické vzdělání, obor se zaměřením na cestovní ruch a potřebnou přípravu pro podnikatelskou činnost, škola také nabízí řadu vzdělávacích kurzů v oblasti ekonomie, účetnictví apod.

Vznik Hranických cementáren a vápenek byl hlavním impulsem pro založení Cementářsko-vápenické školy, která ze začátku svého působení v 50. letech minulého století byla samostatným subjektem. Hlavní náplní studia se logicky staly stavební hmoty, technologie cementu, vápna a jiných surovin. Už od roku 1993 jako obor “Stavební materiály” pod hlavičkou Střední průmyslové školy poskytovala budoucím průmyslovým pracovníkům vzdělání ve výrobě, vlastnostech, použití a zkoušení hlavních stavebních materiálů. Hlavní obor SPŠ nese po obměnách název “Nábytkářská a dřevařská výroba” a pokrývá celou oblast zpracování dřeva se specializací na výrobu dřevěných polotovarů, dřevostaveb, nábytku a jiné. Obor “Aplikovaná chemie” nabízí díky kvalitně vybaveným laboratořím přípravu studentům pro práci v podnicích, kde je využíván chemický rozbor materiálu, paliv, vod, půdy nebo ovzduší. Doplnkovým oborem školy je “Požární ochrana”, která jde ruku v ruce s výše zmíněnými obory.

Střední odborné učiliště strojírenské také disponuje bohatou, více než sedmdesátiletou historií. Za druhé světové války si výrobce čerpadel Antonín Kunz nechal založit učňovskou školu, která firmě poskytovala kvalifikovanou pracovní sílu v oblasti strojírenství. Po nastolení demokracie se měnila struktura oborů a v devadesátých letech 19. století došlo k výraznému poklesu množství studentů. Na vině byl uvadající zájem o dělnické profese. V posledních letech se však poptávka v regionu po strojírensky kvalifikované síle zvyšuje a škola tak sleduje zvyšující se zájem o studium učňovských oborů. Škola, od roku 2000, spojená pod jeden název – Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště strojírenské, nabízí tyto obory: Zámečnický, Obráběč kovů pro NC, Obráběč kovů – soustružník a instalatér, Mechanik číslicově řízených strojů.

Průmyslové podniky na Hranicku tak mají širokou nabídku odborně vzdělaných, potenciálních pracovníků, především ty strojírensky zaměřené nebo zabývající se stavebními hmotami. K září roku 2012 bylo na SPŠ a SOUS registrováno celkově 481 studentů. Důkazem pro název “město středních škol” by mohlo být celkem 1 650 zapsaných studentů na všech středních školách v Hranicích k září roku 2012.

V celém regionu se nachází pouze jedno **středisko volného času** – Dům dětí a mládeže Hranice – zřizované městem Hranice. Toto zařízení nabízí celkem 69 zájmových útvarů, do kterých je zapojeno přibližně 700 dětí, přičemž celková kapacita DDM Hranice je 1 500 dětí. Školy často vedou své vlastní zájmové kroužky.

2.3.15 Řízení obcí, informovanost, spolupráce

(ve fázi zpracování)

2.3.16 Bezpečnost

Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou Hasičský záchranný sbor spolu s jednotkami požární ochrany zařazenými do plošného pokrytí, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR. Do systému jsou dále zařazeny vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic a neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje, územní odbor Přerov, má stanici v Hranicích. Jednotka zajišťuje výjezd jednoho až tří družstev (1 velitel + 3 hasiči nebo 1+5), které poskytují pomoc obcím specializovanou a ostatní technikou na území své působnosti. Sbor dobrovolných hasičů (SDH) obce pomáhá při řešení krizových situací při požárech, povodních, živelných pohromách, ekologických haváriích, pomáhá při dopravních nehodách, technických řešeních a jiných mimořádných událostech. Na Hranicku funguje 43 jednotek požární ochrany (JPO SDH) různých kategorií a sídlí v každé obci, krom Dolních Těšic. Jednotka kategorie II, zabezpečující výjezd jednoho až dvou družstev o zmenšeném početním stavu (1+3), je zřizovaná v obcích s počtem obyvatel nad 1 000. Na Hranicku se vyskytují celkem 3, a to v Hranicích, v Opatovicích a na Potštátě. Kategorie III, zřizovaná v obcích s počtem obyvatel nad 1 000, zabezpečující výjezd družstva (1+5), funguje v Bělutině, Horním Újezdu, Hustopečích nad Bečvou, Jindřichově a Stříteži nad Ludinou. Ve zbylých obcích regionu existují JPO SDH kategorie V, zřizované v obcích nad a do 500 obyvatel. Pro upozornění na požární a jiná nebezpečí je využíván Jednotný systém varování a vyrozumění, který zahrnuje na Hranicku celkem 35 sirén.

Na Hranicku jsou zvýšeným rizikem požáru v urbanizovaném území ohroženy areály v průmyslových zónách a skladovací haly. Celkem 17 objektů na Hranicku je evidovaných jako „Objekty zvláštního významu podle ohrožení z důvodu nakládání s nebezpečnými látkami“, kromě výrobních podniků jsou do této skupiny zařazeny i čerpací stanice pohonných hmot. Mezi požárně riziková místa také patří objekty s větší koncentrací a hromadným ubytováním obyvatel. Ve sledovaném území se jedná o 11 takto klasifikovaných objektů, kde je zvýšené riziko ohrožení z důvodu shromažďování více jak 200 obyvatel a devět z nich je také klasifikováno jako objekty zvláštního významu z hlediska složitých podmínek pro zásah JPO. Jedná se například o Obchodní dům Bečva v Hranicích, Lázně Teplice nad Bečvou, Ústav sociální péče ve Skaličce či Domov mládeže SPŠ v Hranicích.

Rizikovými plochami ve volné krajině jsou lesy. Plošné požáry mohou nastat ve volné krajině v lesních oblastech v severní části území v lesích Vojenského újezdu Libavá, v lesních celcích Nížkého Jeseníku, v Paršovickém polesí na masivu Maleníku a v lesních celcích Oderských vrchů.

Policie ČR, jako součást integrovaného záchranného systému, má na Hranicku několik úřadoven. Obvodní oddělení Policie ČR, které se stará o bezpečí obyvatel celého regionu, se nachází v Hranicích. Jednotliví policisté mají na starost přidělená území v regionu, v nichž mají územní odpovědnost. Před několika lety byla zrušena detašovaná pracoviště Policie ČR v Opatovicích, Bělotíně, Hustopečích nad Bečvou a na Potštátě. V Hranicích také sídlí oddělení Městské policie, která se stará o pořádek a bezpečnost v ulicích.

Povodně jsou pro region Hranicko jednou z mimořádných událostí lokálního i regionálního významu. Povodně a záplavy v území regionu vznikají nejčastěji v letních měsících při přivalových a trvalých dešťových srážkách a v době jarního tání, při rychlém tání sněhu a ledových bariér na tocích. Výraznější ohrožení mohou způsobit trvalejší srážky v oblasti Beskyd, jež jsou odvodňovány řekou Bečvou a některými menšími toky. Vzhledem k charakterům povodí, stavbě říčních niv a zátopových území, sídelní struktury, zkušenostem a dalším faktorům, se vymezují místa silně ohrožená povodněmi. Při povodních jsou nejčastěji postiženy řekou Bečvou území obcí Hranice, Teplice nad Bečvou a Ústí. Menší toky ohrožují i ostatní obce, zejména při přivalových deštích, například Potštát, Bělotín, Opatovice nebo Hrabůvka. V posledních letech se objevuje fenomén „bezejmenných potoků“, kdy toky, které nemají jméno, vyplavují obydli. Dochází k tomu z toho důvodu, že probíhá nová výstavba v území, kde bývaly louky a lesy, které měly retenční funkci vody. V současnosti se nemá voda kde zadržet a odtéká malými koryty, která na to nejsou velikostně uzpůsobená, tím pádem dojde k vylití z koryta a zatopení přilehlých domů, zahrad či cest.

Sesuvy jsou na Hranicku aktuálním nebezpečím, které vyplývá z geologické stavby území. Jedná se však pouze o lokální sesuvy půdy, nikoli řízení skal a sesuvu kopců. Zemětřesením, vzhledem ke stabilizovanému podloží, území ohroženo není, stejně tak nehrozí riziko lavin. Další přírodní rizika v podobě extrémů počasí, která jsou zpravidla lokální a časově omezená, se zde také vyskytují s průměrnou pravděpodobností. Dalšími rizikovými lokalitami na Hranicku jsou kolizní místa silničních komunikací, kde dochází k častým haváriím. Kromě možných havárií nebezpečných látek s možností výbuchu v místech jejich výskytu, skladování a manipulace, vzniká riziko ve vojenských objektech v Hranicích při výcvikových činnostech. Únik nebezpečných látek hrozí více v přepravě, překládce a manipulaci. Z tohoto důvodu jsou rizikovými lokalitami nádraží a překladiště (např. pohonných hmot), rizikovými trasami pak komunikace a železniční koridory.

Bezpečnost v obci zhodnotili respondenti ve 43 % odpovědí jako vyhovující a 13 % jako nevhovující. V podrobnějším rozboru pak označili občané jako nejvíce ohrožující „nevhodné chování a činy jiných etnických skupin“, dále pak dopravní situaci nebo nevhodné chování a činy uživatelů alkoholu a drog. Respondenti mohli i slovně rozvést své pocity a popsat co nejvíce ohrožuje jejich bezpečnost.

Největší množství (ve srovnání s počtem respondentů) připomínek v oblasti **bezpečnosti** podali občané Drahotuší, místní části Hranic. Patnáct ze sedmnácti stížností se týkalo nevhodného **chování Romů**, kteří se do obce v nedávné době přistěhovali ve velkém množství. Občané si stěžují na okamžitý nárůst násilí ze strany menšiny, krádeží (dřeva, kovů aj.), nepořádku v ulicích, hluk v denních i nočních hodinách. Respondenti se také necítí bezpečně a stěžují si na zápach vycházející z komínů v obydlích Romů, údajně v kamnech spalují plasty, kartony a papíry z popelnic tříděného odpadu. Na problém s Romy z Drahotuš si stěžují také občané okolního Milenova a Klokočí. Své problémy s tímto etnikem má také samotné město Hranice, podle vyjádření místních respondentů, těm vadí zejména jejich závislost na sociálních dávkách, zproštění poplatků, nezapojení do pracovního procesu a jejich hojnější výskyt v určitých lokalitách.

Ke **stavu komunikací** a jejich bezpečnosti se vyjadřovali respondenti napříč celým regionem. Občanům Partutovic, Stříteži nad Ludinou a Černotína schází chodníky, z čehož vyplývá nebezpečí srážky s vozidly, všichni respondenti z Partutovic také zmínili velmi špatný stav místní dopravní komunikace. Na hlučný a hustý provoz si stěžují respondenti z Černotína nebo Slavíče (místní část Hranic), nákladní doprava ve všedních dnech obtěžuje obyvatele Hrabůvky a Polomi. Na stezce z Hranic do místní části Velká chybí osvětlení, chodník k nádraží chybí obyvatelům Drahotuš. Několikrát se v odpovědích objevila stížnost na chybějící autobusové zastávky. Nadměrná doprava ohrožuje a znepríjemňuje život občanům žijících a pohybujících se po ulicích tř. Čs. armády a tř. 1. máje (viz. kapitola „Doprava“). Problematika ohledně chybějících parkovacích míst na sídlištích už se několik let řeší postupnými rekonstrukcemi sídlišť (Galašova, Hromůvka již proběhly, chystá se ulice Nová a Struhlovsko).

V mnoha obcích se občanům nelíbí volně **pobíhající psi** v ulicích a v parcích, jednak kvůli bezpečnosti svojí a svých dětí a pak kvůli psím exkrementům, které někteří majitelé

nechávací ležet v trávě nebo na chodníku. Tento problém se objevuje v obcích Černotín, Horní Újezd, Hranice, Hustopeče nad Bečvou a Klokočí.

Kriminalita, agresivita a opilost lidí a všelijakých individualit trápí obyvatele Hranic, Drahotuš, Hustopeč nad Bečvou, Klokočí a zejména Špiček – 4 z 6 respondentů zmiňovali krádeže v obci. Hraničtí si stěžují na skupinky znečištěných obyvatel postávajících u supermarketů, u nádraží. Dále si také stěžují na hluk a vandalismus v okolí ubytovny u Veličky a v okolí klubu Bonver.

Nebezpečno v oblasti **životního prostředí** pociťují obyvatelé Hustopeč nad Bečvou - Poruba, protože z důvodu projíždění cisteren obcí se strachují o své podzemní vody, stejné obavy sdílí i obyvatelé Horního Újezdu. V Hustopečích je údajně potřeba vyčistit Loučský potok, který je zanesený a zarostlý. V Klokočí kvůli vybudování bioplynové stanice vzrostl hluk a doprava. Několik respondentů z Opatovic není spokojeno se stavem Opatovického potoka a cítí se jím ohroženi. V topné sezoně si stěžují na nedýchatelnost obyvatelé hned několika obcí – Černotína, Hranic, Drahotuš, Partutovic a Teplic nad Bečvou.

2.3.17 Turistický ruch

Přírodní a geografické atraktivity byly již zmíněny v kapitolách „Přírodní prostředí“ a „Geografická charakteristika“. Částečně jsou turistické atraktivity zpracovány také v kapitole „Kultura a sport“. Tato část kapitola vychází z šetření společnosti Ekotaxa s.r.o., která v roce 2008 provedla šetření na zjištění turistické atraktivity regionu Hranicko.

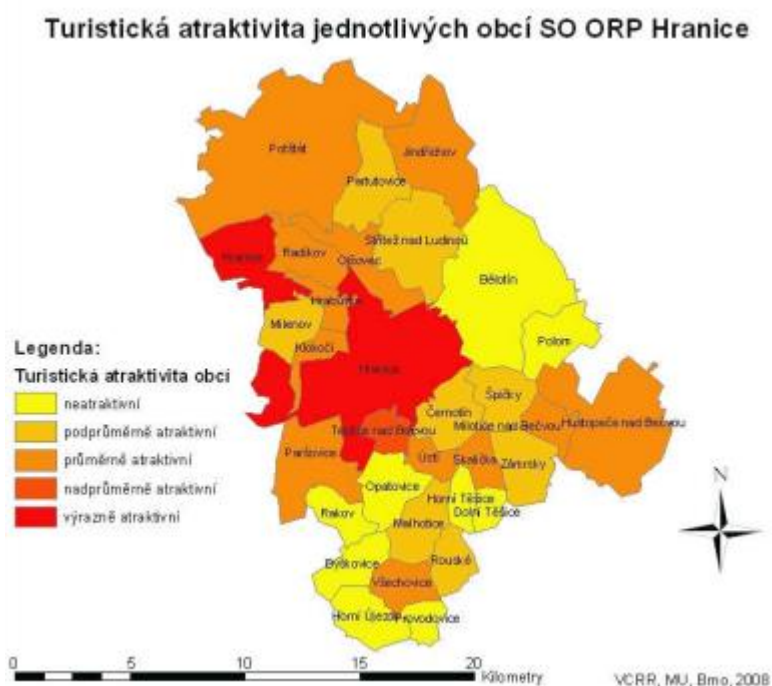
Turistická atraktivita

Co se týče kulturně-historických památek regionu, naprosto v tomto směru dominuje město Hranice (celkem 102 nemovitých kulturních památek z celkového počtu 165 památek ve SO ORP Hranice). Většina jeho památek je koncentrována do městské památkové zóny, jako např. měšťanské domy na Masarykově náměstí, pozdně renesanční zámek, městské hradby, radnice, Farní kostel a synagoga. Mimo památkovou zónu pak leží mj. židovský hřbitov. Z technických památek města stojí za zmínku především železniční viadukty. Dalším velice významným turistickým centrem jsou lázně Teplice nad Bečvou s lázeňskými domy, pavilóny a parkem, obec je také vyhledávaným východiskem za výlety k Hranické propasti či do Zbrašovských aragonitových jeskyní. Poslední obcí, která nabízí více nemovitých kulturních

památek je město Potštát, zde je hodnotné především náměstí s několika měšťanskými domy, veřejnosti nepřístupným zámek a hodinovou věží. V Hustopečích nad Bečvou se nachází cenný renesanční zámek přístupný veřejnosti, v Partutovicích a Skaličce pak dřevěný větrný mlýn s malou muzejní expozicí.

Pěší turistické značení v SO ORP Hranice je velice chudé – poměrně mnoho tras je vyznačených ve směru Potštát – Hranice – Teplice nad Bečvou a odtud pak směrem na Helfštýn resp. Lipník nad Bečvou, ve zbytku území pak pěší turistické značení neexistuje. Podobná situace panuje i se značením cyklotras a cyklostezek – opět je patrný dominantní směr Potštát – Hranice – Teplice nad Bečvou, speciálně však lze zmínit nadregionální trasy Greenways Krakov – Morava – Vídeň a Jantarovou cyklotrasu. Jižně a východně od města Hranice prochází cyklostezka obcemi Teplice nad Bečvou, Ústí, Skalička a Hustopečemi nad Bečvou (když pomineme Jantarovou cyklotrasu), v místní části Hranice-Rybáře prochází na druhou stranu, směrem na Lipník nad Bečvou a Přerov. V turistickém značení tedy v SO ORP Hranice existují určité rezervy.

Obr. 18: Turistická atraktivita jednotlivých obcí SO ORP Hranice, 2008 (Zdroj: Ekotaxa s.r.o.)

Celková turistická atraktivita byla hodnocena na základě devíti ukazatelů rozdělených do tří skupin: přírodní turistické atraktivity (maloplošné zvláště chráněné území, přírodní park, Natura 2000), kulturně-historické turistické atraktivity (nemovitě kulturní památky, zámek či

hrad, archeologické naleziště) a sportovně-turistické atraktivity (cyklostezky, turistické stezky, koupaliště). Těmto ukazatelům byl přidělen příslušný počet bodů podle tabulky níže. Jejich výsledný počet je uveden v další tabulce. Celkový součet bodů za jednotlivé ukazatele představuje celkovou turistickou atraktivitu jednotlivých obcí. Z hodnocení jasně vyplývá, že nejvíce atraktivní z pohledu rekreace a cestovního ruchu je město Hranice. S velkým odstupem za ním následují obce Teplice nad Bečvou a Potštát, za nimi pak Hustopeče nad Bečvou a Radíkov.

K hodnocení rekreace a cestovního ruchu je dále potřeba zhodnotit potenciální rekreační plochy. Tento ukazatel zobecňuje vliv celkových přírodních podmínek na současný stav a intenzitu funkčně prostorového využití území a podává pohled na souhrnný přírodní potenciál území pro jeho rekreační využití. Hodnota ukazatele vzniká součtem ploch rekreačně využitelných v katastrálních územích jednotlivých obcí, který je poté vydělen celkovou rozlohou obce (jeho hodnota se na území ČR pohybuje od 0,8 do 98,6 %). Za rekreačně využitelné plochy jsou v našem pojetí považovány plochy lesní půdy, luk a pastvin, zahrad, sadů, dále vodní plochy (tekoucí a stojaté vody). Z výsledků šetření je pak patrné, že mezi všemi obcemi dominuje obec Paršovice, za ní pak obce Radíkov a Teplice nad Bečvou, tedy obce, jejichž katastr se rozkládá na svazích Vítkovské vrchoviny či Podbeskydské pahorkatiny. Nejnižších hodnot potenciálu rekreačních ploch dosahují obce Horní Újezd, Klokočí a Rakov, kde jsou především plochy lesních porostů velice zanedbatelné.

Podle Atlasu cestovního ruchu České republiky se dají obce na Hranicku rozdělit na základě rajonizace cestovního ruchu na obce spadající do venkovské krajiny s minimálními předpoklady pro cestovní ruch (do 19,9 % podílu potenciálních rekreačních ploch): to jsou především obce v jižním cípu SO ORP – Býškovice, Horní Újezd, Rakov a Všechnovice, a také některé obce Moravské brány – Polom a Klokočí. Venkovskou krajinu s příznivými předpoklady pro cestovní ruch (podíl potenciálních rekreačních ploch nad 50 %) má šest obcí – Horní Těšice, Hrabůvka, Jindřichov, Milotice nad Bečvou, Olšovec, Paršovice, Potštát, Radíkov a Teplice nad Bečvou. Venkovskou krajinou s průměrnými předpoklady pro cestovní ruch pak disponují zbylé obce.

V dokumentu „Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice“, který hodnotí celkový potenciál cestovního ruchu v obvodech ORP. Do atraktivit se započítávají hrady,

zámky, muzea, galerie, různorodé památky, zoologické zahrady, aquaparky, památky UNESCO a mnoho jiných atraktivit cestovního ruchu. ORP Hranice se umístila na krásném děleném čtvrtém místě (spolu s ORP Litovel) všech ORP Olomouckého kraje a nechala za sebou 8 zbylých regionů. Vysokého bodového umístění dosáhlo Hranicko díky lázním v Teplicích nad Bečvou, přírodním pozoruhodnostem, zámkům, množství muzeí a galerií nebo plaveckému bazénu a arboretu.

V dotazníkovém šetření mezi poskytovateli služeb a atraktivit v oblasti cestovního ruchu byly hodnoceny prvky, které ovlivňují jejich podnikání. Nejvíce negativních ohlasů dostala kupní síla obyvatel, nejlépe byly hodnoceny odběratelsko-dodavatelské vztahy. Z pohledu turistických atraktivit dostaly u respondentů nejlepší hodnocení přírodní atraktivity, poté architektonické památky, lázně či pravidelně se opakující akce. Nejméně atraktivní motiv pro návštěvu regionu považují dotazovaní kulturní zařízení v regionu.

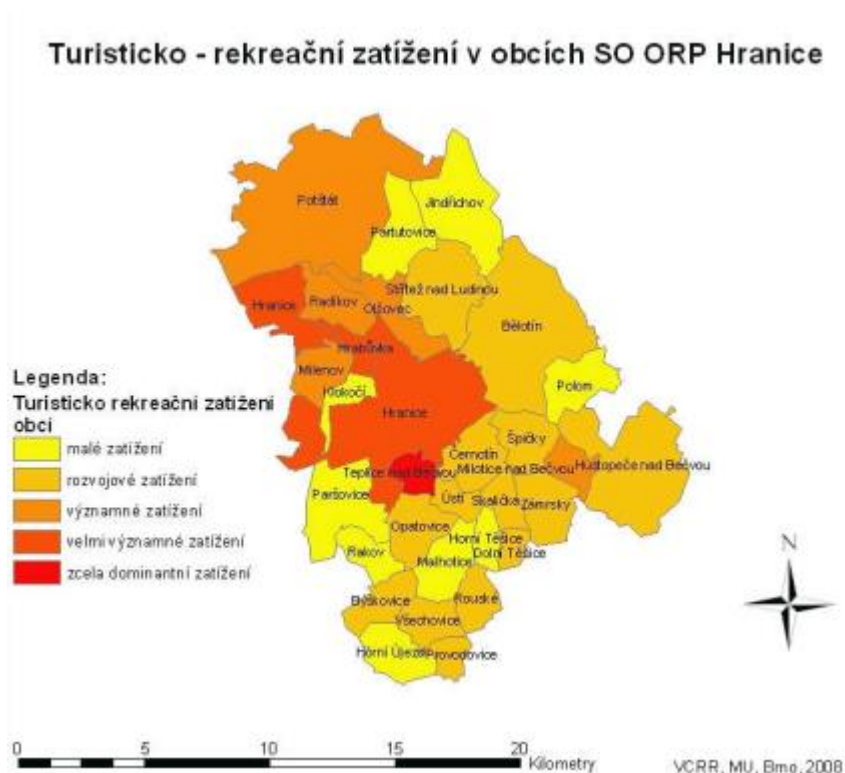
Ubytovací zařízení

Významným ukazatelem turistického ruchu je turisticko-rekreační zatížení území, které vyjadřuje počet rekreačních a turistických lůžek na km². Zcela dominantní zatížení vykazují pouze lázeňská obec Teplice nad Bečvou, s velkým odstupem pak následují obec Hrabůvka a Hranice. Velká většina obcí se řadí pod tímto ukazatelem mezi obce s nižšími hodnotami turisticko-rekreačního zařízení (tj. rozvojové a malé). Celkově region poskytuje více než dostatečnou a kvalitní nabídku ubytování za jakýmkoliv účelem – konference, rekreační pobyty, trempink, školní výlety či pouhé přenocování.

Počet nocí, které návštěvníci v Hranicích během předloňského roku strávili, vzrostl oproti roku 2010 o bezmála šest tisíc. Celkem jich přenocovalo 42 509. Ve srovnání s podprůměrným rokem 2010 pak šlo o téměř patnáctitisícový nárůst. V roce 2013 toto číslo kleslo na přibližně 38 tisíc. Čísla se vypočítávají na základě poplatků obecnímu úřadu za ubytované hosty. Celkové číslo přenocování se v roce 2013 dostalo na 228 163 a průměrný počet na jednoho turistu vychází kolem sedmi nocí.

K přenocování v Hranicích se často rozhodli zahraniční hosté v rámci různých poznávacích zájezdů po České republice, když pro ně Hranice byly takovou mezizastávkou. Také hotový úsek D1 na Hranicku, na který z mnoha zainteresovaných obcí zaznívá kvůli negativním

vlivům kritika, tak zřejmě má na množství ubytovaných hostů pozitivní dopad. Počet ubytovaných šel nahoru, když se stavěla dálnice a v Hranicích fungovala výroba obrazovek Philips. V období krize a po uzavření továrny nastal pokles. To, že už v roce 2010 číslo stoupalo, by mohlo být ovlivněno také opětovným nastartováním průmyslové zóny po firmě Philips, v současnosti nazývané CTP Park a také rozvojem průmyslového areálu v Nádražní ulici, kde sídlí zejména firmy Sigma Pumpy Hranice a SSI Schäfer. Za přílivem hostů ubytovacích zařízení můžou stát i obchodní jednání či stavební zakázky na Hranicku a v jeho okolí.

Obr. 19: Turisticko – rekreační zatižení v obcích SO ORP Hranice, 2008 (Zdroj: Ekotaxa s.r.o.)

Z dat Českého statistického úřadu vyplývá, že k ubytování měli hosté regionu Hranicko na výběr v roce 2013 z 24 hromadných ubytovacích zařízení, které disponují 818 pokoji a celkem 1 678 lůžky. Od roku 2012 vzrostl počet pokojů 48 a počet lůžek o 148, pravděpodobně rekonstrukcemi a rozšiřováním stávajících zařízení. Pro stany a karavany je v místním autokempu 19 míst. Téměř všechna data o počtech ubytovaných nebo počtech lůžek jsou důvěrná, kromě údajů z penzionů. Osm penzionů poskytuje dohromady 98 pokojů, 183 lůžek a 14 míst pro stany a karavany. Z vlastního šetření vyplývá, že by se na území regionu mohlo nacházet až 40 přihlášených ubytovacích zařízení. Bylo složité jednotlivá zařízení zařadit do

správných kategorií, neboť i když v názvu je uvedeno „hotel“, nemusí zařízení spadat do stejnojmenné kategorie. Počet lůžek a pokojů by tak mohl být až dvojnásobný.

Nejvyužívanější zařízení se nachází ve městě Hranice a v Teplicích nad Bečvou. Z důvodu vysoké koncentrace lázeňských hostů je v obci vysoká hustota ubytovacích zařízení na m². Nachází se tam celkem 5 lázeňských sanatorií a domů, z nichž největší z nich, LS Janáček, nabízí 240 lůžek. Ubytování poskytuje také řada menších zařízení, které nespadají pod správu Lázní. V Hranicích se dle ČSÚ nachází 13 ubytovacích zařízení, ale ve skutečnosti by to mělo kolem 25. Za rok 2013 se ubytovalo v Hranicích 9 961 hostů, z toho 4 471 bylo ze zahraničí (tedy téměř 50 %). Jediná dostupná data, opět z penzionů, uvádí 895 hostů a 2 009 přenocování.

Velký potenciál se nabízí v hranickém autokempu, který je však zastaralý a neposkytuje potřebnou kvalitu, která je v dnešní době vyžadována hosty. Problematická je také úzká příjezdová cesta s nízkým vlakovým podjezdem. Kempy jsou přitom často vyhledávanou cílovou destinací například školních výletů nebo škol v přírodě. Za zmínku stojí také fakt, že na Potštátě se dle ČSÚ nachází pouze jedno ubytovací zařízení a turista tak nemá potřebný výběr, který jej odradí od potenciální návštěvy místa.

2.4 Vyhodnocení rozvojových potřeb území

2.4.1 Územní plánování

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tab. 5: Územní a strategické plánování obcí na Hranicku

Název údaje	Počet	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	30	Pouze jedna obec z 31 obcí ORP Hranice nemá aktuálně platný územní plán.
Počet obcí s plánem v přípravě	1	Jindřichov

**Počet obcí se strategickým plánem
(nebo programem rozvoje obce)**

29

Jedna obec nemá plán rozvoje - u jedné obce není aktuálně prodloužený a jeden starosta uvedl, že neví, zda mají zpracovaný program rozvoje obce.

Obec Jindřichov má svůj územní plán zatím jen rozpracovaný. Ostatní obce mají ÚP schválené, některé obce jsou před schválením aktualizovaného ÚP.

Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří Strategie rozvoje regionu Hranicko.

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plynou následující významná omezení, příležitosti či limity:

- vybudování suchého poldru Teplice nad Bečvou
- výstavba spalovny v Olomouckém kraji
- výstavba jaderné elektrárny v Blahutovicích

ORP Hranice spolupracuje s okolními regiony v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Jedná se o ORP Lipník nad Bečvou, ORP Odry a Valašské Meziříčí. Přeshraniční spolupráce funguje s Polskem a to již od roku 2008. Jedná se oblast kolem Opole, město Kolonowskie. Zde je také navázána spolupráce v oblasti cestovního ruchu, ale též mezi složkami SDH či pěveckými tělesy v obou regionech.

2.4.2 Potenciální rozvojová území

Tato kapitola mapuje a identifikuje, na základě práce společnosti „Neolokátor“, potenciální území regionu, ve kterých by mohlo dojít k rozvoji a celkovému kultivaci nebo obnovení původní funkce. V níže popsaném výběru převážně figurují zanedbané plochy, památkové zóny, rekreační zóny apod.

Paleolitické osídlení, které se nachází v prostoru krasových vrchů při jižní hranici katastru (Skalka; Malá a Velká Kobylanka), je z větší části zalesněno a chráněno jako přírodní rezervace. Vrchy jsou místem, kde bylo soustředěno paleolitické osídlení, které využívalo

k obývání krasových útvarů a díky dobrému rozhledu kontrolovalo okolní krajinu, kterou táhla lovená stádní zvěř. Vzhledem k žádoucí ochraně nutno dále regulovat přístup tak, aby nepoškozoval místní krajinu, zároveň však může sloužit jako zajímavý turistický cíl.

Stabilním historickým krajinným prvkem je **kaskáda rybníků**, která ležela při severozápadním okraji Hranic, již v extravilánu obce. Do dnešní doby se dochovaly čtyři z původních pěti rybníků (prostřední byl zničen při výstavbě silnice). Jižní dva rybníky jsou součástí panelového sídliště, jsou zneprístupněny oplocením a využívány patrně pro chov ryb. Severní dva jsou naopak vhodně upravenou součástí zástavby. Jeden zaniklý rybník leží při trati v lese Šafarnice. Jedná se o zajímavý prvek, jehož vhodné využití by jistě pomohlo k rozvoji kvality bydlení na blízkém, jinak velmi ponurém sídlišti.

V území, zvaném **Šafarnice**, se nachází několik zaniklých menších komunikací. Při jižním okraji lesa pak probíhá zaniklá cesta zvýrazněná původním stromořadím. Tato cesta je původním pokračováním dnešní silnice, která probíhá od hranických rybníků skrz průmyslovou zónu směrem k severovýchodu, než byla přerušena železničním náspem. Bylo by nutné vyčistit nízkou vegetaci a hlavně vyřešit komunikační napojení na město. Mohlo by pak sloužit jako velmi příjemné místo pro vycházky či jako cyklostezka.

V období vlády Pernštejnů došlo k přestavbě dodnes dochovaného **pásu hradeb** s branami opevněnými věžemi a oválnými barbakány a vybudování parkánové hradby s podkovovitými baštami. Fortifikace je součástí obvodových zdí domů a místy z ní vystupují podkovovité bašty. Hradba je často překryta zahradní vegetací. Dává městu tvář. Nutno dbát na ochranu zbylých konstrukcí. Mohla by být zajímavá např. naučná stezka po zbytcích městských fortifikací typu “jak tato místa vypadala v minulosti a jak dnes”.

V severovýchodní průmyslové části města Hranice se nachází rozsáhlý **brownfield na okraji cihelny**: zbytky dvou historických úvozů se starými duby, celé území je dominováno hustým kobercem třtiny křovištní. Při kraji lesa rostou fantastické staré duby, zákoutí se zaniklou, částečně stále užívanou chatovou kolonií. Mohlo by dojít k obnově úvozů a dubových alejí.

Bývalý **vojenský areál Jaslo** v severovýchodní části města Hranice, byl využíván zejména za komunistického režimu (údajně měly být v areálu umístěn i rakety). Po pádu komunismu se areál pomalu vylidňoval a začal intenzivně chátrat. O pozemky o rozloze 16 hektarů mělo

zájem město, ale z důvodu vysoké ceny (169 milionů, poté pokles až na 27 milionů korun) si je nemohlo dovolit a pozemek tak přešel do soukromého vlastnictví. Město by rádo, alespoň v části areálu, vidělo kancelářské prostory nebo místa pro sportovní vyžití. Plány vlastníka jsou ale nejasné. Nabízí se i možnost zahrnutí areálu do průmyslové zóny, která se v dané části města nachází.

Areál TON v obci Všechnovice, je starý areál bývalé pobočky továrny na nábytek TON. Areál se nachází na okraji obce. V areálu jsou 3 objekty: dvoupodlažní hala, kotelna, administrativní budova a manipulační plochy. Areál vlastní 1 vlastník. Je zde nová trafostanice, nové elektrorozvody, možné vybudování sila a následné propojení ke kotli. Každá loď objektu je ohraničena kovovými dveřmi. Je vhodné i pro potravinářskou výrobu, není vhodné pro zámečnické aktivity.

Na území regionu Hranicko se nachází několik opuštěných původně zemědělských areálů, které nejsou využívány buďto vůbec nebo fungují jako provizorní skladiště.

2.4.3 Lokální aktéři zapojení do rozvoje území

Kromě jednotlivých obcí, které se starají o rozvoj svých území, zde existují klíčoví aktéři rozvoje území správního obvodu, které stručně popisuje následující tabulka.

Tab. 6: Popis klíčových aktérů v územním rozvoji na Hranicku

Aktér	Komentář
Město Hranice	ORP, centrum regionu.
Obec Běloutín	Starosta obce je ve své funkci od roku 1990, je předsedou SPOV, již dříve prosazoval meziobecní spolupráci, stálý rozvoj "své" obce.
Obce Střítež nad Ludinou, Ústí, Hustopeče, Potštát	Mají velmi činné a schopné představitele, dlouhodobě pečují o rozvoj svého území, jsou nakloněni spolupráci mezi obcemi.
Kraj	Zřizovatel několika SŠ v Hranicích.
Stát	Důležitý z hlediska PÚR (přes SO jde dopravní koridor - železnice, dálnice).
Mikroregion Hranicko	Největší DSO na řešeném území, sdružuje nejvíce obcí, řeší větší projekty, kvalitní zázemí - vlastní servisní organizace.

MAS Hranicko	MAS Hranicko - kopíruje území ORP, pravidelné výzvy již od r. 2008, realizuje Projekty spolupráce, činní představitelé územního rozvoje.
Cement Hranice	Velký průmyslový závod, spolupracuje v mnoha směrech, jeden z podporovatelů Grantového programu regionu Hranicko, sami mají svůj grantový program.
Škola	V ORP Hranice není nikterak významná škola, která by se dala označit za klíčového aktéra.
Hranická rozvojová agentura	Působí v regionu od roku 2007, pohybuje se v oblasti dotací, spolupracuje a spoluvytváří strategické dokumenty pro dotčené území, www.regionhranicko.cz .

Dále v textu jsou podrobněji rozvedeni aktéři, kteří mají výrazný podíl na rozvojovém, kulturním, sportovním či sociálním dění v regionu.

Mikroregion Hranicko

Dobrovolný svazek 22 obcí na Hranicku, který řeší především problémy a rozvoj místních samospráv. Nejstarší celek územní spolupráce na Hranicku. Byl založen v roce 2001, aby koordinoval postup při řešení problémů spojených s rozvojem samosprávy obcí a hospodářského, sociálního a kulturního života obcí. Naplno se jeho činnost začala projevovat až v roce 2005, kdy se malý rozpočet založený na drobných příjmech od členských obcí, výrazně navýšil evropskými dotacemi. Od té doby je výrazným aktérem místního rozvoje. Stál za vznikem regionálního managementu a hlavně orgánu Rozvojového partnerství, který se později přetrafoval v místní akční skupinu. Byl hlavním iniciátorem současné době fungující územní spolupráce nejen mezi obcemi, ale i mezi mikroregionem, MAS a regionální rozvojovou agenturou. Tato trojkombinace teď úspěšně rozvíjí celé Hranicko. Mikroregion řeší především obecní problémy, MAS koordinuje rozvoj na základě spolupráce soukromého, veřejného a neziskového sektoru a regionální rozvojová agentura pomáhá se zprostředkováním dotací a konkurenceschopností projektových návrhů.

MAS Hranicko

Vzniklo v roce 2005 nejdříve jako neformální sdružení několika regionálně činných institucí se zájmem o spolupráci ve prospěch rozvoje regionu. V roce 2006 pak získalo právní subjektivitu jako stejnojmenné občanské sdružení. Účelem MAS je propagace a realizace

přístupu „bottom-up“ (podněty pro rozvoj vychází přímo z území, nejsou řízeny shora). Na základě spolupráce partnerů 3 stran – veřejného sektoru, soukromého sektoru a neziskových organizací, dochází ke koncepční strategii rozvoje, která vychází z potřeb identifikovaných místními lidmi. Realizace této strategie probíhá za pomoci dotačních fondů, určených pouze k tomuto účelu (Program rozvoje venkova, LEADER). MAS Hranicko v současné době působí na celém území ORP Hranice, které se skládá z 31 obcí. Má celkem 44 členů nejčastěji obce, místní spolky, neziskovky a nejmenší podíl je tradičně soukromého sektoru. Sdružení je složeno z podnikatelů (6), nezávislých neziskových organizací (14), obcí (9), fyzických osob (4) a zemědělců (11). Firmy, podnikatelé i živnostníci mají o součinnost menší zájem, na první pohled nevidí ve spolupráci přínos a zároveň jsou časově velmi vytíženi. Přitom se na příkladech úspěšné spolupráce ukazuje přínos pro obě strany. MAS by se tak měla snažit o větší zapojení představitelů privátního sektoru, nemusí přitom jít přímo o členství, stačí externí spolupráce, připomínkování záměrů nebo spoluúčast na projektech a strategických plánech. MAS je ideální platformou pro prolomení bariér mezi sektory, které spolu tradičně příliš nekomunikují. Představitelé MAS i její členové jsou velmi dobře informováni o příležitostech a problémech, které se v regionu vyskytují, proto by pro účel našeho projektu měli být podstatnými partnery.

Hranická rozvojová agentura

Agentura je významným partnerem při získávání dotačních titulů z Česka i Evropy. Hranická rozvojová agentura byla založena v druhé polovině roku 2007 Mikroregionem Hranicko a Rozvojovým partnerstvím Regionu Hranicko (v současnosti MAS Hranicko). Nyní úzce spolupracuje s MAS i mikroregionem, jejich služby ale může využít jakýkoliv jiný subjekt. Aktivity se však neomezují pouze na tuto oblast, agentura poskytuje podporu při rozvoji podnikatelských aktivit a v neposlední řadě zajišťuje vzdělávací programy související s přípravou a realizací projektů. Spolupráci nabízí všem zájemcům z řad obcí, podnikatelů, zemědělců, spolků i neziskových organizací. Byť je jejím primárním cílem vytvářet servis pro udržitelný rozvoj našeho regionu Hranicko, našich zkušeností mohou využít i ostatní regiony a obce. Krom představených služeb zajišťuje destinační management Hranicka a je významným orgánem pro rozvoj cestovního ruchu.

Lokální podnětní podnikatelé, spolky nebo neziskovky z okolí

Hranice mají celkem dobře zajištěný servis i péči o své spolky či neziskovky. Okolní obce mají omezený rozpočet a menší možnosti podpořit aktivní jedince, čímž se zvyšuje riziko jejich odchodu nebo ukončení činnosti. V Bělotině například působí šikovný kovář, který několikrát ovládl prestižní soutěž „Hefaiston“, ale nemá potřebné zázemí pro vlastní výrobu. V regionu se nachází množství ovocných sadů, z kterých již vznikají regionální produkty, ale mohly by se rozšířit o další (cukrovinky, sušené ovoce, pálenka, džemy, marmelády, sirupy a jiné). Něco podobného chtěla iniciovat Hranická společnost ELIM. ELIM je jeden z nejvýraznějších spolků působících v oblasti sociálních služeb. Mimo jiné mají zkušenosti s dlouhodobě nezaměstnanými, zapojují je do zahradnických a údržbových prací, ale stále společnost nemá dostatek příjmů. Jedním z nosných nápadů bylo odkoupení ovocného sadu a zpracování místních produktů, možností bylo založení sociálního podniku. V Hranicích již od roku 2004 funguje sociální podnik STERENA, který poskytuje hlídací služby a veřejně prospěšné práce. V okolí je také řada malých podnikatelů, jejichž výrobky jsou místní a kvalitní, což potvrzuje ocenění regionální značkou „Moravská brána“. Jde např. o med a vosk z Včelí farmy Skalička nebo Včelí království u zeleného úlu Hranice, „Teplické pecáky“ (tzv. „Valašské frgály“) z Teplic nad Bečvou, mléčné produkty z Kozího hrádku a Malé mlékárny (obě Hustopeče nad Bečvou), mošty a křížaly z Bělotína či Potštátský chléb. Oceněné řemeslně produkty jsou košíkářské výrobky z Všechovic a výrobky ze skla, porcelánu a drátu - MANNAS ze Stříteže nad Ludinou. Provozovatelé těchto podniků mají nosné produkty, které obstojí v místní konkurenci.

3. SWOT analýza regionu Hranicko

S – silné stránky

- Stabilní síť základních škol a široká nabídka středních škol
- Existence Nemocnice Hranice a dostatečná síť zdravotnických zařízení v regionu
- Existence azylových domů (Drahotuše, Slavič)
- Velké množství a široká nabídka kulturních akcí
- Existence fungujících rozvojových organizací v regionu
- Spokojenost občanů s bezpečností v obcích
- Bohatý spolkový a volnočasový život pro všechny věkové kategorie
- Existence regionálních médií
- Existence poboček přenesené působnosti státní správy (stavební, katastrální, matriky ad.) a pošt
- Dobrá dopravní dostupnost – dálnice, železniční koridor, letiště
- Různorodý vzhled krajiny (řeka, kopce, lesy, krasové jevy)
- Existence přírodních atraktivit v čele s jeskyněmi, propastí, minerální vody
- Existence Lázní Teplice nad Bečvou
- Existence nadregionálních a navazujících cyklostezek a cyklotras
- Existence kulturních a technických památek a malých turistických cílů
- Existence výrobků označených značkami Moravská brána regionální produkt®, KLASA, Regionální potravina
- Existence větších průmyslových podniků
- Surovinové bohatství regionu
- Dostupnost kvalitní pitné vody
- Centrální ČOV v Hranicích splňující aktuální normy
- Stav veřejných prostranství v obcích (upravená centra, zeleň)
- Dostačující síť veřejné dopravy (autobusy, vlaky, MHD)
- Zabezpečený monitoring kvality ovzduší v Hranicích
- Možnost třídění odpadu pro občany

W – slabé stránky

- Nedostačující kapacita, nabídka a síť zařízení pro seniory v obcích (*domovy seniorů, DPS, denní stacionář, zařízení pro aktivní trávení volného času, hospic*)
- Neexistence startovacího a sociálního bydlení pro sociálně ohrožené
- Nedostačující marketing, propagace a koordinace termínů kulturních a sportovních akcí
- Špatný technický stav a absence některých kulturně-sportovních zařízení pro konání větších akcí
- Neexistence demografické studie regionu
- Aktuální nedostatečná kapacita MŠ především v Hranicích

- Špatný stav některých obecních budov
- Nevyhovující stav komunikací a chodníků v některých obcích a lokalitách
- Špatný stav některých kulturních a církevních památek
- Neefektivní marketing a propagace turistické lokality a místních produktů
- Nedostatek (moderních) turistických lákadel
- Nevyužití potenciálu přírodního koupání v regionu (štěrky Hustopeče, Olšovec, Opatovice)
- Chybějící infrastruktura pro zimní sporty
- Nevyřešená situace s likvidací odpadních vod v některých obcích (kanalizace, ČOV)
- Zátěž automobilovou dopravou v některých lokalitách (Hranice, Běloutín, Teplice n. B., Hrabůvka ad.)
- Neexistence přivaděčů od dálnice D1 do průmyslových zón
- Vysoké provozní náklady veřejných budov
- Neexistence regionálního integrovaného dopravního systému (špatná návaznost busů na vlaky)
- Špatný stav doprovodné infrastruktury veřejné dopravy (zastávky busů, nádraží)
- Vysoká prašnost díky průmyslové aktivitě a dopravě
- Znečištění ovzduší z důvodu spalování nekvalitních paliv vč. spalování odpadů v domácnostech
- Vysoké náklady na likvidaci komunálního odpadu
- Nedobudovaná síť cyklostezek
- Nezrealizovaná protipovodňová opatření

O – příležitosti

- Změny právních norem umožňující nové formy podnikání v sociální oblasti.
- Zacílení dotačních titulů na podporu aktivit pro trávení volného času dětí a seniorů (*výchova animátorů*)
- Solidarita společnosti vůči potřebným (*sbírky, dobrovolnická činnost, charita, DMS*)
- Multifunkčnost veřejných objektů včetně školských zařízení.
- Systém značení kvality služeb
- Nový systém řízení cestovního ruchu, vznik nové turistické destinace (nový zákon o řízení CR)
- Kompletní dobudování Cyklostezky Bečva i v jiných regionech
- Zatraktivnění Hranické propasti
- Velká průmyslová zóna CTP, kasárna JASLO
- Řízená a plošná podpora místních výrobců a značek kvality výrobků ze strany kraje, státu, EU
- Využití kanálu Dunaj – Odra – Labe pro cestovní ruch a zaměstnanost
- Potenciál Potštátska v cestovním ruchu
- Zákonná podpora místní potravinové výroby

- Decentralizované řešení likvidace odpadních vod (domácí čističky)
- Dostavba velkých dopravních staveb (D1 Říkovice – Lipník n/B, Palačovská spojka)
- Legislativní řešení hospodaření s dešťovou vodou (vsakování)
- Jednotná Strategie Olomouckého kraje pro likvidaci komunálního odpadu
- Posílení sběru a zpracování tříděného odpadu (motivační systémy obcí, dotřídovací linky v regionu, spalování v podniku Cement Hranice)
- Využívání alternativních zdrojů energie
- Využití areálů brownfields novými investory
- Dokončení komplexních pozemkových úprav
- Vybudování suchého poldru Teplice nad Bečvou a dalších protipovodňových opatření v regionu
- Rozšíření elektromobilů a pohonu na CNG, možné budování stanic

T – hrozby

- „Optimalizace“ základního školství dle MŠMT (riziko zániku venkovských ZŠ i MŠ)
- Riziko zániku nemocnice
- Vysoký věk praktických lékařů a stomatologů
- Stárnutí populace
- Slabá podpora zajištění sociálních služeb ze strany státu vč. rodinné péče
- Vzrůstající ohrožení sociálním vyloučením (*bezdomovci už i v menších obcích, finanční negramotnost*)
- Ztráta motivace osob dobrovolně pracujících ve spolcích a sociálních službách
- Rušení pošt, stavebních úřadů, katastrálního pracoviště
- Stagnace rozvoje některých oblastí v regionu
- Špatný systém podpory zaměstnanosti
- Zákonné podmínky pro podnikání – zákony, daně, administrativa
- Zpracovatelské monopoly, ohrožení drobných podnikatelů
- Zemědělská politika v ČR
- Spekulativní nakládání se zemědělskou půdou
- Zmenšování plochy zemědělské půdy
- Vysoká nezaměstnanost
- Odliv kvalifikované pracovní síly
- Ztráta vztahu k venkovu především mladé generace
- Nepropojení potřeb trhu práce s portfoliem absolventů škol
- Stále nespravedlivé rozdělení RUD (nepoměr menší obce vs. velká města)
- Nastavení dotací neodpovídající prioritám venkova
- Nová legislativní úprava pro skládkování biologických odpadů ze zemědělství
- Vysoká cena energií
- Nezájem o technické obory, hrozící nedostatek kvalitních řemeslníků
- Výstavba kanálu Dunaj – Odra – Labe včetně přehrady

- Pokračující přípravy výstavby elektrárny Blahutovice
- Vybudování suchého poldru Teplice nad Bečvou (stavební uzávěra, zánik původního rázu krajiny)
- Nedořešený systém likvidace komunálního odpadu (konec skládkování, spalovny)
- Těžba břidlicového plynu
- Udržitelnost veřejných prostranství
- Chátrání nevyužitých areálů
- Stavby na zelené louce místo využití brownfieldů
- Hrozba záplav a povodní
- Kůrovcové kalamity
- Nevhodné umístění plánované spalovny na Přerovsku
- Pokračující rozšiřující se těžba vápence – ochrana krajiny, ovzduší, podzemních vod a kvality života lidí
- Neadekvátní podpora alternativních zdrojů energie (tepelná čerpadla, solární panely, biostanice)

4. Zmapování strategií, jejichž realizace se odehrává na území regionu Hranicko

---

Přehled relevantních strategií, které mají na daném území dopad, aby mohly být jejich cíle zahrnuty do vznikající integrované strategie a nedocházelo k rozporům mezi existujícími strategiemi.

Česká republika:

- **Manuál tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014–2020 (MMR)**
(str. 15 doporučení, co má strategie obsahovat)
- **Koncepce řešení problematiky ochrany před povodněmi v České republice s využitím technických a přírodně blízkých opatření (Mze)**
(vodní hospodářství, pozemkové úpravy, PRV 2007 – 2013, GAEC)
- **Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství do roku 2015**
- **Strategie pro růst: české zemědělství a potravinářství v rámci společné zemědělské politiky EU po roce 2013**
(stav zemědělství, potravinářského průmyslu, očekávaný vývoj národních, nadnárodních, přírodních podmínek, vývoj na domácím trhu, energetická politika a využívání odpadů, technologický rozvoj v zemědělství a v potravinářství, stav a potenciál hlavních zemědělských odvětví, strategické rozvojové cíle českého zemědělství a potravinářství)

Olomoucký kraj:

- **Koncepce zemědělské politiky a rozvoje venkova v Olomouckém kraji**
(analytická část – Venkov se zabývá shrnutím a zjištěním počtů projektových záměrů nebo realizovaných projektů v obcích s počtem do 3 000 obyvatel v oblastech infrastruktury, kanalizace, vodovodů, pokrytí území signálem, energetiky a dále shrnuje sociálně demografické údaje o obyvatelstvu s důrazem na venkovské oblasti, nezaměstnanost a mzdovou situaci v kraji, občanskou vybavenost a služby, také popisuje silniční strukturu včetně cyklistiky, stav malého a středního podnikání, turistické zajímavosti a řemesla, tradice, pozemkové úpravy, SWOT analýza vyplývající z dokumentu)

- **Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje**
(formulace základních rozvojových priorit kraje, každoročně zpráva o jeho plnění, vize OK na rok 2015, globální cíl, rozvojové priority: podnikání a ekonomika, rozvoj lidských zdrojů, dopravní a technická infrastruktura, kvalita života)
- **Územní energetická koncepce**
(stanovení cílů, ochrana ŽP a zvláštních zájmů, energetický management, rozbor trendů vývoje poptávky po energii, výrobních a distribučních energetických systémů, hodnocení využitelnosti potenciálu obnovitelných zdrojů, prognóza vývoje energetické poptávky, návrh energetického managementu, analýza zásobování území všemi druhy energie podle územních obvodů pověřených obcí a analýza využití obnovitelných zdrojů, návrh a vyhodnocení variant, zdroje vhodné pro spalování biomasy)
- **Regionální inovační strategie a inovační potenciál Olomouckého kraje**
(lidské zdroje pro řízení a implementaci procesů inovací, regionální systém podpory transferu technologií, služby a podpora inovací ve firmách)
- **Územní studie rozvoje cyklistické dopravy Olomouckého kraje**
(charakteristika cyklistické dopravy kraje, stav cyklistiky v kraji, cyklotrasy v kraji, jejich údržba, propagace cyklistiky, analýza potřeb mikroregionů, dotační tituly a realizované projekty, popis kritických oblastí, strategické návrhy a strategický plán, akční plán)
- **Komplexní vyhledávací studie na zásadní infrastrukturní projekty v oblasti cestovního ruchu**
(turistický region Jeseníky a Střední Morava, trendy CR, porovnání současné a budoucí poptávky, potenciál CR v jednotlivých územních celcích, pasportizace turistických lokalit, návrhová část)
- **Analýza poptávky po vzdělávacích kapacitách pro dospělé na území Olomouckého kraje**
- **Analýza potřeb rodin v Olomouckém kraji**
- **Analýza využití sportovních zařízení škol a školských zařízení veřejnosti**
- **Benchmarking poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji**
- **Komparativní studie střednědobých záměrů a dlouhodobého záměru vzdělávání Olomouckého kraje a jednotlivých obcí s rozšířenou působ**
- **Socio-ekonomická analýza Olomouckého kraje**

- **Vyhodnocení dotazníkového šetření u obcí OK**

ORP Hranice:

- **Program rozvoje města 2012 - 2020 a jeho plnění**

(situační analýzy – např. veřejný pořádek, životní prostředí, doprava, sociální péče, školství, cestovní ruch, kultura, památková péče, zaměstnanost, místní části, souhrnná SWOT analýza, strategická část – prioritní osy zdravé ŽP, příznivé podmínky pro podnikání, rostoucí kvalita života pro bydlení, vzhled města, kultury, sport, volný čas a dopravu, bezpečné a přívětivé životní prostředí, jednotlivé opatření a k nim příslušné aktivity, struktura akčního plánu,

- **Program rozvoje kultury města Hranice na období 2014 – 2020**

(situační analýzy - výdaje města na kulturu, organizace zřízené městem, organizace zřízené OK, ostatní zřizovatelé (občanská sdružení, spolky, fyzické osoby aj.), objekty v Hranicích využívané pro kulturní účely, kultura v místních částech Hranic, SWOT analýza kultury v Hranicích, strategická část – vize a globální cíl programu rozvoje kultury, prioritní osy rozvoje na období 2014 – 2020 – městská kulturní zařízení, fyzické osoby a sdružení v oblasti kultury, infrastruktura kultury)

- **Příručka kvality**

(souhrnný popis systému managementu kvality, odpovědností a pravomocí, organizační uspořádání, souboru dokumentace a příslušných záznamů, dle členění podle kapitol normy ISO 9001:2000, umožní realizaci úkolů samosprávy a výkonu státní správy)

- **Program regenerace městské památkové zóny Hranice na období 2011 – 2017**

(architektonicko-urbanistický vývoj města, charakteristika a analýza území, památky a jejich aktuální stav, shrnutí dosavadních realizovaných akcí, plán realizace akcí na období 2011 – 2017)

- **Komunikační strategie města Hranic**

(analýza současného stavu komunikace města, cílové skupiny – pracovníci MěÚ, občané Hranic a správního obvodu, turisté a další občané, podnikatelé a neziskový sektor, cíle – zprostředkování informací cílovým skupinám, propagace města a MěÚ, rozšiřování rozsahu i dostupnosti poskytovaných informací, návrhová opatření – modernizace webu, zřízení internetového TV portálu)

- **Program ke zlepšení kvality ovzduší**

- **Marketingová strategie města Hranic v oblasti cestovního ruchu**
- **Informační koncepce**
- **Zásady transparentnosti města Hranic**

5. Stanovení cílů a jejich prioritizace

5.1 Vize regionu Hranicko v roce 2020

Hranicko je region, který v žádné ze základních oblastí kvality života na venkově nezaostává za obdobnými regiony v ČR, naopak v mnoha oblastech nad nimi vyčnívá.

Počet obyvatel roste. V obcích existuje rozvinutá a dostačující síť služeb a menších provozoven, existuje dostatek kvalitních řemeslníků, dílen. Kromě velkoplošných prodejen v Hranicích zůstává zachována dostačující síť venkovských prodejen. Každý občan regionu má ve své obci nebo v rozumně dosažitelné vzdálenosti prodejnu, pohostinství, mateřskou a základní školu, lékaře, stavební úřad, poštu, kulturní sál, hřiště, tělocvičnu.

Veřejná prostranství a především centra obcí jsou pro obyvatele estetickým zážitkem, v obcích neexistují zanedbaná a nevhledná místa. Venkovská komunita v obcích těží z dobrých mezilidských vztahů. Do pestrého a místní samosprávou podporovaného spolkového života se aktivně zapojuje mládež, fungování spolků je postaveno na vzdělaných a komunitou podporovaných „tahounech“. V každé obci probíhá celoročně řada různě žánrově zaměřených kulturních, společenských a sportovních akcí s kvalitní organizací a programem pro všechny věkové kategorie. V obyvatelích roste hrdost a sounáležitost se svým krajem, znají, rozvíjejí a zachovávají historický odkaz, tradice, zvyky a obyčeje. Obce svůj rozvoj zajišťují dle platných, kvalitně zpracovaných a vzájemně si neodporujících rozvojových plánů.

Veřejné budovy jsou v dobrém stavu, jejich provoz je energeticky nenáročný, žádná meziobecní komunikace není v havarijním stavu, stav obecních komunikací a chodníků odpovídá přání občanů. Dopravní obslužnost je optimalizovaná vůči potřebám obyvatel, je zajištěna návaznost spojů. Zůstává zachována síť venkovských škol, každý rodič má možnost výběru vhodné školy pro své dítě. V mateřských školách je dostatek kapacit.

Nezaměstnanost nepřevyšuje celorepublikový průměr, absolventi škol jsou napojeni na trh práce a daří se jim po ukončení školy najít práci v příslušném oboru. Začínající i už zavedení podnikatelé se mohou opřít o pomocnou síť poradenství, bankovních služeb, jsou schopni

najít v regionu kvalifikovanou pracovní sílu. Existuje dostatečná a pestrá nabídka průmyslových ploch a brownfields připravených pro okamžité investice.

V regionu se nenacházejí sociálně vyloučené lokality, lidé ohrožení sociálním vyloučením jsou obklopeni záchranou sítí sociálních služeb, pomoci státu a samosprávy, která je motivuje ke zlepšení své situace. Péče o seniory je postavena na rodinné solidaritě a dostačující síti zařízení a podpůrné péče.

Stav přírody a životního prostředí se neustále zlepšuje. Každý obyvatel má přístup ke kvalitní pitné vodě, je zaveden dlouhodobě udržitelný systém nakládání s odpady, splašky z domácností prochází čištěním odpadních vod. Zlepšuje se stav a druhová skladba lesů, kvalita vod ve vodních tocích a stav ovzduší. Realizují se přírodě blízká protipovodňová opatření, škody napáchané povodněmi a záplavami se výrazně snižují. Na většině území je provedena komplexní pozemková úprava, stále se budují území ekologické stability.

Zemědělský sektor je stabilizovaný, roste počet zemědělců, kteří vyrábí a prodávají své vlastní produkty s přidanou hodnotou.

Cestovní ruch se postupně rozvíjí úměrně potenciálu a atraktivitě regionu. Každoročně stoupá počet návštěvníků a jejich délka pobytu.

5.2 Stanovení strategických a specifických cílů a jejich vzájemné návaznosti a provázanosti

Priorita 1. Rozvoj malého a středního podnikání, podpora zaměstnanosti a vzdělávání

PROVÁZANOSTI A NÁVAZNOSTI BUDOUCI doformulovány

Specifické cíle:

Cíl 1: Podpůrná síť pro zakládání a rozvoj malého a středního podnikání

Cíl 2: Udržení nezaměstnanosti na hranici celostátního průměru

Cíl 3: Propojování místní výroby a spotřeby

Cíl 4: Nárůst odbytu místních zemědělských výrobků s vyšší přidanou hodnotou

Cíl 5: Zlepšení dostupnosti a kvality vzdělávání

Aktivity:

- Poskytování poradenství nezaměstnaným
- Sladění kvalifikace absolventů a nezaměstnaných s potřebami trhu práce
- Propojování škol a firem,
- Dotování krátkodobých úvazků pro absolventy s cílem získat praxi
- Rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané,
dlouhodobé a stabilní programy „veřejně prospěšných prací“ v režii obcí
- Vzdělávací programy pro obyvatele zaměřené na celoživotní vzdělávání a rozvoj
kvalifikačních předpokladů
- Spolupráce všech významných subjektů na ovlivňování Aktivní politiky zaměstnanosti
- Navazování přeshraniční spolupráce podnikatelů
- Podpora zakládání a rozvoje mikro-, malých a středních podniků
  - dotace na technologie
  - rekonstrukce budov, provozů
  - nákup IT a know-how
  - mobilní stroje
- Další rozvoj regionální databáze nevyužitých ploch
- Síťování informačních zdrojů a poskytování poradenství pro rozvoj podnikání
- Podpora programů společenské odpovědnosti podniků v regionu vč. Grantového programu
- Modernizace zemědělských podniků: dotace na technologie, budovy, stroje
- Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- Podpora výroby a odbytu místních zemědělských a potravinářských produktů
  - podpora prodeje ze dvora
  - obnovení stálé tržnice v Hranicích
  - další rozvoj značky Moravská brána včetně zavedení certifikace služeb
  - pravidelné pořádání trhů s místní produkcí

Priorita 2. Rozvoj komunitního života a kvalitní trávení volného času

---

Specifické cíle:

Cíl 1: Pestrá a dosažitelná nabídka trávení volného času v obcích

Cíl 2: Další rozvoj a údržba zázemí pro spolkovou činnost

Cíl 3: Zlepšení zapojování obyvatel do života obce

Aktivita:

- Budování, rekonstrukce, opravy zázemí a nákup vybavení pro spolkovou činnost (klubovny, komunitní centra, hřiště, knihovny, kulturní domy, hasičárny)
- Finanční podpora pořádání kulturních, společenských, sportovních akcí:
  - Další rozvoj grantových regionálních programů,
  - Zvláštní podpora nadregionálních akcí, výročí založení obcí, spolků apod.
- Podpora setkávání a aktivního zapojování seniorů
- Nízkoprahové zařízení a jiné organizace pro děti a mládež
  - Podpora budování a pravidelných aktivit
- Podpora výjimečných reprezentantů regionu
- Podpora aktivit jako jsou exkurze, semináře, Kurzy obnovující a rozvíjející tradiční dovednosti a zvyky
- Vytvoření systému koordinace termínů velkých kulturních a společenských akcí
- Podpora styku s profesionálním uměním
- Poskytování dotačního managementu spolkům
- Informační a poradenská síť pro NNO
- Zapojování dětí a mládeže do obnovy kulturního a historického dědictví venkova
- Podpora komunitního plánování
- Posilování místní paměti – osobnosti, studie, publikace, sbírky lidové slovesnosti, historie obcí, tradice, zvyky a obyčeje atd.
- Digitalizace a zveřejnění historických kronik, listin, záznamů

Priorita 3. Podpora sociálního začleňování, kvalitní sociální služby

---

Specifické cíle:

Cíl 1: Zlepšování úrovně a rozšíření nabídky potřebných sociálních služeb

Cíl 2: Podpora sociálního podnikání

Cíl 3: Zabránění vzniku a odstranění stávajících sociálně vyloučených lokalit.

Aktivita:

- Doplnění škály sociálních služeb podle analýzy projektu Meziobecní spolupráce

- Aktualizace Komunitního plánu sociálních služeb za ORP
- Systémová podpora aktivní politiky zaměstnanosti v sociální oblasti
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Podpora terénních pečovatelských služeb
- Budování chráněných dílen
- Podpora Sociálního podnikání
- Vytvoření meziobecního střediska služeb za účelem společné koordinace využití nezaměstnaných
- Podpora vzniku veřejně prospěšných pracovních míst a společensky účelných pracovních míst

Priorita 4. Veřejná infrastruktura a komunikace

Specifické cíle:

Cíl 1: Doplnění chybějící a údržba stávající veřejné infrastruktury v návaznosti na stanovení minimálního standardu občanské vybavenosti v obcích

Cíl 2: Podpora sociálního bydlení

Cíl 3: Odstranění havarijních stavů a zlepšení stavu komunikací

Aktivity:

- Budování sociálního bydlení:
  - Startovací byty, malometrážní byty,
  - Krizové bydlení, sociální bydlení
  - Související infrastruktura vč. přístupových cest
- Budování a provázanost stezek pro bezmotorovou (hlavně cyklo) dopravu
- Stanovení minimálního standardu občanské vybavenosti
- Doplnění občanské vybavenosti na stanovený standard
- Podpora zachování venkovských služeb – např. prodejny, pošty, pohostinství, zdravotnické služby
- Omezování hazardu
- Rozvoj a údržba technické infrastruktury (kanalizace, ČOV, vodovody, rozvodné sítě)
- Obnova, rekonstrukce krajských a místních komunikací a chodníků

- Regionální integrovaný dopravní systém jako místní podmnožina IDSOK
- Revitalizace veřejných prostranství
- Zlepšování stavu a opravy stávající infrastruktury
- Síťování stavebních míst pro výstavbu rodinných domů, přestavby domů pro sociální bydlení
- Prosazování společných zájmů v obnově a budování komunikací I., II., a III. třídy

Priorita 5. Zlepšování stavu životního prostředí

Specifické cíle:

Cíl 1: Zvyšování energetických úspor a optimalizace hospodaření s energiemi

Cíl 2: efektivní systém likvidace odpadu

Cíl 3: prevence a snížení dopadů negativních jevů jako jsou povodně, eroze, kůrovec, poléťavý prach

Cíl 4: Dokončení komplexních pozemkových úprav

Cíl 5: ekologické nakládání s odpadními vodami

Aktivity:

- Zavádění motivačních systémů pro občany na třídění odpadů
- Přírodě blízká protipovodňová a protierozní opatření
- Optimalizace druhové skladby lesů
- Podpora realizace komplexních pozemkových úprav
- Podpora ekologické likvidace odpadních vod
- Revitalizace opuštěných areálů, brownfields a okolí
- Dobudování Palačovské spojky
- Odvedení tranzitní dopravy mimo města a obce
- Realizace protihlukových opatření
- Osvěta veřejnosti v oblasti energetických úspor a využívání OZE, environmentální výchova a vzdělávání obyvatel
- Energetické úspory energie v objektech veřejné vybavenosti, podnikatelských objektech a objektech určených k bydlení
- Realizace projektů zavádějících obnovitelné zdroje energie nahrazující fosilní zdroje energie

- Budování a obnova krajinných prvků a územních systémů ekologické stability (ÚSES)
- Obnova polních a lesních cest
- Pořizování lesnické techniky

Priorita 6. Rozvoj cestovního ruchu

Specifické cíle:

Cíl 1: Zvýšení návštěvnosti a prodloužení pobytu návštěvníků v regionu

Cíl 2: Profesionální a efektivní marketing turistické lokality

Cíl 3: Propojování a zkvalitnění stávajících služeb cestovního ruchu

Cíl 4: Zpestření nabídky turistických cílů a aktivit

Cíl 5: Podpora záchrany hmotného i nehmotného kulturního dědictví

Aktivity:

- Vznik a rozšiřování a údržba cykloturistiky – značení, cyklostezky, cyklotrasy, služby na trasách
- Marketing a rozšiřování služeb na Cyklostezce Bečva
- Budování naučných peších stezek
- Další rozvoj balíčků zážitků
- Další rozvoj rezervačního systému regionu Hranicko
- Rozvoj turistického portálu www.hranicko.eu
- Moderní informační systém pro návštěvníky regionu
- Využívání informačních technologií a aplikací v cestovním ruchu
- Rozvoj partnerské spolupráce s poskytovateli služeb
- Monitoring cestovního ruchu
- Propojení odbytu místních produktů s cestovním ruchem
- Spolupráce s okolními regiony a Sdružením CR Střední Morava a CzechTourism
- Příprava a vznik turistické oblasti „Mezomorávie“ (!!! Pracovní název pro oblast Hranicka, Lipenska, Moštěnky a Hostýnska)
- Kvalitní destinační management
- Zkvalitňování a rozšiřování kapacity stávajících ubytovacích a stravovacích kapacit, zvyšování standardu ubytování a rozvoj doprovodného zázemí

- Podpora zavádění Oficiální jednotné klasifikace ubytovacích zařízení a dalších certifikačních systémů
- Budování sportovních a odpočinkových ploch určených pro návštěvníky regionu
- Koncentrace atraktivit a služeb cestovního ruchu do „minicenter“
- Budování a síťování místních expozic a muzeí a jejich využití v cestovním ruchu
- Rekonstrukce, záchrana, obnova a údržba památek místního významu
- Zpřístupňování památek místního významu veřejnosti – přístupové komunikace, parkoviště, informační panely, sociální zařízení
- Obnova a propagace historického a kulturního dědictví (obnova památek, tradiční kuchyně, řemesla, významné osobnosti, zvyky apod.)

Zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD – zpracovaná data pro MAS Hranicko

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/>

Čisté ovzduší pro Moravskou bránu. Město Hranice: Ovzduší, jeho ochrana [online]. 2014 [cit. 2014-08-29]. Dostupné z: <http://www.mesto-hranice.cz/cs/zivotni-prostredi/ovzdusi-jeho-ochrana/ciste-ovzdusi-pro-moravskou-branu>

EKOTOXA s.r.o. *Územně analytické podklady obcí SO ORP Hranice* [online]. 2012. Dostupné z: <http://www.mesto-hranice.cz/cs/mapa-hranic/uzemne-analyticke-podklady/uzemne-analyticke-podklady-orp-hranice-2012.html>

Historie SOUS. *SPŠ Hranice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.sps.hranet.cz/index.php?name=Sections&req=viewarticle&artid=3&page=1&xix=11>

Historie SPŠ. *SPŠ Hranice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.sps.hranet.cz/index.php?name=Sections&req=viewarticle&artid=38&page=1&xix=10>

Hranická rozvojová agentura. 2014 [cit. 2014-28-08]. Dostupné z: <http://www.regionhranicko.cz/hranicka-rozvojova-agentura>

KAPKOVÁ, Kateřina. Krize trápí firmy v Hranicích. *Denik.cz* [online]. 9. 1. 2009. Dostupné z: http://hranicky.denik.cz/zpravy_region/krize-trapi-firmy-v-hranicich20090109.html

KOPECKÝ, František; ŠKROBÁNKOVÁ, Michaela. *Vyhodnocení dotazníku „Provozovatelé služeb a atraktivit v cestovním ruchu*. 2013.

KOPECKÝ, František; VLASÁK, Jakub. *Souhrnná zpráva z dotazníkového řešení mezi obyvateli regionu Hranicko*. 2013.

KOPECKÝ, František. *Souhrnná zpráva z dotazníkového řešení mezi podnikateli regionu Hranicko*. 2013.

Komunální a jiný odpad. Město Hranice: Životní prostředí [online]. 2014 [cit. 2014-08-29]. Dostupné z: <http://www.mesto-hranice.cz/cs/zivotni-prostredi/komunalni-a-jiny-odpad>

Kvalifikované síly shánějí firmy na Přerovsku marně. *Denik.cz* [online]. 12. 4. 2007. Dostupné z: http://hranicky.denik.cz/zpravy_region/kvalifikace_prerov20070412.html

Manuál pro smogovou situaci. Město Hranice: Ovzduší, jeho ochrana [online]. 2014 [cit. 2014-08-29]. Dostupné z: <http://www.mesto-hranice.cz/cs/zivotni-prostredi/ovzdusi-jeho-ochrana/manual-pro-smogovou-situaci-v-hranicich.html>

MAŠLAŇ, Pavel. Nová firma v hranickém CTParku má dát práci 250 lidem. In: *Denik.cz* [online]. Dostupné z: http://hranicky.denik.cz/zpravy_region/novy-najemce-hranickeho-ctparku-ma-dat-praci-250-lidem-20121220.html

Mikroregion Hranicko. 2014 [cit. 2014-28-08]. Dostupné z:
<http://www.regionhranicko.cz/mikroregion-hranicko>

NECID, Jiří; JURAČKA, Vladimír. *Hranice: Malý průvodce městem a okolím*. 1. vydání. Hranice: MIJOKA Hranice, s.r.o., 1995. 208 s.

PJENTAK, Martin. Hranicko má nejnižší nezaměstnanost. *Denik.cz* [online]. 13. 2. 2008. Dostupné z:
http://hranicky.denik.cz/zpravy_region/nezamestnanost-leden-hranicko20080213.html

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací. Olomoucký kraj [online]. 2014 [cit. 2014-08-29]. Dostupné z:
<http://mapy.kr-olomoucky.cz/prvk/>

POLÁKOVÁ-UVÍROVÁ, Petra. Na firmy dolehla krize. *Denik.cz* [online]. 12. 11. 2008. Dostupné z:
http://hranicky.denik.cz/zpravy_region/na-firmy-dolehla-krize-hranice20081121.html

Rozvojové partnerství Regionu Hranicko. 2014 [cit. 2014-28-08]. Dostupné z:
<http://www.regionhranicko.cz/rozvojove-partnerstvi-regionu-hranicko>

ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR. *Celostátní sčítání dopravy* [online]. 2010. Dostupné z:
<http://scitani2010.rsd.cz/pages/informations/default.aspx>

TREJBAL Jan, ČERMÁK, Aleš. *Základní mezioborová studie Identifikace potenciálu území: Olomoucký kraj - Hranice*.

VÁCLAVÍK, Tomáš. *Dopady celosvětové ekonomické krize na průmyslové podniky v SO ORP Hranice*. Brno: Mendelova Univerzita v Brně, 2013.

VOŽENÍLEK, Vít a kol. *Hranicko: atlas rozvoje mikroregionu*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olmouci, 2008. ISBN 978-80-244-1696-0. 174 s.

Zdroj pitné vody. EAGRI. Voda [online]. 2014 [cit. 2014-08-29]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/web/mze/voda/aplikace/zdroje-pitne-vody.html>

ZEMAN, Jakub. Nezaměstnanost v Hranicích trhá rekordy. *Denik.cz* [online]. 7. 1. 2011. Dostupné z:
http://hranicky.denik.cz/zpravy_region/nezamestnanost-v-hranicich-trha-rekordy20110105.html

Seznam obrázků

Obr. 1: Mapa SO ORP Hranice s vyznačením významných obcí.....	15
Obr. 2: Mapa regionu Hranicko.....	18
Obr. 3: Přírůstek/úbytek obyvatelstva v regionu v letech 2005 – 2012.....	20
Obr. 4: Složení obyvatelstva regionu podle národnosti	21
Obr. 5: Složení obyvatelstva regionu podle dosaženého vzdělání.....	22
Obr. 6: Intenzita dopravy na Hranicku v roce 2010.....	29
Obr. 7: Počet dokončených bytů na Hranicku v letech 2001 až 2012 (<i>Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování</i>)	35
Obr. 8: Srovnání počtu dokončených bytů na Hranicku v letech 2007 až 2012 (<i>Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování</i>)	36
Obr. 9: Využití krajiny na Hranicku v roce 2012, v procentech	56
Obr. 10: Ekonomicky aktivní obyvatelé na Hranicku podle odvětví ekonomické činnosti	58
Obr. 11: Vývoj počtu zaměstnanců ve vybraných podnicích na Hranicku v letech 2007 – 2011.....	60
Obr. 12: Volná pracovní místa a uchazeči o práci v ORP Hranice mezi lety 2007 – 2011	63
Obr. 13: Míra nezaměstnanosti v ORP Hranice mezi 2007 – 2011	64
Obr. 14: Míra nezaměstnanosti v ORP Hranice, Olomouckém kraji a České republice mezi lety 2007 – 2011.....	65
Obr. 15: Počet uchazečů na volné pracovní místo v ORP Hranice, Olomouckém kraji a České republice mezi lety 2007 – 2011	65
Obr. 16: Porovnání kapacit s počtem dětí v městských a mimoměstských MŠ a ZŠ na Hranicku ve školním roce 2012/2013.....	67
Obr. 17: Vývoj počtu dětí v MŠ a ZŠ na Hranicku ve školních letech 2006/2007 až 2012/2013.....	68
Obr. 18: Turistická atraktivita jednotlivých obcí SO ORP Hranice, 2008.....	75
Obr. 19: Turisticko – rekreační zatížení v obcích SO ORP Hranice, 2008	78

Seznam tabulek

Tab. 1: Celková produkce odpadů na území ORP Hranice v období 2008 - 2012	38
Tab. 2: Produkce BRO a BRKO na území ORP v období 2008 - 2012	39
Tab. 3: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP.....	50
Tab. 4: Počet jednotlivých typů sociálních služeb	51
Tab. 5: Územní a strategické plánování obcí na Hranicku.....	79
Tab. 6: Popis klíčových aktérů v územním rozvoji na Hranicku.....	82